

OSMANLI'DAN BU YANA TÜRKİYE'DE KAPİTALİZMİN GELİŞME DİYALEKTİĞİ.. 6.BÖLÜM: 12 MART'TAN GÜNÜMÜZE..

Münir Aktolga
Haziran 2019
İlk yayınlanma Temmuz 2012

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
ŞİMDİ, YAVAŞ YAVAŞ 12 MART'A DOĞRU YOLA ÇIKIYORUZ.....	3
27 MAYIS'TA MENDERES NE İDİyse, KİMİ TEMSİL EDİYORDUysA 12 MART'A GİDEN SÜREÇ İÇİNDE DEMİREL DE ODUR.....	9
8-9 MART'TAN 12 MART'A... DARBE İÇİNDE DARBE... DEMİREL VE "SOL".....	11
BİR DE ECEVİT OLAYI VAR, SAHİ O NEREDE DURUYORDU BU SÜREÇTE?.....	18
SÜREÇİN EKONOMİ POLİTİĞİ, BİR DE İŞÇİ ARİSTOKRASİSİ YARATMIŞ BUNLAR.....	21
KRİZİN DİNAMİĞİ.....	24
KRİZİN ANA HALKASI: DÖVİZ TAHSİS MUSLUĞUNU KİM ELDE TUTACAK.....	26
PEKİ, ABD NERESİNDE YER ALIYORDU BU SÜREÇİN?.....	27
YA BİZLER NERESİNDE DURUYORDUK BU SÜREÇİN.....	35
SIRA GELDİ ŞİMDİ ÖZAL'A.....	37
ÖZAL'IN ORTAYA ÇIKIŞI TÜRKİYE İÇİN NEDEN BİR DEVRİMDİR.....	37
VE ÖZAL SONRASI... BİRİNCİ VE İKİNCİ ERDOĞAN DÖNEMLERİ!.....	42
KÜRESELLEŞME SÜRECİ NASIL BAŞLAMIŞTI, SONRA NASIL EVRİLDİ.....	44
TEK ÇIKAR YOL, „TARİHSEL UZLAŞMA“ ANLAYIŞINA SARILARAK İLERLEMektİR.....	51
EK:.....	53
SERMAYENİN MİLLİSİ-DEVLETÇİSİ!.....	53
TÜRKİYE KAPİTALİZMİ BUGÜN ARTIK KÜRESEL KAPİTALİST SİSTEMİN BİR PARÇASIDIR.....	54
PEKİ, ANADOLU BURJUVALARINA NE OLDU DA KENDİ İÇLERİNDEN "SİYAHTÜRK" JAKOBEN BİR İDEOLOJİK KANAT ÇIKARDILAR?.....	67

GİRİŞ

12 Mart 1971'de henüz daha 23 yaşında olan bir üniversite öğrencisini düşünün! Sırtında bir asker parkası, ayağında bir postal, belinde bir silah!.. Kız arkadaş falan mı? Yok canım, onlar "emperyalizmin ajanlarıydı"!.. Gerçi bizim öğrencilikle falan bir alakamız kalmamıştı o zaman artık, kendimizi, "Türkiye'yi kurtarmaya" çalışan "profesyonel devrimciler" olarak görüyorduk! Ama mekânımız halâ üniversitelerdi!. Öyle ki, bir ara, işgal esnasında üniversitede "Halk Cumhuriyeti" bile ilan etmiştik! Hay Allah, şimdi geriye doğru baktığımda ne düşünüyorum biliyor musunuz: Neymişiz biz yahu, neler yapmışız!! Hani aklımız başımızdaydı başımızda olmasına, ama nasıl bir akıldı ki o öyle!..

Allah aşkına söyleyin bana şimdi normal insanların-gençlerin işi midir bütün bunlar? Değil mi diyorsunuz! Aradan kırk yıl geçtikten sonra böyle bir yargıya varmak kolay tabi, ama gelin bir de o zaman bu ruh halini yaşayan insanları düşünün! Nedir, nasıl bir dünyadır bu insanların dünyası? Nasıl bu hale gelmiştir bu insanlar? "Devrimcinin görevi devrim yapmaktır" diyerek toplumla olan her türlü bağı koparıp atmak nasıl bir cinnet halidir! Düşünebiliyor musunuz, nüfus kağıtlarımızı bile yırtıp atmıştık artık illegaliteye geçiyoruz diye!..

Hangi yaşta nerede olduğumu ve ne yaptığımı düşünürken ben hep çevremdeki gençlere, kendi kızlarıma bakarım! Onlara bakarak, onların içinde buldukları dünyayı gözetleyerek aynı yaşlarda iken kendimi değerlendirmeye çalışırım!.. Bu işi yaptıktan sonra vardığım sonuç her zaman şu olmuştur: Korkunç bir şey! İnanılmaz bir ruh hali! O yaşlarda insan daha çocuk oluyor yahu! Daha henüz toplumsal kimliğin bile oluşmamış oluyor tam olarak. Bir mesleğin yok! Sorumluluk nedir bilmiyorsun, üretmek, üreterek hayatını kazanmak nedir bilmiyorsun! İşçi sınıfı nedir, köylülük nedir, burjuva nedir... bunları ancak kitaplardan

öğrenmişsin!.. Ağzı süt kokan bir çocuksun sen daha, bir de kalkmışsın “Türkiye’yi kurtarmaya” çalışıyorsun! Nedir seni bu yola sokan, adına ideoloji denilen o virüs müdür! Eğer öyleyse, nasıl giriyor o virüs gençcik insanların beynine?.. Sakın “Bursa Nutku” falan demeyin bana! Gerçi, doğru, onun da etkisi olmuştur belki, en azından, “işçi sınıfı devrimciliği”yle birleşerek onu besleyen, keskinleştiren bir etkisi mutlaka olmuştur!! Peki gençler daha yaşlı olanlara göre neden daha savunmasız oluyorlar bu konuda?..

12 Mart sürecini bizzat içinde yaşayan biri olarak, yeri geldikçe bütün bu soruları da birlikte ele almaya çalışacağım. Ama bu çalışma hiçbir şekilde yaşadığım olayları anlatan bir hatıra falan olmayacak! Bunun için çok zorlayanlar oldu beni, niye yazmıyorsun falan diye! Ne faydası olacak ki diye düşündüm hep? Hani eğer, bu zemini eleştirerek onun içinden daha iyi bir şeyler çıkabileceğine falan inansa insan, o zaman yapılabilir bu türden şeyler; ama ben inanmıyorum! Bu zemin, modern bir Jöntürk-Jönkürt-zemindir. Bu yüzden, onun içinden ancak onun kendi DNA’larına -pozitivizm tarafından insanların beynine yüklenen o “bilgilere”, o ideolojik haplara- uygun yeni ideolojik oluşumlar çıkabilir, başka birşey çıkmaz!..

Bu çalışmanın çatısını şöyle kuruyorum: Önce, M.Ali Birand’ın “12 Mart” isimli çalışmasını temel alarak 27 Mayıs’tan 12 Mart’a nasıl gelindi onu bir ortaya koymaya çalışacağım. Bu arada kendi yaşadığım süreçten de örnekler vererek olayı daha da canlı hale getirmek istiyorum. Bazı şeyler unutuluyor, sadece unutulmaması gerekenlerin altını çizmekle yetineceğim!..

Evet, çalışmanın ağırlığını 12 Mart oluşturacak, ama 12 Eylül ve sonrası da zaten bu sürecin devamı değil mi! Bu yüzden, eğer 12 Mart’ı iyi anlarsak, 12 Eylül’ü, 28 Şubat’ı ve bugünkü Ergenekon-cunta davalarını falan da daha iyi anlayabiliriz diye düşünüyorum. Çünkü, çalışma boyunca da göreceksiniz, bunların hepsi aynı zincirin halkaları³...

Bu arada tabi, esas olarak sürecin ekonomi politiği üzerinde yoğunlaşacağız. Bunu yaparken de temel referansımız gene Keyder olacak! Bundan önceki çalışmada olduğu gibi, bir yandan ondan öğrenirken, diğer yandan da onu eleştirmeye devam edeceğiz gene!..

12 Eylül-1980’e yaklaşırken neden yolun sonuna gelindiğini, sistemin krizinin nasıl sermayenin krizi haline dönüştüğünü göreceğiz. Buna bağlı olarak da bir Özal’ın ortaya çıkışının Türkiye için neden bir devrim olduğunu daha iyi anlamış olacağız!..

ŞİMDİ, YAVAŞ YAVAŞ 12 MART’A DOĞRU YOLA ÇIKIYORUZ...

¹ Kitaplar deyince: ODTÜ’de öğrenciyken, o ara bir imtihanı kazanarak ayda dört yüz lira karşılıksız burs kazanmıştım. Tek şart iyi not tutturarak sınıfı geçmekti, sonra da üniversitede öğretim üyesi olarak kalacaktım. Ama ben ne yaptım, her ay parayı alır almaz doğru Kızılay’daki Erdal Öz’ün Bilgi Kitabevi’ne giderdim ve bütün parayı oraya bırakarak ne çıkmışsa bütün o sol yayınları toplardım! Bazı kitapları da İngilizcesinden sipariş ederdim tabi. Bütün o Mao’nun “Selected Works”lerini falan hep bu para ile getirtmiştim! Oku babam oku!..”Benim oğlum bina okur döner döner yine okur” hesabı! Müthiş bir ideolojik bombarduman sonucunda, ayakları bir karış havada, ama ağzı büyük laflar yapan bir teorisyen haline gelmiştim artık!..

² Bu Çalışma 2012’de kaleme alınmıştı. 2019’un başlarında ennihayet o da oldu ve benim „Hatıralar, Nereden Başlamıştık Nerelere Gitti İşin Ucu -ideolojik teorik bir arkeoloji çalışması-,“ kitap olarak yayınlandı: http://www.alteryayinlari.com/index.php?route=product/product&product_id=575

³ Bu Çalışma 2012’de yayınlanmıştı. Biliyorsunuz o zaman „Beyaztürk“ Devletçilerle AK Parti iktidarı arasında amansız bir mücadele vardı ve bütün o „Ergenekon“, „Balyoz“ davaları falan da bu dönemde açılmıştı... Sonra ne oldu peki? Sonra dediler ki, „bunlar hep FETÖ’cülerin uydurmasıdır, yani aslında AK Parti’ye karşı öyle cunta faaliyetleri falan söz konusu değildi“!! Ve tabi biz de inandık buna! Ne olacak ki, istersen inanma; çünkü şimdi artık bütün o „ulusalcılarla“ metamorfoza uğrayarak „Siyah Türkler“ haline dönüşen Devletin yeni sahiplerinin arası çok iyi!..

M.Ali Birand'ın "12 Mart"ı⁴ süreci çok güzel açıklıyor! Hem sonra, "Çankaya Protokolü"nü ne olduğunu, nasıl ve kimler tarafından imzalandığını bilmeden 12 Mart sürecini anlamak mümkün mü?..

"Menderes'in idamının ertesi günü Başkent'e bir sessizlik çöktü. Sanki ülkeyi 10 yıl yönetmiş olan Başbakan asılmamıştı. Ne partilerden bir açıklama, ne protesto yürüyüşleri... Sokaklar sakin, Meclis tepkisiz, gazeteler yorumsuzdu. Kiminde küçük bir haber, kiminde sıradan bir başlık, kiminde birkaç resim... Aslında infazlardan tam 10 gün önce basının en önde gelen isimleri Devlet Başkanı Gürsel'in huzurunda 27 Mayıs'a sadık kalacaklarına dair bir bildiri imzalamışlardı..."

"Seçim kampanyası Menderes'in idamından tam bir hafta sonra başladı. 27 Mayıs'tan sonra ara verilen demokrasi havası, yeniden meydanlarda solunmaya başlanmıştı. Silahların gölgesini üzerlerinde hisseden liderler biraz ürkektiler. Ama meydanlar sanki hiçbir şey olmamış gibi yine tıka basa doluydu"⁵.

"Menderes'ten sonra şimdi ülkenin siyasal tablosunda üç aktör vardı: CHP'liler, DP'nin mirasçıları ve askerler... CHP kendinden emindi. Ezeli rakip DP kapanmış, yöneticileri ya asılmış ya hapsedilmişti. Sağ paramparçaydı. Meydanlar yine İnönü'ye göz kırpyordu⁶. Paşa iyimserdi ve iktidar planları yapıyordu... DP'nin mirasçısı olarak görünen AP henüz 8 aylık bir partiydi. İşin ilginç yanı, AP'nin başında emekli bir asker vardı. Gümüspala, 27 Mayıs'ın Genelkurmay Başkanı'ydı. Hazıranda atanmış, ağustosta emekli edilmişti. O kızgınlıkla da siyasete girmişti. Bir paratoner işlevi görerek bu en zorlu dönemde yeni dava arkadaşlarını eski silah arkadaşlarına karşı koruyordu. AP'nin 60'ların başında izlediği orduya karşı ılımlı yaklaşım politikasının mimarı o oldu..."

"27 Mayıs hareketinin daha ilk günü söz verilen seçimler tam 1,5 yıl yonra bir Pazar günü yapıldı. CHP'nin oyu yüzde 36'da kalmış, DP'nin mirasçısı Adalet Partisi'nin ise yüzde 35'lere tırmanmıştı. Üç sağ partinin oyu yüzde 61'i buluyordu. Seçmen, tüm sessizliğinin ardından Yassıada'ya ve İmralı'ya tepkisini oylarıyla göstermişti. Süngüyle gidenler sandıkla geri dönüyorlardı. Menderes'in geceleri beyaz bir atın üzerinde bir evliya gibi dolaştığı yolunda yayılan efsaneler, silahlı güçten daha etkili olmuştu. Menderes, intikamını sandıkta almıştı. 'Demirkırat' dirililiyordu. Şimdi tüm iktidar hesapları yeniden yapılmak zorundaydı. CHP'de büyük bir hayal kırıklığı, AP'de erken bir zafer havası yaşanırken gece yarısından itibaren beyinleri bir soru kurcalamaya başladı. Peki asker bu işe ne diyecekti? Başlarını ortaya koyarak devirdikleri bir iktidarın yeniden dirilişini sessizce izleyecekler miydi? Yoksa? Yoksa yeniden süngü takıp tüfek mi kuşanacaklardı? Her kriz gecesi Genelkurmay Başkanlığı'nın pencerelerine bakma alışkanlığı işte o günlerde başladı. Genelkurmay'ın ışıkları sönlükse mesele yok demektir. Işıklar yanıyor, bunun tek anlamı vardı. Ordu tedirgindi. 15 Ekim (1961) gecesi Genelkurmay'ın ışıkları sabaha dek yandı".

"Emin Aytekim (Albay): Seçim neticeleri gelmeye başladığı zaman şoke olmaya başladık. Geceyarısına doğru artık neticeler belli olmaya başlamıştı. Ordu Kumandanı telefonla

⁴ „12 Mart“, M.Ali Birand, İmge Yay. 2008

⁵ Bu konu çok önemli! Hep denir ki: "Kendi oylarıyla iktidara getirdiği bir hükümetin başbakanı, üç bakarıyla birlikte askeri cunta tarafından idam edildiği halde "halktan hiçbir tepki gelmedi"! Gerçekten böyle midir bu?.. Bizim halkımız gerçekten vurdu duymaz-yüzsüz bir halk mıdır? Ben o kanaatte değilim!.. Osmanlı'nın "Yönetilenleri" olarak yüzyılların içinden süzülüp gelen kendine özgü bir mücadele geleneği vardır bu halkın. Dikkat edin, bunun altında yatan da hep o, "amaç bağıcı dövmek değil özümü yemek" felsefesi olmuştur!..

⁶ Ne kadar ilginç değil mi, Menderes ve onu temsil ettiği çizgi "sağ", bunun karşısında yer alan İnönü ve bütün o Devletçi darbeciler "sol" oluyorlar! Öylesine tabii bir şey ki bu, herkes gibi M.A.Birand da otomatikman böyle düşünerek başlıyor işe! İşin garip tarafı o "sağ" denilenler de benimsemişler üzerlerine yapıştıran bu yaftayı! Ya da, diğerleri kendilerine "sol" dedikleri için, onlar da bunun tam tersidir diyerekten kendilerini "sağ" olarak görmüşler!..

durum değerlendirmesi için Silahlı Kuvvetler'in komuta kademesini toplantıya çağırmişti. Kuvvet komutanları, Ordu komutanları, Kolordu komutanları, kısacası Silahlı Kuvvetler'in en güçlü generalleri birer ikişer, Genelkurmay'ın aslanlı kapısına çıkan merdivenleri tırmandılar. Aralarındaki en genç general Eskişehir'den apar topar çağrılan Muhsin Batur'du. Sunay, müdahale yanlılarını teker teker dinledikten sonra söz aldı. Bu yaklaşımı uygun bulmadığını söyledi. Seçimlerde en çok oyu CHP almıştı. O halde hükümeti İsmet Paşa kuracaktı. Gürsel'in Cumhurbaşkanı seçilmesiyle de bütün mesele hallolacaktı. Müdahaleye gerek yoktu..."

"Ordunun talepleri derhal oracıkta kağıda döküldü. Ordu, Gürsel'in Cumhurbaşkanı seçilmesini ve Yassıada suçlarının affedilmemesini istiyordu. Bu istekler yerine getirilirse Silahlı Kuvvetler Meclis'in açılmasına izin verecekti..Toplantı bitince Genelkurmay Başkanı salondakilere 'Şimdi hep beraber Çankaya Köşküne gidip, bu isteklerimizi Gürsel'in huzurunda parti liderlerine ileticeğiz' dedi. Randevu yeri, kavganın da nedeni olan yerd: Çankaya Köşkü..."

"Muhsin Batur (Tuğgeneral) : "Kendi arabalarımıza binerek 24 general ve amiral yukarı çıktık. Ben salona ilk defa giriyordum. Sonradan öğrendim ki Güvenlik Kurulu toplantıları da orada yapılmıyordu. İşte rahmetli Cemal Gürsel, rahmetli İnönü, rahmetli Gümüşpala, Ekrem Alican ve Bölükbaşı varlardı. Biz de geldik, ellerini sıktık, oturduk. Rahmetli Sunay, Silahlı Kuvvetler'in isteklerini okudu kağıttan. Yani özetlersek Silahlı Kuvvetler'e sataşmaların bırakılması, siyasi af çıkarılmaması, 147'lerin geri dönmemesi, sürgündeki ağaların geri dönmemesi gibi bazı istekleri içeriyordu bu okunan yazı. İlk itiraz Gümüşpala'dan geldi. 'Ben yeni kurulmuş bir partinin başkanımı. Daha üyelerimi bile yakından tanımıyorum. Onlara bu istekleri kabul ettiremem' dedi. Cevdet Sunay da cevaben, 'Siz o partinin horozusunuz. Tavuklarınızı kontrol altında tutmaya çalışın' dedi"...

"Güdümlü bir demokrasinin yolu açılıyor"!. "Çankaya Protokolü"...

"Toplantı sonunda bir anlaşmaya varıldı. Müdahale durdurulmuş ülke bir facianın eşiğinden döndürülmüştü. Ancak buna karşılık "güdümlü" bir demokrasinin yolu açılmıştı. Partiler süngü tehdidi altında Gürsel'in Cumhurbaşkanlığına "evet" demek zorunda bırakılmışlardı. Acaba bu, "demokrasinin zaferi" sayılabilir miydi? O gece parti liderleri Adalet Bakanlığı'nda bir araya geldiler. Sabah 4'e kadar çalışıp, orduya sunacakları ünlü Çankaya Protokolü'nü hazırladılar. '27 Mayıs'a sadık kalmaya, Gürsel'in adaylığını desteklemeye, DP'lilerin affını gündeme getirmemeye' razı oldular. Askerlerin rahatsız olduğu her konuda güvence verdiler. Protokol metni (daha sonra) Gürselin yönettiği bir toplantıda askerlerin gözleri önünde parti liderlerince birer birer imzalandı. Demokrasiyi kurtarmak için karşılıklı ödünler verilmiş darbe önlenmişti. Meclisin açılmasının önünde engel kalmamıştı"¹⁰..

Alıntı biraz uzun oldu ama çok önemli. Bırakın 12 Mart'ı falan bir yana, daha bugün bile yeni yeni kurtulmaya çalıştığımız o "vesayet" düzeninin temelleri böyle atılıyor işte! Yani diyor ki adamlar, öyle seçimle parlamentoyla falan iş bitmiyor, ancak bizim otoritemiz-vesayetimiz altında oynayabilirsiniz bu oyunu! Yoksa, yüzde ellinin üzerinde bir oyla iktidara gelmiş olsanız bile işte sonunuz bu olur deyip Menderes'i işaret ediyorlardı!.. Olay budur!

[Bu satırların 2012'de kaleme alındığını söylemiştim! Ne oldu peki sonra? Devletçi "Beyaztürk" vesayet düzenine karşı verilen mücadele, "Çevre"nin Merkezi -"Beyaztürk"lerin kontrolündeki Devleti- ele geçirmesiyle "zafere" ulaşınca, bir de baktık ki, Devleti fethedenler Devlet tarafından fethedilmiş, eski "Beyaztürk-vesayet düzeninin" yerine bu kez de kendi deyimleriyle "Türkiye'nin Zencilerinin"- "Siyah Türklerin"- vesayetçi düzeni inşa edilivermiş!.. Helal olsun bu Devlete!.. "en büyük o başka büyük yok" gerçekten!.. Evet, darbecilerin dediği gibi, Menderes'in

¹⁰ a.g.e, s.34

sonu -Devletle arayı açmanın sonu- daha sonra gelen onun “takipçilerine” örnek olmuştu!.. İnsanın içinden “keşke olmasaydı” demek geliyor ama, o zaman da söz gene “ötekilerde” kalacaktı!.. AK Parti’ye karşı açılan o kampanyaları, darbe girişimlerini falan unutmayalım!.. Gerçi şimdi onların hepsinin hikaye olduğunu, bütün o darbe girişimlerinin doğru olmadığını ilan ettiler, o davalarda yargılananları beraat ettirdiler ama!!.]

27 Mayıs Anayasası...

İşte, bir zamanlar yere göğe sığdıramadığımız o 27 Mayıs Anayasa’sı, 27 Mayıs sonrası tekrar inşa edilen o “Beyaztürk” vesayet düzeninin ürünüdür-üst yapısıdır. Onun kırmızı çizgileri içinde oynanacak olan yeni demokrasi oyununun kurallarını ortaya koymaktadır. Yani, o Anayasa’da yer alan bütün o “yeni kurumları”, “özgürlükleri” falan hep bu “vesayet düzeni” mantığı içinde ele almak zorundasınız. Yoksa bir şey anlayamazsınız daha sonra Türkiye’de olup bitenlerden...

Burada altını çizmek istediğim iki nokta var. Birincisi şu:

Peki, başka türlü mümkün müydü? Yani eğer siyasi partiler askerlerle bir masaya oturupta o protokolü (“Çankaya Protokolü’nü”) imzalamasalar, “hayır efendim” diyerekten ona karşı direnselerdi, o günün koşulları altında mümkün müydü böyle bir şey? Ve de ne olurdu bu durumda? Dikkat edin, aynı soruyu daha sonra 12 Mart Muhtırası verilince “şapkasını alıp giden” bir Demirel için de soracağım! Ya da, 12 Eylül Darbesi sonrasında bir Özal için de geçerlidir bu soru. Politikacılar direnselerdi o zaman ne olurdu? Şimdi aradan kırk-elli sene geçtikten sonra konuşmak kolay, ama o zamanın koşulları içinde başka türlü mümkün müydü?..

Ben mümkün olmadığını düşünüyorum! Zaten mümkün olsaydı bunu yapan birileri de çıkardı! Niye şimdi bir Erdoğan 15 Temmuz Darbecilerinin karşısına dikilebiliyor da aynı şeyi o zaman ötekiler yapamadılar?.. Erdoğan’ın “Kasımpaşalılığıyla”, Menderes’ten, ya da Demirel’den daha cesur olmasıyla mı izah edeceğiz bütün olup bitenleri! Böyle bir şey tarihi-olayları ve süreçleri kişilere bağlayarak, onların bireysel özellikleriyle açıklamaya çalışmak olurdu! Halbuki tam tersine, tarihi yapanlar kendinde şey mutlak gerçeklikler olarak bireyler-kahramanlar, ya da korkaklar değildir! Çünkü, bizim bireyler dediğimiz aktörlerin kendileri de o dönemin koşullarının ürünü olurlar. Bir Menderes’i ele alalım. İktidara gelme sürecinde Menderes de Erdoğan da, bunların ikisi de Anadolu kapitalizminin temsilcileridir. Ama birisi 1950’lerdeki Türkiye’de yerine getirmeye çalışıyordu bu temsil işini, diğeri 2000’li yıllarda. Bu arada üretici güçlerin gelişmesi açısından iki Türkiye arasında muazzam bir fark var. Menderes’in yaşadığı dönemde Devlet sınıfı ve onun asker-sivil kanatları bugünkü duruma göre her açıdan çok daha güçlüydüler. Evet, Menderes de, o zaman gelişmekte olanı temsil ediyordu, ama onun temsil ettiği kitle o zaman henüz daha süreci belirleyecek bir güce erişememiş durumdaydı. Bugün ise öyle değil. İki binlerin başında Arkasına küreselleşme sürecinin dinamiklerini de alan Anadolu burjuvazisi bir Erdoğan yaratarak sürece damgasını vurabiliyor. Erdoğan’ın bireysel düzeydeki özellikleri onun temsil ettiği sınıfın gücüyle birleşerek toplumsal bir anlam kazanıyor!

Olaya şöyle bakmak lazım: Bir durumdan daha üst düzeydeki başka bir duruma geçebilmek için yeniyi temsil eden güçlerin mutlaka daha önceden eskinin içinde ortaya çıkarak gelişmiş olması gerekiyor...

Durum eğer böyle değilse henüz, o zaman “erken öten horozları hemen kesiyorlar”! Yani, zamansız cesaret aptallıktır, karşı tarafın işine yarar. Gerekirse geri çekilmeyi de bileceksin sınıf mücadelesinde. Bazan iki ileri bir geri, hatta bazan iki geri bir ileri atımlar atarak gitmeyi bile öğreneceksin! İşte, bizim Anadolu burjuvazisinin en iyi

öğrendiği şeylerden biri budur hayatta! (ama buradan, iki adım geri gideceğim derken gidip Devletle uzlaşarak yeni tipten bir “Siyah Türk vesayet düzeni” inşa etmek sonucu çıkmamalıydı tabii!) Şu son iki yüz yılı düşünün! Kaç sefer kafalarını koparmış bu Devlet onların! Ayrık otu yolar gibi, azıcık palazlananın kellelerini uçurmuşlar hep. Ve böylece öğrenmiş onlar da nasıl mücadele edeceklerini!! (Evet ama, gerçekten öğrenmişler mi acaba? Tamam, bu dünya “eden bulur” dünyası, bu doğru; ama buradan, reaksiyonist-restorasyoncu bir politikanın esiri haline gelerek gidip eski katillerine aşık olma sonucu çıkmamalıydı!..)

Demirel almış şapkasını da gitmiş diyorlar. Ne yapacaktı ya gitmeyipte? Kiminle, neyle sürdürecekti mücadeleyi!..

Ben size bir şey söyleyeyim mi, eğer o zaman Demirel “direnmeye” kalksaydı buna en çok sevinen gene cuntacılar olurdu ve hemen oracıkta onun da kafasını koparırlar, parlamentoyu da kapatıverirlerdi!.. Ha sonra, Cumhurbaşkanı olduktan sonra Demirel bunu abartmış, bir mücadele yöntemi olarak geri çekilmeyi uzlaşmayla karıştırarak artık karşı tarafa geçmiş... tamam, doğrudur bütün bunlar; ama bu ayrı bir meseledir! (Erdoğan farklı mı yaptı sanki, o da gidip sonunda ele geçirdiği o “eski” Devlete, Devletçi yapıya teslim olmadı mı!?) Biz şu an 27 Mayıs ve 12 Mart sonrasında bahsediyoruz. Ne yaptı peki sonra “şapkasını alıp giden” o Demirel? Bekledi bekledi, karşı tarafın tükenişine paralel olarak kendi gücünün de yeteceğine kanaat getirince 1973 Mart’ında Gürler’in cumhurbaşkanlığı mücadelesi esnasında Muhtıra’dan sonra attığı geri adımın rövanşını alıverdi! Parlamentonun üstünde uçan Batur’un jetlerine falan aldırmadan “hayır” deyiverdi! Ve olay-12 Mart olayı-bitti!.. (Kimse Erdoğan’dan böyle bir hamle beklemesin!! Çünkü o artık “Devlet” oldu¹¹!..)

Ben size bir şey daha söyleyeyim mi: 12 Eylül darbesinin altında yatan nedenlerden biri de aslında 1973 Mart’ında alınan o yenilgidir! Bu olay, aslında, 27 Mayıs’tan sonra içine girilen “vesayet sisteminin” inkârıydı bir yerde. Düşünsenize, parlamento askere-cuntaya hayır diyordu. Bu öyle kolay hazmedilecek bir olay değildi onlar için. Ve de etmediler tabii! 27 Mayıs’tan ve 12 Mart’tan önce harekete geçirilen ittihatçı toplum mühendisliği çarkı gene dönmeye başlayacaktı!..

Altını çizmek istediğim ikinci nokta ise, 27 Mayıs sonrası için temelleri atılan yeni vesayet düzeni içinde “sol”un yeriyle ilgilidir...

Daha sonra da göreceğimiz gibi bu nokta çok önemli. O an için -27 Mayıs sonrasında Devletçi bir vesayet düzeni inşa etmeye çalışanlar açısından- “Beyaz Türk” cepheye kendilerinin başı çektiği bir de “sol” hareketin yer alması klasik bir toplum mühendisliği olayıydı belki. Burası açık. Devlet sınıfı için, sınıf mücadelesinde “düşmanımın düşmanı dostum olur” diyerekten girilen bir projeksiyondur! Yani, “şişeden cin çıkarma” anlamına gelen bu davranış onlar için o zaman pratik bir zorunluluktan ileri geliyordu. Yüzde ellileri aşan çoğunlukla iktidara gelen bir düşman vardı karşılarında ve çaresizdiler. Öyle darbeye iktidara geldikten sonra ilelebet iktidarda kalmaları da mümkün olmadığına göre (en azından dünya koşulları elvermiyordu buna) ne yapıp edip süreci tekrar demokrasi platformuna taşımak zorundaydılar. Ama bunun için de bu alanda kendilerine müttefik (denge unsuru) olabilecek taze-yeni güçlere ihtiyaçları vardı. Nasıl olsa güçlü olan kendileriydi. Meydana salacakları yeni müttefik, zaten daha işin başında gözünde ideolojik bir gözlükle dünyaya geleceği için hiçbir zaman gerçek bir tehlike haline gelemeyecekti. Böyle düşünüyorlardı o zamanlar¹². Ve Devlet sınıfı, bu balayı ortamının -ideolojik

¹¹ Ne kadar ilginç değil mi, Demirel de “Devlet” olur olmaz bambaşka bir Demirel olup çıkmıştı!..

¹²Ama, aradan zaman geçince durum değişmeye başladı, o doğal müttefikin de artık kendilerine zarar vermeye başladığını gördüler! İşin bu yanını daha sonra ele alacağız. Fakat başlangıçta durum böyle değildi!..

kaynaşma ortamının- verdiği ivmeyle, yeni yol arkadaşını da koluna takarak yola devam kararı aldı!..

Hem sonra bu konuda yeteri kadar tecrübeleri de vardı tarihte! O Jöntürkler-İttihatçılar neydi ki, onlar da zamanın “solcuları” değiller miydi!? Ama gene de kontrolü elden bırakmamak gerekiyordu. Ne de olsa ikiye bölünmüş bir dünyaydı içinde yaşanan. Evet, bunlar içeride bir güç haline gelemezlerdi, ama dış destek -Sovyetler- zamanla palazlanmalarına neden olabilirdi! Bu nedenle, daha işin başında, gözlerindeki ideolojik gözlüklerin yanı sıra, boyunlarına da birer sol-Kemalist tasma takmak iyi olurdu! Hemen buna uygun ölçüler alındı ve “Kemalizmle solun-Marksizmin arasında aşılmaz duvarların bulunmadığı” keşfedilerek toplumsal planda bir feedback-kontrol mekanizması inşa ediliverdi!..

Sadece Yön Dergisi etrafındaki çevreden değil, o döneme damgasını vuran bütün “sol” gruplardan¹³ bahsettiğimi anlamışsınızdır herhalde! Solcular-Marksistler de üretim araçlarının mülkiyetinin topluma -toplum adına da Devlete tabi- ait olduğu bir düzen istemiyorlar mıydı, e, o zaman Kemalizmle-Kemalist Devletçilikle arada ne fark kalıyordu ki özünde, biri, hepsi Devlete ait olsun derken, ötekiler, yani Kemalistler de Devletin güdümünde bir karma düzen olsun diyorlardı. Yani bunların her ikisi de Devletçi idi sonunda! Burjuvazi her ikisinin de ortak düşmanı idi! Bu nedenle, “düşmanımın düşmanı dostumdur” mantığıyla arada doğal bir ittifak zemini oluşuyordu. “Bir noktaya kadar beraber yola devam edilir, sonra da duruma göre herkes kendi yoluna devam edebilirdi”!.. İşte bütün o eski-yeni “solcu” MDD (daha sonra da UDD) teorilerinin ve grupların dayanağı bu mantık olmuştur! “Kemalizmle solculuk-Marksizm arasında bir uçurum yoktur” anlayışının özünde yatan ideolojik temel bu olmuştur...

Ha, “ya TİP” mi diyorsunuz? Evet, bir tek o vardı ayrı baş çekeceğim diye azıcık oyunbozanlık yapan!..

Ama, o da, daha sonra, “pasifist-parlamentocu” olmakla suçlanarak saf dışı bırakıldı!.. “Biz işçi sınıfının ve emekçilerin bağımsız sosyalist hareketi olarak yola devam etmek istiyoruz” mu diyordun sen, “ceberrut Devlete karşıyız” falan diyerek ittifak bozucu söylemlerle ortalığı karıştırmaya mı çalışıyordun!! Bu türden sesler, çıkışlar, önce MDD ci parti dışı bir muhalefet aracılığıyla, daha sonra da parti içinde yaratılan “daha solcu”, daha Marksist-Leninist bir kanat vasıtasıyla bastırılıverdi! Böylece, kısa zamanda TİP in de çanına ot tıkanmış, ittifak yolu çatlak seslerden arındırılmış oluyordu! O güzelim Sinan Cemgil’ler, o Hüseyin İnan’lar, bu gençlerin hepsi bir zamanlar TİP’in en aktif militanları olarak faaliyet gösteriyorlardı. Ama ne oldu sonra, bu gençlerin hepsi bizlere, “siz haklıymışsınız” diyerek önce MDD ci oldular, tabi sonra da gerillacı!.. ve canavarın dişlerinin arasında yok olup gittiler!..

Peki, sen nasıl “solcu”, hem de MDD’ci oldun? Kim seni MDD’ci yaptı, 27 Mayısçılar mı? Nasıl düştün bu kurt kapanının içine? Bunlar da benim kendi kendime sorduğum sorular!..

Bu konuyu 2019 başında yınlanan kitabımda (“Hatıralar, Nereden Başlamıştık Nerelere Gitti İşin Ucu-ideolojik, teorik bir arkeoloji çalışması”¹⁴) anlattım, isteyen oradan okuyabilir. Bütün mesele, varolan-yaratılan o ortamla ilgili idi aslında. Sen de, bu ortamın içinde, kendi bireysel durumuna göre belirli bir ideolojik çekim alanının etkisi altına girip kendine bir yol buluyorsun o kadar. Bu sadece benim için değil, herkes için böyle idi...

¹³Bir ölçüde TİP hariç!..

¹⁴ <https://www.dr.com.tr/Kitap/Hatiralar-Nereden-Baslamistik-Nerelere-Gitti-Isin-Ucu/Munir-Ramazan-Aktolga/Edebiyat/Turk-Gunluk-Ani/urunno=0001790095001>

27 MAYIS'TA MENDERES NE İDİYSE, KİMİ TEMSİL EDİYORDUYSA 12 MART'A GİDEN SÜREÇ İÇİNDE DEMİREL DE ODUR...

Şimdi bakın, benim hep altını çizdiğim bir ilke var: Yeni olan daima eskinin içinde olgunlaşır ve tıpkı ana rahminden çıkıp gelen o çocuk gibi onun diyalektik anlamda inkârı olarak ortaya çıkar. Bu, birbirlerinden kesin olarak ayrışana kadar (ki bu süreç toplum söz konusu olunca dokuz aydan çok daha uzun bir süreyi kapsar!!) eski ile yeninin içiçe birlikte varolacakları anlamına gelir. Bu, tek tek bireylerden, bir bütün olarak toplumsal sisteme kadar her kademede geçerli olan bir durumdur. Yani, bazan tek tek insanların bile bir ayağı bu tarafta, diğer ayağı ise öbür tarafta olabilir!.. Ama gene de, hangi tarafın ağır bastığına bakarak deriz ki biz, sistemin şu yanı yeniyi, bu yanı da eskiyi temsil etmektedir...

İşte bu anlamdadır ki, toplum 1950'ye gelirken sistemin-toplumun yeniyi temsil eden özellikleri Menderes'in kişiliğinde ortaya çıkıyordu. Ama bu, bıçakla kesilir gibi, Menderes yeniyi temsil ederken diğerleri eskiyi temsil ediyordu anlamına gelmiyor! Onun cesareti -korkaklığı-kalkınmacılığı, bir yandan Devletçiliğe karşı meydan okurken, diğer yandan da ona-Devlete laf söyletmemesi, bütün bunların hepsi bir bütündür. Yani, kendi içinde eski de vardır onun yeni de.¹⁵ Ama zamanla, sürecin gelişen yanı ön plana çıkıp ağır basarak Menderese yön verir. Gelişmek, ilerlemek, daha çok üretmek dışarıya da açılmak, ihracat yapar hale gelebilmek hırsı ona-onun liderliğine yön veren başlıca etkidir...

Ve Demirel!..

Aynı şekilde, Demirel de öyledir. Onu da gene Menderes'ten boşalan yere getiren bir süreç vardır ortada. Unutmayalım, darbe sonrası oluşmaya çalışan yeni ortamın-dengenin temsilcisi olarak işbaşına gelmiştir o iktidara. Kendi deyimiyle, "başbakanlık çalışma odasına girdiği zaman karşısında idam sehbasındaki Menderesi görerek başlar işe"!.. Devletçi burjuvazi bir yanda, Anadolu burjuvazisi diğer yanda, sistemin bütün taraflarının beklentileri vardır ondan da. Hassas bir dengedir bu!.. Birbirine zıt iki yol ve bu yollarda yürümeye kararlı iki yolcu grubu vardır ortada, ve Demirel de, bir cambaz ustalığıyla, bir kazaya uğramadan bu dengeyi muhafaza etmekle görevlidir. Ama, insanların sübjektif niyetlerinden-isteklerinden bağımsız bir süreçtir bu. Ve öyle olur ki, bir süre sonra, sistemin daha çok üretmek, ihracat yaparak büyüme dinamiği onda-onun politikalarında da ağır basmaya başlar. İşte, Demirel'in temsil ettiği-etmeye çalıştığı dengeyi bozan etken budur. Bir yanda, ithal ikameci Devletçi burjuvalar, diğer yanda ise dışa açılımcı Anadolu kaplanları vardır..Ve de makam odasındaki idam sehbasında sallandırılan Menderes'in fotoğrafı!

Demirel niye direnmedi diyorlar?

Şimdi, o, "niye direnmedi" diyenlere soruyorum, "peki siz niye direnmediniz"? Niye kimsenin gıki çıkmadı o zaman? Sizin o (başta DİSK olmak üzere) "devrimci"- "sivil toplum" örgütlerinizin bile darbeyi destekleme yarışına girdikleri bir ortamda Demirel'i niye direnmedi diye suçluyorsunuz! Hepsi sahte bu kahramanlıkların! Bakın bugün bile gönlünüzde halâ Silivri'nin kapılarının açılması yatıyor! (Nitekim daha sonra

¹⁵ Başlangıç döneminde belirli bir süre Devletçi burjuvalar da desteklemişlerdir onu!.. Çünkü, ne de olsa kucağında doğup büyüdüleri Devlet-Devlet sınıfı hantaldır, sıkıcıdır. Ve, ne de olsa onlar da burjuvalardır ve Menderes'ten de beklentileri vardır! Evet, Anadolu burjuvazisine karşı her koşul altında Devletle-Devlet sınıfıyla içiçe, etle tırnak gibidirler onlar; ama bu, onların kendi aralarında hiç çelişki olmadığı anlamına gelmez!.. Nitekim, 1950'ye yaklaşırken bir ara onlar da yükselen devrimci dalganın etkisi altında kalmışlardır. Düşüsenize, o dalga ki o zaman arkasına dış dinamiği de almış öyle yükselmektedir. Öbür tarafta, savaş kaybetmiş faşist bir blok varken, bu yanda, başını ABD'nin çektiği koskoca bir liberal dünya vardır. Döviz döviz diye yanıp tutuşan Devletçi burjuvalar da etkisi altında kalırlar o Amerikan yardımlarının!.. Ama bu kısa sürer. Nitekim, daha sonra hemen, yeni partinin (Hürriyet Partisi) arkasına geçerek onlar da muhalefet cephesi içindeki yerlerini alırlar. Bu konuyu daha önce ayrıntılı olarak ele almıştık...

açıldı da rahatladılar!!) Demirel korkmuş, korkak davranmış! Tamam, iyi de, bunun için önce niye onu korkutanları suçlamıyorsunuz ki!.. Korku da insani bir şeydir. Bence Demirel'in günahı korkması, korktuğu için şapkasını alıp gitmesi falan değildir. Onun günahı-suçu, daha sonra köşesine çekilmek yerine, kendi cellatlarının kucağına oturarak, neredeyse onların sözcüsü haline gelmesidir. Menderes, ya da idam edilenler yaşasalardı bugün ne yaparlardı, nerede dururlardı bilinmez tabi, ama geçmişte mangalda kül bırakmayan birçoklarının bugün nerelerde olduklarını biliyoruz biz!..

“Bugünün güneşiyle dünkü çamaşırları kurutamazsınız” derken doğru söylüyordu Demirel!.. Eğer o-Demirel hep bugünkü gibi idiyse, yani aslında o, dün de gene Devletçi cephenin bir elemanı idiyse, peki, ne diye bağıryorduk biz o zaman sokaklarda, kime karşıydık? Sadece bizim de değil, bütün bir Devletçi cephenin, 8-9 Mart “sol darbe” teşebbüsçülerinden 12 Mart Muhtıra’sını verenlere kadar bütün o Devletçi unsurların-Devlet sınıfının hedefinde kim vardı o dönemde? Demirel değil mi! Demirel iktidarını düşürmek değil miydi ortak hedef?¹⁶ “Kahrolsun Morison Süleyman” diye inlemedi mi o yollar yıllarca? Demirel'in “yollar yürümekle tükenmez” lafı boşuna mı edilmişti!.. Bu söz bile, daha sonra, “bak gerici-faşist Demirel ne diyor” diye tersine yorumlanmaya kalkılmadı mı?..

Ne oldu da şimdi, bütün bunlar unutuldu? Demirel bugün saf değiştirdi, o da Devletçi cepheye katıldı diye bütün bir tarih yeniden mi yazılacak? Bakın, evet bugün dünün içinden çıkıp geliyor, bu doğru, ama buradaki çizgi öyle doğru bir çizgi değildir. Değildir, çünkü hayat yolları öyle düzgün-doğrusal bir çizgi izleyerek oluşmuyor!.. Yani bugüne bakarak, cetvelle bir çizgi çekip mekanik bir şekilde dünü yeniden şekillendirmeye kalkamazsınız. 1965 ten 1971'e kadar burjuva devrimi sürecinin bayrağı Demirelin elinde idi. Bu bir gerçektir. “Yığıldı öldürelim ama hakkını da yemeyelim”!.. Hem sorarım ben size şimdi: Bu gerçeği inkar ederek nasıl açıklayacaksınız o 8-9 Martı, 12 Mart Muhtirasını? Bir 1973 Mart'ını nasıl açıklayacaksınız? Bugün Erdoğan da anmıyor hiç Demirel'in adını!. Tamam, reel politika bunu gerektiriyor olabilir! Çünkü bugün Demirel'in artık savunulacak hiçbir yanı kalmadı! Artık CHP'nin, Devletçilerin bir oyuncağı oldu o da! Demirel'in kendi deyimiyle “dün dündü, bugünse bugün”!¹⁷

Bakın size, hem de M.Altan'ın kitabından yaptığım aktarmalarla anlatmaya çalışayım o zamanki Demirel gerçeğini¹⁸. İnanın bana, başka türlü ne o 8-9 Mart'ı, ne de 12 Mart'ı anlayamazsınız!.. Bunları anlayamayınca da tabi, 73 Mart'ını ve daha sonra 12 Eylül'ü anlamamız da zorlaşacaktır...

Demirel: “Meseleye şöyle bakmak lazım; 1950'de iş başına gelen hükümet, ilk defa halkı idareye dahil eden hükümettir. Demin saydığım dört kuvvete beşincisini

¹⁶ Sen istediğin kadar, “hayır bizim hedefimiz sadece Demirel'i düşürmek değildi, biz sosyalizmi kurmak için yola çıkmıştık” de dur! Yaşanılan hayatın gerçekliği içinde, “düşmanımın düşmanı dostumdur” diyerekten Demirel düşmanlarıyla objektif olarak ittifak içinde oluyor muydun olmuyor muydun o zaman sen ondan haber ver! Sübjektif olarak kafanda başka şeyler varmış, bunlar senin kendi kendini tatmin aracın olmaktan başka objektif bir sonuç veriyor muydu!

¹⁷ Ne kadar ilginç değil mi, 1973 Mart'ında general Gürler'in cumhurbaşkanlığına karşı çıkarak parlamentoyu savunduğu için ben Demirel'i desteklediğim zaman bütün o eski “solcu” yol arkadaşları bana karşı çıkıyorlar, beni adeta aforoz ediyorlardı. Ama Demirel bugün onların hiçbirinin hedefinde yok artık! Hani A.A “demokrasi cephesinden” bahsediyor ya, o da artık o cephenin bir üyesi sayılıyor herhalde!! Hey gidi dünya hey! Biz gene o “Vatan Cephesi'nin” içinde kaldık!.. Ben o zaman Mahkemede öyle diyordum!.. “Bir yanda, Amerikan emperyalizminin de içinde yer aldığı 12 Mart cephesi, diğer yanda ise Menderes'in kurmaya çalıştığı Vatan Cephesi..benim yerim bu ikincisidir” diyordum!..Süreci böyle cephelere ayırmak doğru değil tabi, ama bir durum tesbiti yaparken ilginç oluyor! Bu şekilde, süreç içinde kimin nerede durduğunu daha iyi görebiliyor insan!.

¹⁸ „Darbelerin Ekonomisi“, M.Altan, Hemen Kitap 3.Baskı 2006

eklemiştir. Aslına bakarsan 1960 ihtilalinin de sebebi odur. Bizim elit, halkı kaldıramamıştır. Aslına bakarsan biz halkın mümessilleriyiz, öyle geldik...

Altan: Elit derken efendim, bürokrasiyle özdeşleştirebilir miyiz?

Demirel: Sivil, asker, bürokrat, teknokrat herkesi kastediyorum. Administrasyonu kastetmiyorum. Türkiye'nin aydın sayılabilecek ve yönetime tesiri olan her grup ve kişiyi kastediyorum. Elit odur.

Altan: Bir anlamda 1950 onlara karşı kazanılmış bir zafer değil mi?

Demirel: Devlete karşı, onların yönettiği devlete karşı kazanılmış bir zaferdi..Onların elinden devleti alma hareketidir. 1960, halkın elinden devleti alma hareketidir.¹⁹

İşte olay budur; ama bu kadar basit bir gerçeği kavrayamayan, kendisine “solcu” etiketini de yapıştırmış bir “aydınımız” var bizim!..

8-9 MART'TAN 12 MART'A... DARBE İÇİNDE DARBE... DEMİREL VE “SOL”...

Önce Hasan Cemal'i bir dinleyelim:

“Ben masum muydum, yoksa ‘emperyalizmin aleti mi?... Demirel, benim kitabı darbe komisyonuna tavsiye etmiş!..

Biz Demirel'i darbeyle iktidardan düşürelim derken, Demirel'le birlikte bizi de devirmişlerdi. Kim devirmişti? Amerikan emperyalizmi mi? Büyük paşalar mı? İki birlikte mi?..”

“Demirel, benim ‘Kimse Kızmasın Kendimi Yazdım’ adını taşıyan kitabımı darbeleri araştıran Meclis komisyonu üyelerine tavsiye etmiş, kendisini 1971’de başbakanlıktan deviren 12 Mart darbesi’ni ya da ‘muhtırası’ni daha iyi anlayabilinler diye...”

“Ne kadar uzun bir cümle! Haklısınız. Bazen böyle olur. Başlarsın yazmaya ucu bağlanmaz cümlelerin, uzayıp gider cümle. Neyse... Ama Sayın Demirel’in tavsiye ettiği benim bu [kitap](#), [Türkiye](#)’de darbeleri ve asker-siyaset ilişkilerini anlamak için işe yarayabilir”.

“1960’ların sonunda benim inandığım, içinde ufak tefek roller aldığım, Devrim dergisinin etrafında toplanmış siyasal hareket özünde cuntacıydı. ‘Baasçı’ydı. Askeri kışkırtıp, darbe yaptırıp Türkiye’de devrim yolunu açabileceğimizi sanıyorduk. Devrimci gençler de vardı çevremizde. “Siz şu darbeyi yapın, sonra sıra bizim devrime gelecek” derlerdi alaylı bir dille. Kimileri eklerdi:“Önce burjuva devrimi, sonra asıl devrim!” Devrimci gençler bizim için sağa sola bomba atardı. Baş hedeflerden biri, Demirel’in iktidardaki Adalet Partisi’nin örgüt binalarıydı. [Ankara](#)’nın göbeğindeki yüksek binalara pankart astıkları da olurdu gençlerin: ‘Demirel iktidarı, gaflet ve delalet içinde!’ Ve perde arkasında bazı öğretim üyeleri, darbe sonrasının [anayasa](#) taslaklarını hazırlar ve ben bunları gizli adreslerde mukim bazı asker kişilere zarf içinde götürüp verirdim. Cuntacılıkta herkesin bir rolü vardı. Kimse kimseden haberli değildi. Kimi bomba atardı. Kimi yazı yazardı. Kimi anayasa hazırlardı. Kimi muhbirlik yapardı. Kimi askerle iş tutardı. Heyecanlı yıllardı. ‘Devrim’di amacımız. Olmadı. Darbe de yapamadık. [İdam](#) sehpaları kuruldu. Genç [insanlar](#) bu yüzden ipe gitti. Hapse gitti. [İşkence](#) evlerine gitti”.

¹⁹a.g.e s, 73

“Vicdanım kanadı yıllar yılı. İnsan kendi geçmişini yazmaya başlayınca, o maziyi [genellikle](#) romantize etmeye başlar, yaptıklarını güzellemeye başlar. Ben böyle yapmadım. Neyi yaşadıysam aynen yazdım. Ne düşündüysem, ne hissettiysem aynen yazdım. Kullanıldım mı? Emperyalizmin aleti’ mi oldum? ‘Objektif olarak’ kullanıldım mı?”

“Şu ya da bu şekilde siyasete girdiğin zaman, izlediğin çizgi her zaman birilerine yarar, yarayabilir. 1960’ların, 1970’lerin dünyası siyah beyazdı, iki kutupluydu. Bir tarafa karşı çıktın mı, öbür tarafın işine gelirdi. Ben halisane niyetlerle kavgaya girmiştim. Sosyal adaletten, sömürsüz dünyadan, dayanışmadan, eşitlikten yanaydım. Kurulu düzene isyan etmiştim. Devrim istiyordum. ‘Amerikan emperyalizmi’nden nefret ediyordum. Siyonizm eşittir emperyalizm diyordum. ‘Çok partili demokrasi’yi Türkiye için işe yaramaz buluyordum. Peki ya bunun için seçtiğim yol?.. Darbecilikti. Cuntacılıktı. Baasçılıktı. Bu yüzden de yanlıştı. Biz Demirel’i düşürelim derken, Demirel’le birlikte bizi de devirmişlerdi. Kim devirmişti? Amerikan emperyalizmi mi? Büyük paşalar mı? İki birliktedir mi? Hepsini [olabilir](#). Şimdi söyleyin bakalım: Ben ‘masum’ muydum, yoksa ‘emperyalizmin aleti’ mi?”²⁰

Not: Keşke herkes H.Cemal kadar samimi olabilseydi!.. Ama sadece samimi olmakta yetmiyor bu mekanizmayı parçalayabilmek için!!

Hayır Hasan, ne, sen-ben masumduk, ne de emperyalizmin aleti!.. Bizler, hiç farkında olmadan, “baticılık” adı altındaki o “kültür ihtilalinin”, ta o II.Mahmut’tan beri işletilen Devlete yeni tipten devşirme insan -Jöntürk- yetiştirme politikasının ürünleri olduk! Bilinç dışı bir kimlik oluşturma-varoluş süreciydi bu bizim için. Bu nedenle, “suçlu” arayarak çözülmez bu problem. Kavrayarak, kendi tarihimizin o oluşum diyalektiğini kavrayarak çözülebilir... Bu yapılmadığı taktirde, gene hep aynı “hataları”-ama değişik biçimlerde- yapmaya devam ederiz... Bunun için de önce duruşumuzu-durduğumuz yeri değiştirebilmemiz gerekiyor!.. İttihatçılığın sadece bir biçimine değil, onun “liberal” görünümü olanına da -onu tanıyarak- karşı çıkabilmemiz gerekiyor!..Bilmem anlatabiliyormuyum...

[Bu çalışma ilk haliyle 2012’de yayınlanmıştı. Şu an -2019- onu tekrar gözden geçirerek yayına hazırlıyorum! İnanın bir tek şey var ilave edecek, o da, yukardaki metinde “İttihatçılığın sadece bir biçimine değil, bütün çeşitlerine karşı çıkabilmek” ifadesinin yanına arada geçen süre içinde kendini açığa çıkan onun “Siyah Türk şeklini de” ifadesini ilave etmek!.. Biliyorsunuz, bu arada Devleti ele geçiren Çevre unsurları Devlet tarafından ele geçirilip-metamorfoza uğrayarak “Siyah Türk” İttihatçılar haline dönüştüler!..]

Şimdi tekrar M.Ali Birand’a dönerek devam ediyoruz...

“60’lar 27 Mayıs’la olaylı başlamıştı. Başladığı gibi olaylı bitti. 70’lere miras olarak, tırmanan şiddet eylemleri, öğrenci olayları ve müdahale söylentileri kaldı. Başbakan Demirel, bir yandan sokaktaki yangını söndürmeye, bir yandan da giderek huzursuzlanan orduyu yatıştırmaya çalışıyordu. Ekim 1969 seçimlerine bu hava içinde gidildi ve sandıktan yine Adalet Partisi çıktı. 27 Mayıs, DP iktidarını devirerek gelmiş, ama 60’tan bu yana yapılan üç seçimin üçünden de DP’nin devamı olduğunu ilan eden AP başarıyla çıkmıştı. Demirel, yeni bir dönem için kolları sıvamak üzereydi. Artık kimsenin kendisini durduramayacağını düşünüyordu”²¹ ...

Aynen 27 Mayıs öncesi gibi başladı süreç! Önce, AP içinde de gene bir “parti içi muhalefet ortaya çıkarıldı! 27 Mayıs öncesinde de bir Hürriyet Partisi olayı yaşanmıştı hatırlarsanız!..

²⁰ Hasan Cemal, 16.6.2012-Milliyet Gazetesi

²¹ a.g.e, s.203

Sonra baktılar ki böyle şeyler tutmuyor, daha önce olduğu gibi bu sefer de gene olay sokağa ve orduya havale edildi!..

Peki neydi o “parti içi muhalefet” olayı ve niye çözülmeye başlıyordu Demirel’in temsil ettiği “toplumsal uzlaşma” durumu? Nedenini daha sonra ele alacağımız için önce olayın özünü ortaya koymaya çalışalım burada. Neydi o DP’ye karşı çıkarılan Hürriyet Partisi olayı? Hatırlarsanız, Keyder bu soruya şöyle cevap veriyordu: “1950’lerin ikinci yarısında, İstanbul burjuvazisinin sanayi fraksiyonu (bunlar bugünkü TÜSİAD’cılar olsa gerek! M.A), Menderes’in iktisadi politikasındaki popülist eğilimin gittikçe artmasından duyduğu sıkıntı ve sabırsızlığı ifade etmişti”...

Gene aynı hikâye değil mi! 27 Mayıs’tan sonra Demirel’in temsil ettiği denge içinde başlangıçta gene bir şekilde Devletçi “Beyaztürk”-burjuvazi de yer alıyordu!.. Ama olmadı tabii!.. Ne de olsa ortada tarihsel olarak farklı kulvarlarda gelişmiş iki farklı burjuva kanat vardı. Devletçi “Beyaztürk”-burjuvazi, Batı’da olduğu gibi bir feodalizme, ya da bizdeki gibi bir Devlet sınıfına karşı mücadele içinde kitleleri peşine takarak gelişmediği için, kendi kanatlarıyla uçmayı başaramıyordu. Eski antika Devlet onun varoluş gerekçesiydi. Ancak onun kanatları altında kendini emin-güvende hissediyordu²². İç pazara endeksli, “ithal ikameci” bu tekelci burjuvaların döviz tahsis mekanizmasının musluğuna kayıtsız şartsız hakim olmaları gerekiyordu. Ki bu da ancak Devlet sınıfıyla ittifak içinde mümkündü. Çünkü öbür türlü, işin içine Anadolu burjuvaları adı verilen başka ortaklar da girince musluğun kontrolü elden kaçabiliyordu. İşte, on yıl aradan sonra, olan buydu gene. 27 Mayıs’la budanan ağaç gene filizlenmiş, dal budak salmıştı...

Türkiye’de her on yılda bir darbe ortamı olduğu söylenir. Ta o II.Mahmut döneminden itibaren başlayan bir süreçtir bu aslında. Yok “müsadereymiş”, yok gayrimüslim kıyımıymış, yok Varlık Vergisi olayıymış... bütün bunların altında yatan hep aynı diyalektiktir. Sürecin normal, kendi iç dinamiklerine göre akışı hep yukardan aşağıya doğru yapılan hamlelerle engellenegelmiştir. İvrip kıvırmadan önce bu gerçeğin altını çizmek gerekiyor. Ne idi o 12 Eylül sanıyorsunuz, ne idi 28 Şubat? Bunları hepsinin altında aynı yapısal ikilik yatmıyor mu?.. Hani, “Türkiye’de iki Türkiye vardır” demiştik ya, kim, hangi Türkiye arabanın direksiyonunda oturacaktır kavgasıdır bu...

Yok Amerika’yymış, yok Avrupa’yymış (yani dış dinamik), bunların hepsi iç dinamiklerin üzerine oturarak bir işleve sahip olabiliyorlar. Alın 12 Mart’ı, burada da öyle gene. Bakın M.Ali Birand bu konuda ne diyor kitabında:

“21 Temmuz 1970-Washington; Türkiye tarihinin en sıcak yazını yaşarken, binlerce kilometre uzaktaki Amerikan Kongresi’nde de Demirel Hükümeti için cehennem kazanları kaynatılıyordu. Konu haşhaştı. Amerikan Adalet Bakanı, 21 Temmuz günü Kongre’de son derece ağır bir konuşma yaparak Amerikan gençliğini zehirleyen uyuşturucunun yüzde 80’inin Türkiye’den geldiğini öne sürdü ve ‘Türkiye önlem almazsa cezalandırılmalıdır’ dedi...”

“Demirel: “Gayet yüksek seviyeli birisi geldi. ‘Yasaklayın’ diyordu. Ona dedim ki, biz bu afyonu yasaklayamayız”.

“Tabi bu yanıt Washington’un hiç hoşuna gitmedi. Demirel, Beyaz Saray’da ‘istenmeyen adam’ ilan edildi”²³..

Ne oluyordu şimdi yani, bir haşhaş yüzünden Amerika’nın verdiği emirle mi kaynatılmaya başlanıyordu bütün o kazanlar! Hayır tabii! Onun da çorbada tuz misali bir katkısı vardır elbet. Bizde “solcu aydınlar” kendi milliyetçi duruşlarını haklı

²²„Beyaztürk“-Devletçi burjuvazi ancak Özal’la birliktedir ki, sistemin dışa açılması sürecine bağlı olarak Devletin koruyucu kanatlarını bir tarafa bırakarak küresel pazarlara açılma yoluna girdi...

²³ a.g.e, s.204

çıkarmak için her şeye “antiemperyalizm” gözlüğüyle baktıklarından, bu türden konuları hep CİA’ya havale etmişlerdir! Böylece kendi günahlarını örtmek için de bir günah keçisi bulmuş oluyorlardı tabii!..

Olayın özünün Türkiye’nin kendi içinde olduğunu, Türkiye’nin kendi yapısal sorunlarından kaynaklandığını söylemiştik...

Evet, Türkiye’nin esas sorunu 1950’lerde olduğu gibi 60’larda ve 70’lerde de -hatta 80’lerde ve 90’larda da- hep döviz sorunu idi (2019’da, yani bugün farklı mı sanki)!.. Devlete, hükümete kim hakimse yurt dışından temin edilecek dövizin musluğu da onun elinde oluyordu. Bu kadar basitti her şey! Peki neden döviz bu kadar önemliydi? Önemliydi, çünkü Türkiye dışarıya sattığından daha fazlasını ithal etmek zorundaydı. İthal girdiler olmadan sanayinin çarkları dönmüyordu. Peki o zaman niye daha fazla satarak daha çok döviz elde etme yoluna girmiyordu Türkiye? Mesela aynı dönemde Güney Kore böyle yapmaya başladığı için bu sorunu çözmüştü. Türkiye niçin aynı yola giremiyordu?..

Ben size burada başka bir soru sorayım: Osmanlı, hem de en güçlü olduğu o Kanuni döneminde Fransa’ya Kapitülasyonlar’ı başlatmıştı değil mi, neden? Neden biliyor musunuz, çünkü Osmanlı sadece kendi içine konsantre olmuştu da ondan. O çoban ya, sürüyü doyurmayı düşünüyordu o sadece! Daha çok üretmek, dış ticareti geliştirerek üretimi arttırmak falan yoktu onun lügatinde. Gümrükleri düşürüyordu, çünkü istiyordu ki daha çok mal girsin ülkeye!! Tam bir devekuşu politikası! Onun için “antikaydı”ya zaten”!..

Devletçi burjuvazinin derdi ne mi idi? Aşağıdan yukarıya doğru kendi girdilerini kendi kaynaklarıyla yaratarak gelişmedikleri için yabancı girdi kullanmak zorundaydı onlar da. Yabancı girdi ise döviz demektir. Döviz bastırıp girdiyi alacaksınız, sonra da meydana gelen ürünleri tekel fiyatıyla iç pazarda satacaksınız! Kapalı bir devre idi bu. Öyle küresel pazarlarda rekabet falan söz konusu olmadığı için bir malı daha ucuza, daha iyi kalitede üretmek falan da yoktu işin içinde. Arada bir “yerli malı Türkün malı her Türk onu kullanmalı” diyerek Kemalist-milliyetçi hamaset yaptın mı iş bitiyordu! Niye uğraşsınlardı ki daha fazla!.. Gidebildiği yere kadar bu böyle gidecekti. İşte o, “statüko”, “statüko” denilen şeyin özü budur! İşte, Özal’la birlikte -küreselleşme sürecinin de etkisiyle- onun dışa açılma politikasına bağlı olarak mecburen değişmeye başlayan kaderimizin altında yatan zemin budur...

1970’e gelindiğinde Türkiye gene sıkışmıştı dedik. Cari açık ve döviz sorunu gene aktüeldi. Ülkenin dış ticareti tıkanmıştı Demirel Hükümeti de devaluasyona mecbur kalmıştı. Hastaya gene acı ilaç verilecekti. Türk Lirası yüzde 66 oranında değer yitirmiş ve 1 dolar 9 liradan 15 liraya çıkarılmıştı. Aynı kararlarla şeker ve benzin de zamlanıyordu. Birkaç gün içinde zamlar çığ gibi yağmaya başladı. Birand’la devam ediyoruz:

“Türkiye 1970 sonbaharına işte bu kara tabloyla girdi: Artan pahalılık, ayaklanan işçiler, boykottaki öğrenciler, askere davetiye çıkarılanlar... Kısacası bir askeri müdahalenin bütün koşulları hazır. Bütün bu olaylar hemen kışlalarda yankı bulmuş ve subaylar toplantılarına başlamışlardı. ‘Nedir bu ülkenin hali’ sorusuyla başlayan tartışmalar yaygınlaşıyor ve gruplar çoğalıyordu. Askerden-darbeden bahsedene Demirel, ‘kalkınma bütün hızıyla sürüyor. Türkiye’nin her türlü ihtiyacı karşılanıyor. Tarlası ekili Türkiye 100 bin traktör satıyor. Senede 100 bin traktör alıyor köylü. Ne, neye geliyor yani? Onu anlamıyorum’ diyordu. Ama başbakanın anlamadığı şey başına gelmek üzereydi. O hafta Washington Post gazetesi ‘Ordu huzursuz. Demirel’in günleri sayılı’ diye yazdı. Müdahale için geriye sayma başlamıştı. Üstelik başbakan olup biten her şeyi biliyor ama kımıldayamıyordu. Artık her yerde ihtilal konuşuluyor ve dipten gelen bu dalga ülkeyi adeta koşar adımlarla 12 Mart sabahına doğru sürüklüyordu...”

“30 Ağustos günü (1970) Kara Kuvvetleri Komutanlığı önünde görkemli bir tören vardı. Karacı generaller heyecanla yeni komutanları Orgeneral Faruk Gürler’i bekliyorlardı. Bu atama aylardır müdahale hazırlığı yapan cuntacılar da sevinç yarattı. İhtilal liderini buluyordu!²⁴

“Aslında Demirel çaresizdi. Çünkü artık ordunun her kademesinde müdahale eğilimi vardı. Kimi tayin etse fark etmeyecekti. Ülkede cuntalar tam bir iktidar dansına başlamışlardı. Sadece ordu içinde de değil, sivil kesimde de örgütlenmeler hızla yayılıyordu. Zamanla bu iki kesim bir araya gelip çareler aramaya koyuldular. Amaç ortak: AP’yi devirip 27 Mayıs’a kaldığı yerden devam etmek...”

“Cuntacılar göre 27 Mayıs başarıya ulaşamamıştı, çünkü fikri hazırlığı yoktu. O yüzden, bu kez darbeden sonra yerine ne konacağını mutlaka önceden düşünülmesi gerekiyordu. İşte devrimin bu teorik hazırlığı o günlerde Doğan Avcıoğlu’nun Devrim gazetesi’nde yapılıyordu”...

“Celil Gürkan(Kara Kuvvetleri Plan ve Prensipler Başkanı, 9 Mart Cuntası’nın önemli ismi): Silahlı kuvvetlerimizde onun (D.Avcıoğlu’nun) Türkiye’nin Düzeni adlı kitabı o denli geniş ve yaygın bir ilgi çekmiş, elden ele dolaşan bir referans kitap haline gelmişti ki, hiç unutmam, bir konuşmam sırasında Orgeneral Gürler bana, ‘Celil, Türkiye’nin Düzeni kitabını okumayan subayı ben eksik görürüm’ demişti”²⁵

Nedir bu “sol” cunta?..

Dikkat ediyor musunuz, laf arasında, üzerinde hiç düşünmeden hep “sol cunta”, “sağ cunta” kavramlarını kullanıveriyoruz! Ve hiç kimse çıkipta, hadi “sağı” anladık ama nedir bu “sol cunta” diye sormuyor! Neden dersiniz?..

Cunta nedir, kim yapar cuntayı? Askerler mi?.. Peki o askerler kimin askerleridir?.. Devletin ordusunun değil mi!.. O halde, Devletin ordusun içinde “sol” bir cunta, yani darbe yaparak Devleti-ülkeyi kurtarmaya çalışan insanlar ortaya çıkıyor... ”Sağın” ne olduğunu biliyoruz, en azından, varolanı korumaya çalışanlara deniyor “sağ” diye. Öbürleri niye “sol”du peki? Ne yapmak istiyorlardı da “sol” oluyorlardı bunlar?..

Bunlara “sol” deniyordu, çünkü bunlar darbe yaparak ülkeyi “kapitalist olmayan bir yoldan” “kurtarmaya” çalışıyorlardı!..

”Kapitalist olmayan yol”? İşte meselenin özü bu kavramda yatıyor!..

Üç bileşeni vardı bu kavramın. Birincisi açık: “Devrim yaparak” ülkeyi-Devleti kurtarmak. Burada “devrimden” anlaşılan, kapitalist bir toplumda -en azından kapitalizme doğru evrilmeye çalışan bir toplumda- darbe yoluyla burjuvaziyi alaşağı ederek iktidarı ele geçirmek oluyordu. Geniş halk kitleleri, işçi sınıfı falan yok işin içinde! Onlar “bilinçsiz” oldukları için burjuva iktidarını destekliyorlardı! Bu nedenle “devrim”, “halka rağmen ama halk için yapılacaktır”!..

İkinci nokta “devrimin” içerdeki sivil dayanaklarıyla ilgili idi: Dikkat edin bakın, bu türden bir “devrim” anlayışının ortaya çıktığı ve eyleme döküldüğü -Türkiye, Arap ülkeleri, Afrika’da bazı ülkeler- bütün ülkelerde “devrimle” iktidara gelen, adına “asker sivil aydın zümre” denilen bir elit tabaka vardır. Bunların hepsinin de kökeni, ortaya çıkış diyalektiği aynıdır. Osmanlı ve Türkiye pratiğinde bunlara biz Jöntürkler-İttihatçılar, daha sonra da Kemalistler diyoruz. Bu ülkelerin hepsi de Batı ideolojisinin etkisi altında bir tür kültür ihtilaline maruz kalmışlardır... ”Çağdaş medeniyet

²⁴ a.g.e, s.206

²⁵ a.g.e, s.212

seviyesine erişmek” için, kabuk değiştirir gibi kültür değiştirerek onlar gibi olmaya, yani “batılılaşmaya” çalışmışlardır. Motivasyonları-çıkış noktaları hep “Batılılaşarak” ülkeyi-Devleti kurtarmak olmuştur bu insanların. Peki o zaman niye “sol”-“solcu” deniyordu bunlara? “Sol” deniyordu, çünkü bunlar ülkenin kapitalizme doğru evrilmesini durdurmaya, onu engellemeye, ülkeyi “kapitalist olmayan bir yola” sokmaya çalışıyorlardı. Nasıl yani, o zaman bunlar hem batıcı-Batı ideolojisiyle beyinleri yıkanmış bir elit tabaka, ama aynı zamanda hem de ülkeyi Batı karşıtı kapitalist olmayan bir yola mı sokmaya çalışıyorlardı? Aynen öyle! Batıya rağmen batıcılık diyorlardı buna! Bir ucu pozitivist bir ulusçuluğa dayanan marazi bir batıcılık! Bunun ne demek olduğunu anlamak istiyorsanız çevrenizdeki “ulusalcılara” bir bakın ve bu konuda sorular sorarak bir konuşurun onları!!

Ama bitmedi, kendi içinde çelişkili bu tablonun gerçek hayatta kendisine yer bulabilmesi için bir üçüncü faktöre daha ihtiyaç vardı: Dünya sosyalist sisteminin varlığı! Çünkü, bu türden bir “solculuğun”, yani “kapitalist olmayan bir yoldan” ülkeyi-Devleti kurtarabilmenin olmazsa olmaz koşulu sırtını sosyalist sisteme dayamak oluyordu. Darbe yaparak ülkeyi kapitalist sistemin etki alanından çıkaracaktın, sonra da, ikiye bölünmüş dünya ortamında sırtını sosyalist sisteme dayayarak, denge politikalarıyla kendine “sol” bir yol çizecektin! Niye mi “sol”? “Üretim araçlarının mülkiyetini Devletin elinde” toplanacaktı da ondan! Tabi bir avuç Devletçi burjuvayı hariç bırakarak! Çünkü onlar bir tehlike değildi Devlet için! Devletine bağlı burjuvalardı onlar!

İşte gene döndük dolaştık geldik aynı yere! O kadar “devrimden”, “sol”dan falan bahsediliyordu, ama gene de o Devletçi burjuvalar bunlara -darbecilere- sempatiyle bakıyorlardı, ne idi bu işin sırrı derdim hep, meğer işin altında neler varmış! Ama nereden bileceksin o zamanlar işin bu inceliklerini! “Devrim” olacakmış, ülke “kapitalist olmayan bir yola” girecekmiş, onlara -o Devletçi burjuvalara- bir şey olmuyor ki, ne güzel, diğer rakipleri temizlenirken ülke onlara kalmış olacaktı pratikte. Sosyalist sistemle falan iyi geçinmenin falan bir zararı yoktu onlar için!..

Peki o dönemde bütün “solcular” cuntacı mı idi? “Sol” eşittir cuntacılık mıydı? Bizler, Denizler, TİP’liler falan hepimiz cuntacı mıydık?..

Hayır! Olayı bu kadar basitleştirdiğiniz zaman işin özü kayboluyor. Yani, kaş yapayım derken -günah keçisi olarak cuntacılığı mahkum etmeye çalışırken- işin özünü gözlerden kaçırmış oluyorsunuz. Ha, bizim aramızda cuntacılar yok muydu, elbette ki vardı. Biraz sonra anlatacağım. Ama hepimiz öyle değildik. Biz kendimizi “Marksist Leninist” olarak görüyorduk. “Devrim”i de öyle basit bir cunta-darbe olayı olarak anlamıyorduk. İşçi sınıfını, köylüleri falan ayaklandırarak “devrim yapacağımıza” inanmıştık. İnanmıştık ama, sonunda bizim de varacağımız yer aynı olduğundan -üretim araçlarının mülkiyetinin devlete ait olduğu bir sistem olduğundan- “kapitalist olmayan yolcular”, yani cuntacılar baş düşman değildi bizim için de!.. En azından, “gerici faşist Demirel iktidarına” karşı mücadelede bir yol arkadaşıydı onlar da! İşte sol’la cuntacılık arasındaki ittifakın zemini budur. Yani işin özü “sol” ideolojiden kaynaklanmaktadır. Marksizm-Leninizmden, onun devrim anlayışından kaynaklanmaktadır. Sen, “devrim” deyince bundan, işçi sınıfının burjuvaziye devirerek kapitalizmi -kapitalist sistemi- yok etmesini, üretim araçlarının mülkiyetinin devlete ait olduğu bir düzenin (sosyalizm anlayışının özü budur) kurulmasını anlamıyor muydun, o zaman sol cuntacılarla aradaki fark pratikte sadece bir yöntem farkına indirgeniyordu! Onlar, “bu iş darbeye de olur” derken, sen, “hayır, işçi sınıfının ayaklanmasıyla olur” demiş oluyordun. Ama sonunda hedef aynı idi: Üretim araçlarının özel mülkiyetine son vermektir amaç! Sen diyorsun ki, “burdan gidelim”, onlar da “hayır burdan” diyorlar! Olay budur! Yani, cuntacılarla-cuntacılıkla ilişkilerin kaynağı sol ideolojide yatıyordu. Elin mahkumdu onları en azından müttefik olarak görmeye! Yoksa, bütün sol öyle darbeci falan değildi!..

Evet gene Birand'la devam ediyoruz...

“1971 yılının Mart ayı kapıyı çaldığında artık ülkede bir askeri müdahalenin eli kulağındaydı. Sağda solda garip şekilde peş peşe bombalar patlıyor, şehir gerillası, banka soyma, adam kaçırmaya gibi alışılmadık eylemlere başvuruluyordu. Generaller bu gidişe dur demek konusunda karar almışlardı. **Dinamit başbakan Demirel'in altına yerleştirilmişti. Şimdi soru, dinamitin fitilini kimin ateşleyecekti...**”

“9 Mart 1971 Salı Ankara: İşte cuntaların aylardır örgütledikleri ihtilalin günü gelmişti...

9 Mart akşamı, Başbakanlığa birkaç yüz metre uzaklıktaki Hava Kuvvetleri karargâhında Gürler ve Batur'un katıldığı bir 'darbe zirvesi' düzenlendi. Toplantıdaki bir başka önemli isim; Kara Kuvvetlerindeki ihtilal hazırlığının beyni sayılan Tümgeneral Celil Gürkan'dı. Gürkan; Gürler ve Batur'dan sonra ihtilalin 3. adamıydı. İhtilalden sonra Başbakan yardımcısı olması planlanıyordu. Karargâhta sabahın erken saatlerinde alarm verilmişti. Bütün birlikler o gece yapılacak bir harekât için hazır tutuluyorlardı. Nihai karar anı gelmiş ve iş bir tek düğmeye basmaya kalmıştı.

Emin Değer (MSB Hukuk Müşaviri):

'Bu akşam düğmeye basılacak. Hepiniz Hava Kuvvetleri'nde hazır olun' dediler. Eğer 'düğmeye bas' deselerdi, harekât planı uyarınca yapılacak görevlerimiz vardı...

Uluç Gürkan (Gazeteci, daha sonra da DSP Milletvekili):

“Her şey hazır. Harekete geçirilecek birlikler, ele geçirilecek yerler. O gece Hasan Cemal'le birlikte bürodan eve gitmedik. Tankların çıkacağını, Orduevi'ni alacağını tahmin ediyorduk. O konuda bilgilerimiz vardı”²⁶..

Peki biz, biz Dev Gençliler ne yapıyorduk o gece?..

Bizim de haberimiz vardı darbeden. Hava Kuvvetleri'ndeki asker arkadaşlarımız aracılığıyla biz de haber alıyorduk olup bitenlerden. Onlara Ankara'daki Birinci Şube'nin alınması görevi verilmişti. Bizler de üçer beşer evlere dağılıp beklemeye başladık. Eğer aksi bir gelişme olursa bizim asker arkadaşlar belirli askeri depoları boşaltacaklar, oradan alınan silahları bize verecekler, biz de silahlı direnişe katılacaktık!.. Allahım yarabbim, nerelerden çıkıp gelmişim ben!! Hem “her türlü cuntaya karşıyız” diyorsun (bu anlamda gerçekten de cuntacı değilsin) ama hem de sürüklenerek onun içinde yer alıyorsun! Yani, “sol cunta” hedefine ulaşamazda bir çatışma falan çıkarsa, ister istemez onun savunmasında yer alacak yedek güç oluyorduk biz de!.. Allah'tan ki bunların hiçbirisi olmadı! General Gürler “düğmeye basmayınca” “sol cunta” macerası da sona erdi!..

Sözü fazla uzatmıyorum. 12 Mart 1971 günü dört generalin imzaladığı 12 Mart Muhtırası radyoda okunduğu zaman tarihin hangi yönde akacağı belli olmuştu artık..Muhtıra'nın 3. Maddesi'nde, şunlar şunlar yapılmazsa ordu yönetime el koyacaktır deniyordu...

“Süleyman Demirel: Bir Cumhuriyet'e ve bir Parlamento'ya bir kişi, iki kişi sahip çıkarak bir yere varamazsınız. Tek ses yok ki arkamda. Güç yok. Nasıl neyle gideceğim güvenoyuna, vesaireye? Yani bir de güvensizlik oyu alıp, kendimi muhtıranın hedefi olmaktan çıkarıp, Meclis'in hedefi durumuna mı getireyim?..”

“Yapacak bir şey kalmamıştı. Ordu, silah elde bekliyordu. Sunay, 'beni de devre dışı bıraktılar' diyordu. Meclis sessiz, basın ve muhalefet tepkisizdi. Demirel, yaşamının en zor kararını orada verdi. İstifa edecekti. 4,5 saate yakın süren toplantının sonunda

²⁶ a.g.e, s.237

Bakanlarına: ‘Bu yolla hiç olmazsa Meclis’in kapısını açık tutabiliriz’ dedi. Bir beyaz kağıda, ‘Muhtıra’yı anayasa ve hukuk devleti anlayışıyla bağdaştırmak mümkün değildir. Bu durum muvacehesinde Hükümetimin istifasını saygı ile arz ederim’ diye yazdı ve imzaladı...”

“Ülke 13 Mart’a, devrik bir başbakan, devre dışı bir Cumhurbaşkanı, başı önde bir Meclis ve birbirine küs komutanlarla giriyordu. Tablo hiç olmadığı kadar umutsuzdu. Ama Güniz Sokağa çekilen Demirel’in bir tek tesellisi vardı: Meclis’in kapısı kapanmamıştı. Ve o kapı aralık kaldığı sürece oradan içeri girip mücadeleye kaldığı yerden devam edebileceğini düşünüyordu. Çok değil, iki yıl sonra o kapıdan girecek ve yine bir mart ayında 12 Mart’ın rövanşını alacaktı. Hem de cümle aleme ibret olacak bir zaferle...”²⁷

Birand burada 73 Mart’ını kastediyor. Hani o, general Gürler’in cumhurbaşkanı seçilmesi için ordunun parlamentoya baskı yaptığı, Batur’un jetlerinin parlamento üzerinde alçak uçuş yaptığı günleri hatırlatıyor...

BİR DE ECEVİT OLAYI VAR, SAHİ O NEREDE DURUYORDU BU SÜREÇTE?..

Birand şöyle diyor:

“27 Mayıs’ın getirdiği özgürlükçü iklim içinde yeşeren devrimci görüşler, CHP’de umduğunu bulamamış ve Türkiye İşçi Partisi’nde toplanmaya başlamıştı. TİP, Genel Başkanı M.Ali Aybar’ın öncülüğünde Türkiye’yi sosyalizmle tanıştıyordu. TİP meydanlarda yepyeni bir sol hava estiriyordu”.

“Bu tablo karşısında asıl işi güçleşen parti ise İsmet Paşa’nın CHP’siydi. Gerçi İnönü de meydanlardaydı ama kitleler CHP’ye soğuktu. Parti, art arda gelen koalisyon hükümetleriyle yorgun düşmüştü. Koca İsmet Paşa, sağdan genç bir liderin işaretiyle devrilmişti. Üstelik artık sol oyların TİP gibi iddialı yeni bir adresi vardı. Ve CHP bu girdaptan kurtulmak için mucizevi bir formül arıyordu”.

“Aranan formülü İnönü bir pazar günü CHP’nin Beşiktaş ilçe merkezinde yapılan toplantıda açıkladı. CHP’nin tarihinde bir dönüm noktası olacak iki kelimelik bu formülün adı ‘ortanın solu’ydu”.

“Bülent Ecevit (CHP Milletvekili): Orada İsmet İnönü ilk defa ‘Biz ortanın solunda bir parti sayılırız’ sözünü söyledi. Tabi ben hemen bu söze dört elle sarıldım. Bazı Parti Meclisi üyelerimiz tepki gösterdilerse de diğer bazı parti meclisi üyelerimiz de dört elle sarıldılar. Ve ben tabii bu konuyu işlemeye başladım”²⁸

Şişeden bir cin çıkarıyorsun (“sol”) sana yardımcı olsun diye ve salıyorsun onu ortaya! Ama sonra bir de bakıyorsun ki, boynuzun kulağı geçme tehlikesi var! İşte tam bu noktada uygulamaya konulan bir feedback kontrol mekanizmasıdır “ortanın solu”! Bu ne mi demek? İstenilmeyen “çıktıları” -sonuçları- engellemek için “girdiyi” kontrol ederek çıktıyı kontrol altında tutmaya negatif feedback (geriyi besleme) deniyor. Tabi bir de pozitif feedback var ki, o da, istenilen çıktılarını meydana getirmek için girdiyi ona göre düzenleme oluyor. Örneğin, araba kullanırken önünüze bir çocuk mu çıktı, ona çarpmak istenilmeyen bir sonuç olduğu için hemen frene basarsınız. Baktınız yol açık, hiçbir engel görünmüyor, ne yaparsınız arabanın daha hızlı gitmesi için (bu sizin için o an istenilen bir sonuçtur), gaza basarsınız... İşte bu şekilde, bazan frene basarak, bazan gaz vererek, bazan da direksiyonu sağa sola kırarak kullanılır bütün arabalar!.. Bunun adına ise “Kontrol Bilimi-Sibernetik” deniyor...

²⁷ a.g.e, s.257

²⁸ a.g.e, s.152

İşte, CHP'nin "ortanın solu" da budur! Yani, sınıf mücadelesini kontrol için icat edilen "sol" popülist bir kontrol mekanizmasıdır...

Örneğin, neydi o Ecevit'in "toprak reformu" sloganı? Ya da o, "toprak işleyen su kullananın", "kooperatifleşmek", "halk sektörü", "köy kent" projeleri... bunlar ne anlama geliyordu? Türkiye gibi bir "küçük üreticiler ülkesinde" ne anlama geliyordu "27 Mayıs Anayasa'sının emrettiği reformlar"!!..

Siz bu soruya cevap ararken ben size bir şey hatırlatayım: Bu ülkede Osmanlı'dan bu yana "toprak reformunun" en büyük savunucusu kimdir? Bizzat Osmanlı Devleti değil midir? En büyük "reformcu" ise, "ilerici" padişahımız II.Mahmut'tan başkası değildir! 1808'de -Sened-i İttifak'ı imzaladıktan birkaç yıl sonra bütün o büyük toprak sahibi Müslüman ayanları-eşrafı saf dışı bırakan, "müsadere" adı altında onların topraklarını köylülere dağıtan "Reaya dostu padişah" odur!! Kendisine rakip olarak ortaya çıkabilecek Müslüman bir orta sınıf korkusuyla, ademi merkezîyetçi bir doğrultuda gelişen sistemi tekrar eski merkezîyetçi yörüngesine oturtmaya çalışan II.Mahmut, bunun için o zaman bir de "Batılılaşma" silahı icat etmişti! Bakın nerelerden gelmişiz! Ecevit'e gelene kadar ne kadar "halkçı" ve de "modern"- "solcu" bir padişahımız varmış bizim!.. Cevabı buldunuz mu şimdi!!.

Sınıf mücadelesi ortamında mekanizma bakın nasıl işliyordu...

"Devletin solcusu" da olsan, "solcu" olmanın amentüsü "burjuvaziye karşı olmak" değil mi idi? O zaman, birinci vazifen, "düşmanımın düşmanı dostumdur" hesabı, "baş düşman burjuvaziye" karşı "ittifaklar" içine girecektin! Peki, pratik olarak bu ne anlama geliyordu? Açık değil mi? Bu, Devlet sınıfı'nı kendine müttefik olarak göreceksin demektir! Bu bir!..

Ama bu arada bir de önderlik sorunu -iplerin kimin elinde olacağı sorunu- vardı tabii! Ki bu da, özellikle Devlet sınıfı için hayati öneme sahipti! Çünkü asıl gücü ellerinde tutanlar onlardı. Hal böyleyken, bunlar, yani "Devletin asıl sahipleri", bir süre sonra bir de bakıyorlar, müttefik olarak gördükleri o solcular çizmeyi aşmaya, Osmanlı'dan beri Devletin koruyucu kanatları altında tuttukları o "halkı" da kendi yanlarına çekmeye çalışıyorlar, ve yer yer bunda başarılı da oluyorlardı! İşte o zaman işin yönü değişmeye başladı! "Ortanın solunun" devreye girmeye başladığı nokta da tam burasıdır zaten! Bununla "halka" demiş oluyorlardı ki; "bakın, görüyorsunuz, asıl güç sizsiniz, titreyin ve kendinize dönün, öyle kimsenin kuyruğuna falan da takılmayın, mücadelenin önderi siz kendiniz olun, iktidarın talibi siz olun, siz onların değil, onlar sizin arkanızdan gelsinler"! Ne kadar güzel değil mi! Kim hayır diyebilirdi böyle bir öneriye! Devlet sınıfı açısından esas olan kendi öz iktidarıydı tabii, ama başka çare kalmayınca "ortanın soluna" da razı olabiliyorlardı onlar da! Niye olmasındı ki! Ne de olsa sistem değişikliği falan anlamına gelmeyecekti böyle bir şey. Bir süre sonra eski tas eski hamamda tekrar yerini alabilirdi! Hem sonra esas olan sınıf mücadelesini saptırmak, bir durumdan bir başka duruma geçişi -niteliksel olarak değişimi- engellemek değil miydi! Bu kutsal amaca hizmet edecekse eğer, bir süreliğine bazı zırvalara tahammül edilebilirdi!..

İşte, 1973 Mart'ındaki kesin yenilgi sonrası durum budur...

O anı -1973 Mart'ını- düşünün bir: Bir yanda Demirel'in temsil ettiği Anadolu burjuvazisi, öte yanda Devlet sınıfı. İki cephe karşı karşıya gelmişler. Eğer o an Ecevit burjuva parlamenter sisteme karşı Gürler'in yanında yer almış olsaydı ondan sonra artık ağzıyla kuş tutsa bir işe yaramazdı. Ve ne yaptı o da, kerhen de olsa demokrasi cephesinde yer aldı...

Ama ona iktidar yolunu açan sadece onun bu tavrı olmadı. Bir de işin öncesi var: Hatırlayın, 12 Mart Muhtırası verince Ecevit ne yapmıştı, "bu bana-ortanın soluna karşı yapılan bir harekettir" diyerek istifa etmişti. Niye? Çünkü, 12 Mart'çılar parti

içinde onun rakibi olan has adamları Erim'i başbakan yapmışlardı da ondan! Demirel ne yapmıştı peki o zaman? "Parlamentoyu açık tutabilmek için" 12 Martçılarla uzlaşmayı tercih etmişti²⁹!

Sürece dışardan baktığınız zaman görünen manzara açıktı: Her halukârda darbecilerle uzlaşmayan bir Ecevit vardı ortada, öte yanda ise, hangi gerekçeyle olursa olsun uzlaşmacı bir Demirel!..

İşte Ecevit'in demokrasi mücadelesinde öncülüğü kaptığı an bu andır. Önce kırk katır mı yoksa kırk satır mı deniyor halka, ve sonra iş o hale getiriliyor ki, halk kırk katırı adeta bir kurtarıcı gibi kabule razı ediliyor! Devlet sınıfı da memnundu bundan o an, çünkü esas düşmanın yerine, geçici bir süre için, son tahlilde gene kendi dünyasına ait biri işbaşına gelmiş oluyordu...

Peki ya o TÜSİAD-Ecevit kapışması?..

Sınıflar mücadelesi öyle statik bir ortamda olmuyor, önce bunu bir kabul edelim. İlişkiler (dış faktörün de etkisiyle) sürekli değişime uğruyor.

12 Mart sonrası "sol" yenilmiş. "Karaoğlan" iktidar olmuş. Böyle bir ortamda, bir süre sonra bir de bakıyoruz ortama uygun yeni tip bir "sol" türemeye başlıyor! Hani 12 Mart süreci "solun" kendi ayakları üzerinde yürüyemeyeceğini göstermişti ya, ne yapsın, o da bu kez şansını kendine bir koltuk değneği bularak denemeye kalkıştı! Sırtını Sovyetlere-sosyalist sisteme dayayarak sahneye çıkmayı denedi. Hem sonra, bu sefer artık işin içinde öyle sadece askerler ve gençler falan değil, bizzat işçi sınıfı da olacaktı! Bu işin nasıl başarılı olduğunu -yani ekonomi politliğini- daha sonra ele alacağız. Ama, bir süre sonra bir de baktık ki, eski MDD'cilerin, 8-9 Mart cuntacılarının devrim anlayışlarına benzer bir devrim anlayışıyla UDD ("Ulusal Demokratik Devrim") ortaya çıkan ("kapitalist olmayan yol" da deniyordu buna), üstelik bu kez işçi sınıfı içinde de örgütlü, gündün güne güçlenen bir hareket -TKP- vardı ortada! Tamam, iyiydi güzeldi, popülist de olsa "ortanın solu"na, "Karaoğlan"a karşı falan değildi Devlet, ama açılan bu yoldan ilerleyen -arkasına Sovyetler'i almış- o "sol" tehlikeyi ne yapacaklardı! "Popülizm" falan diye küçümsemeye devam ederlerse işin içinde Sovyetler ve sosyalist sistem olduğu için durum başka yönlere kayabilirdi!.. İşte bu korkuyla frene basma ihtiyacını hissetti Devlet ve Devletçi burjuvazi. Ecevit'in de son kullanım tarihi gelmiş oluyordu!!

Bu işin kökleri çok derin çok!! Öyle ki, iş sadece bir avuç Devletçi burjuvaziyle, TÜSİAD'cılarla falan bitmiyor! Bunlar bütün bir sisteme damgalarını vurmuşlar. Bakın nasıl?..

SÜRECİN EKONOMİ POLİTİĞİ, BİR DE İŞÇİ ARİSTOKRASİSİ YARATMIŞ BUNLAR...

Sıra ekonomi politiğe gelince gene Keyder'e döneceğiz ama, ondan önce İsmail Cem'den alıntı şu aşağıdaki paragrafa bir göz atın hele!³⁰

²⁹ Demirel'in en büyük hatası, 73 Mart'ı yenilgisinden sonra nasıl olsa artık bittiler diyerek 12 Mart'ı, darbe sürecini görmezlikten gelmek oldu. Darbecilerden hesap sormak bir yana, o andan itibaren Ecevit'i kendisine rakip alıp onunla dalaştığı için 12 Mart'a ve darbeye karşı olma misyonunu da ona -Ecevit'e- kaptırdı. Ecevit'le mücadele ederken halkın gözünde sanki darbecilerle aynı saftaymış gibi bir duruma soktu kendini. Darbeye karşı olmanın -demokrasi mücadelesinin- bütün meyvalarını Ecevit'in toplamasına neden oldu. Yani Demirel aslında 73 Mart'ındaki o büyük zaferden sonra öldü! O andan sonraki Demirel başka bir Demirel'dir artık! Akli sıra, "solcu Ecevit'e karşı mücadele ederken" Devletin sağ kanadının desteğini almaya kalktı ki, bu da onu bitirdi. (Aynen bugünkü duruma benzemiyor mu!?)

³⁰ İsmail Cem, "Tarih Açısından 12 Mart", Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, s.114

“Erim hükümeti programının ilginç bir özelliği var: Sanayi kesiminin önerdikleriyle (siz gene bunu Devletçi burjuvazinin önerdikleriyle diye anlayın!M.A) “Atatürkçü/Devrimci” görüşlerin aynı noktada birleşmesinden ortaya çıkan “reformlar” programda geniş bir yer alıyordu. Başka bir deyişle program, büyük burjuva reformizmi (Devletçi burjuvazi burada da reformcu ‘büyük buruva’ oldu! M.A) ile küçük burjuva radikalizminin (bunlarda ‘asker sivil aydınlar-zinde güçler’ biliyorsunuz! M.A) günümüz Türkiye’sinde artık benzer amaçlara dönük olmasının, benzer sonuçlar yaratacaklarının işaretidir. Bu durum, Türkiye’deki toplumsal gelişmenin hangi noktalara ulaştığını da belgeliyor: Büyük şehir sermayesinin en yetkili sözcüleri (TÜSİAD’cılar kastediliyor!), kendi sınırlarının çıkarları açısından, artık, ‘Devlet altyapıya bütün gücüyle yönelmeli ve ağır sanayii madenleri devlet işletmelidir’³¹ diyebilmektedir. Bu iş çevrelerine göre, özel sektör yatırımları disiplin altına alınmalı, planlama ile sıkı işbirliği sağlanmalıdır. Yatırımlar ve yabancı sermaye kontrolden geçmeli, vergi ve toprak reformları, eğitim reformu yapılmalı, “disiplinli” bir ekonomik düzen kurulmalıdır...”

“Bu gelişmeler, “Atatürkçü/Devrimci” düşüncelerin öteden beri savunageldiği “devrimcilik ve “ilericilik”le büyük sermayeyi artık aynı ilericiliği n çizgisinde birleştirmişti. Bu tür bir devrimciliğin benimseyip önerdiği çeşitli reformlar, artık, büyük burjuvazinin sanayi kesimince (terminolojiye dikkat ediyor musunuz, Keyder’le aynı terminolojiyi kullanıyor Cem de!..”sanayi burjuvazisi” diyor o da! Ben de çok oluyorum galiba, neymiş o, nerden çıkmış o Devletçi burjuva kavramı da!..Marksist terminolojide yok ki zaten böyle birşey!..M.A) zaten arzulanan değişimler kategorisine girmiştir...”

“Erim programındaki reform ve yenileşme düşüncelerinden bir bölümü bu çerçevede ele alınabilir: Toprak reformu, tarımın vergilendirilmesi, devlet mekanizmasının ve iktisadi devlet kuruluşlarının yeniden düzenlenmesi ve özellikle petrole, madenler konusunda sözü edilen tedbirler, kuşkusuz, kitlenin de genel çıkarları doğrultusundadır. Ayrıca, sanayi kesiminin (gene Devletçi burjuvazi kastediliyor) öteki özel sektör kesimlerinden daha ilerici bir nitelik taşıdığı; sanayi geliştiği oranda kaçınılmaz biçimde işçi sınıfını da nicel olarak geliştirdiği bir gerçektir.” (İ. Cem’den alıntı burada sona eriyor!..)

Görüyorsunuz, demek ki Keyder yalnız değilmiş görüşlerinde! Biri Marksist ekonomi politik uzmanı bunların, diğeri ise DSP’milletvekili, ama ona sorarsanız o da kendini özünde Marksist olarak görür... Hem sonra, canım ne olacak ki, “Marksizmle Kemalizm arasında aşılmaz duvarlar yok” ki!..

Korkunç bir tiyatro bu!.. Korkunç diyorum, çünkü, doğma büyüme kavanozda yetiştirilmiş “tabii” aktörler oldukları için oyuncularını hangi oyunun içinde olduklarının farkında olmuyorlar! Boşuna, “yeni tipten devşirme bir nesilden” bahsetmiyorum ben!! Bakın, şimdi buradan açıkça ilan ediyorum, kim ki III.Selim-II.Mahmut’tan itibaren başlayan ve “Batılılaşma” adı altında iki yüz yıldır sürdürülen o kültür ihtilali sürecini “ilerici”, “devrimci” bir süreç olarak görüyor, Osmanlı’da ve Türkiye’de kapitalizmin gelişmesi sürecinde referans noktası olarak bunu alıyorsa, kendisini ister Kemalist, ister Marksist, isterse milliyetçi-sağcı olarak görsün kaçınılmaz olarak onun yeri ayındır. Hani ben diyorum ya, Türkiye’de kimin ne söylediği değil, nerede durduğudur önemli olan diye... aynen böyle! Devlete karşı mücadele ediyorum derken Devletle aynı cephede buluşmanın bu kahredici diyalektiği kavranılmadan Türkiye’de hiçbir şey yapılamaz!..

Evet, şimdi artık tekrar Keyder’e dönebiliriz: 27 Mayıs’tan 12 Mart’a doğru yol alırken bakın bu konuda o neler yazıyor³²...

³¹ İstanbul Sanayi Odası Baş. Ertuğrul Soysal. İ.Cem’in kitabından aktarı s.114

³² Ç. Keyder, “Devlet ve Sınıflar”. s.196

“Burjuvazi içindeki ayrıma paralel olarak işçi sınıfı içinde de, ücretleri ve pazar oluşturma gücü kitlelerinkinden çok daha yüksek olan bir işçi aristokrasisi yaratılmıştı.”³³ Küçük sanayide çalışan işçiler, sendikalaşmayla kazanılabilen haklardan genellikle yararlanamıyordu: Toplu pazarlık yoktu, grev hakkı yoktu ve bazı durumlarda işverenler sosyal sigorta mevzuatına uymamanın yolunu da buluyorlardı. Öncü sanayiciler, yani en büyük yüz küsür şirketin sahipleri ve menecerleri ile bunların istihdam ettiği işçiler bu modelin çekirdeğinde yer alıyorlardı. Zaten modelin başarısını belirleyen, bir sanayi burjuvazisinin ve örgütlü bir işçi sınıfının yaratılması olmuştu. En büyük sanayiciler ithal ikameci modelin parlak numuneleriydi. Ya tekelciydiler, ya da oligopolist. Rekabet olmadığı sürece himayenin sağladığı rantları toplamaya devam edebilirler, dolayısıyla sendikaların yüksek ücret taleplerini kabul edebilirlerdi”...

Bu çalışmanın bir önceki bölümünde ihhal ikameci sanayileşmenin ne olduğunu açıklamıştık. Şimdi bakın sistemin mekanizması nasıl işliyor:

“Demek ki, üretimi sürdürebilmek için ilk koşul döviz sağlanmasıydı. Döviz problemi halledildiği taktirde, birikimin başarıyla devam etmesinin ikinci şartı pazarın yaratılmasıydı. Dünya pazarında rekabet şansı olmayan işletmelerin yüksek oranlarda kar sağlamasına imkan veren himaye politikası sonucu sinai üretim tamamen iç pazara yönelikti..İç pazar yüksek bir kâr oranı sağladığından, sanayi ölçeği, işletme, teknoloji ve kalite, geçerli dünya standartlarıyla karşılaştırılabilecek düzeyde olsaydı bile, sanayicileri dünya pazarlarında şanslarını denemeye ikna etmek kolay olmazdı. Sanayi sektöründeki yabancı sermaye ve çok uluslu şirketler yaygın olsaydı, ihracat pazarlarına açılma fırsatı daha fazla olabilirdi. Ama Türkiye’de ne yabancı sermayenin ağırlığı fazlaydı, ne de iktisadi politika ihracat lehineydi. Tercih iç pazar lehine yapıldıktan sonra, pazarın sadece genişlemesi değil, belli bir ölçüde derinleşmesi de gerekecekti. Sinai üretimin bileşimi sürekli değiştiğine, yani ekonomi tekstilden dayanıklı tüketim mallarına ve otomotiv ürünlerine kaydığına göre, yeni imalat kollarına pazar oluşturacak yeterli gelire sahip tüketiciler bulmak veya yaratmak gerekiyordu”.

“Bu dönemdeki Türk işçi sınıfının aynı ölçüde az gelişmiş başka toplumlardaki işçilerden çok daha ileri ayrıcalıklar ve haklar elde ettiğini tekrar edelim. Bu ayrıcalıkların çoğu hükümetlerin tepeden inme düzenledikleri kanunlarla verildi. Bunların en önemlisi, yani toplu pazarlık ve grev hakkı veren kanun 1963’te çıkarıldı. 1963 ile 1971 arasında örgütlü sektörde gerçek ücretler her yıl yüzde 5 ile yüzde 7 arasında arttı. Ordunun duruma el koyduğu ve grevlerin yasaklanıp sendika liderlerinin hapsedildiği iki yılda gerçek ücretler yüzde 10 gerilediyse de, 1974’ten sonra artışlar yeniden başladı. 1975’teki yüzde 21’lik bir sıçramanın ardından, 1976’da yüzde 5’lik ve 1977-78’de de toplam yüzde 22’lik artışlar görüldü. Daha sonra 1980’deki askeri müdahaleye kadar gerçek ücretler yerinde saydı. 1964 ile 1978 arasında ortalama ücretler iki kat artmıştı. Ama bu ortalama önemli bir düalıteyi gizler: İthal ikame eden “modern” sektörde ücretler genellikle daha büyük oranlarda artıyordu. İşçilerin en güçlü biçimde örgütlendiği yüksek ücret alanları, dayanıklı tüketim malları ve otomotiv sanayileri gibi büyük ölçekli, modern teknoloji kullanan ve çoğunlukla yabancı sermayenin girdiği sektörler ile çelik ve kağıt gibi sermaye ve ara malları üreten devlet işletmeleriydi.³⁴ Bir başka deyişle bu sektörler yeni birikim sürecinin mantığını yakalamışlardı (hem de nasıl!! m.a): İşçi sınıfına, hem siyasi olarak, hem de iç pazarın vazgeçilmez bir unsurunu oluşturup sistemle bütünleşmesini sağlayacak ölçüde örgütlenme ve talepte bulunma izni verilmişti. Sanayi burjuvazisinin (biliyorsunuz

³³ Bu çalışmanın bir önceki bölümünde bu konuyu ele almış ve Keyder’i eleştirmiştik. Ama burada asıl altı çizilmesi gereken nokta, Keyder’in deyimiyle bu “sanayi burjuvalarının” kendilerine uygun bir işçi aristokrasisini “de ortaya çıkarmış olmalarıdır!.. Devletin burjuvaları kendilerine partner-müttefik olabilecek bir de Devletçi işçiler yaratıyorlar! TÜSİAD’la DİSK arasındaki yakınlık da buradan mı geliyordu acaba, ne dersiniz!? TÜRK İŞ Devlet ilişkisini biliyorduk zaten, şimdi bunu da bir kenara not edelim!..

³⁴ Siz buradan, Koç’ların-TÜSİAD’cılarının alanıyla, Devlet işletmelerinin alanını anlayın! Biliyorsunuz, bunlardan biri daha çok DİSK’in, diğeri de TÜRK-İŞ’in örgütlü olduğu alanlardır!..

Keyder'in terminolojisinde Devletçi burjuvazinin adı "sanayi burjuvazisidir"! ithal ikamesinin rantlarını toplayan kesimi, kârları tehlikeye düşmediği sürece bu pazarlığı devam ettirmeye istekliymiş".³⁵

Devletin koltuğunun altında beslenip büyütülmüşsünüz! Bütün o gayrimüslim malları falan da zamanında hep önünüze serilmiş sizin! "Sermayeyi Türkleştirerek" bir "Türk kapitalizmi"-buna bağlı olarak da bir "Türk ulusu" yaratmak uğruna Devlet hep sizi kollamış. İç pazar sizin tekel alanınız. Hani o, "köpeksiz köyde at koşturma" lafı var ya o bile az geliyor sizin gelişme-varoluş koşullarınızı açıklamak için! Çünkü, koruyucu güç olarak bu kez bizzat Devletin kendisi var işin içinde! **Yani, öyle rekabetmiş, daha iyi kalitede, daha ucuza üretebilmiş falan hiç ırgalamıyor sizi. Bir tek hedef var önünüzde: Sermayenizin güvenliği ve İç pazarı genişletmek... Dünya pazarlarına açılmak falan söz konusu olmadığına göre, daha çok kazanabilmek için yapacağınız tek şey (güvenlik faktörü değişmediği sürece) iç pazarı genişletmek oluyor. Peki bunu nasıl yapacaksınız? İnsanların cebinde para olacak ki üretilen malları satın alabilsinler. Başka türlü pazar genişlemez ki! İşte tam bu noktada giriyor işçi sınıfı içinde bir işçi aristokrasisi yaratma taktiği devreye. Bununla bir taşla iki kuş birden vurmuş olacaktı Devletçi burjuvazi...**

Birincisi açıktı; Devletçi burjuvazi Anadolu burjuvazisine karşı mücadelede "modern" işçi sınıfını kendi yanına çekerek, onu kendi politikası doğrultusunda manipüle etme olanağına sahip olmuş olacaktı. Örgütlü işçi sınıfı, eğer dizginleri elinizdeyse büyük bir gücü sınıf mücadelesi ortamında.

İkincisi de tabi, pazarı genişletmiş oluyorlardı. Yani, bir yandan verdiklerini diğer yandan gene geri alacaklardı. Bu arada, daha geniş kitleleri sömürebilmek, onları kendi politikanın içinde tutabilmek için güçlü bir müttefike de sahip olmuş oluyorlardı!.. Devletçi burjuvaların her "hık" deyişinde DİSK'in de hemen "soldan" tepki vererek Anadolu burjuvazisinin karşısında tavır almasının nedenlerini anlıyor musunuz şimdi! Ya, TÜSİAD solcusu o "liberaler"! Onların derdi de daha farklı değildi aslında! Anlıyor musunuz şimdi senelerdir niye dön dön gene aynı yerde dönüp duruyor bu Türkiye solu!..

[Dünya o kadar hızlı değişiyor ki; hep altını çizmek ihtiyacı hissediyorum, arkasına küreselleşme sürecinin rüzgarlarını da alan Türkiye kapitalizmi Özal'la birlikte bambaşka ufuklara açılmaya başlayınca, eskinin o "Beyaztürk" Devletçi burjuvaları da zamanla bu gidişe ayak uydurarak artık Devlet tarafından korunan iç pazarla yetinme alışkanlığını bir yana bırakmaya, küresel dinamiklerle bütünleşerek kendi çaplarında bir küresel sermaye haline gelmeye başladılar... Tabi buna bağlı olarak da Türkiye siyaseti içindeki rolleri değişmeye başladı... Artık onlar da "demokrasi" diyorlar, "bağımsız hukuk" diyorlar, "yerelden yönetim" diyorlardı!.. Ama ne fayda! Bu arada onların yerini başkaları doldurmaya başlayacak Türkiye siyaseti daha da karmaşık bir hal almaya başlayacaktır! Eskiden "Devletçi burjuva" deyince bundan sadece TÜSİAD'ın falan başı çektiği "Beyaztürk" Devletçi burjuvaları anlarken, şimdi bunlara bir de Devletin yeni sahipleri haline gelmelerine paralel olarak metamorfoza uğrayan Anadolu burjuvalarının içinden çıkıp gelen "Siyah Türk" Devletçi burjuvalar eklendi!.. Ne diyelim, "Devlet malı deniz yemeyen domuz" sözü boşuna söylenmemiş bizde!.. Bu sözü alın, herhangi bir Batı ülkesinin diline çevirin, kimse bununla ne demek istediğinizi anlamayacaktır!!]

KRİZİN DİNAMIĞI...

Bakın Keyder "krizin dinamiğini" ne kadar güzel açıklıyor. Tabi, alıntıdaki "sanayi burjuvazisi" kavramının yerine gene Devletçi burjuvazi kavramını koyduğunuz zaman!!

³⁵ a.g.e, s.196

“İthal ikameci sanayileşme, yerli sanayi sektörünün selektif korunmasına dayanır. Bu stratejiyi başarıyla uygulayan ülkelerde, sınai gelişme, üretim sürecinin girdileri olarak teknoloji, sermaye malları ve ara mallarının ithalini gerektirmişti. Bu nedenle, ithal ikamesi aynı zamanda seçici bir koruma stratejisiydi: Sermaye malları ve girdiler ithal edilirken, ülke içinde gelişen sanayilerin ürünleri dış rekabetle karşılaşmıyordu. İthalat hacmi ile yerli sanayi üretim düzeyi arasında dolaysız bir ilişki olduğu için de, sanayileşme hızının tavanını sadece kapitalist ekonominin klasik kriz eğilimleri değil, aynı zamanda ithalat kapasitesi de belirliyordu. **Bu bölümde, Türkiye’de ithal ikameci dönemde klasik kriz eğilimlerinin ortaya çıkmadığını ve bu yüzden de mevcut döviz miktarının, yani ithalat kapasitesinin, sanayileşme hızını belirlediğini ileri süreceğiz. Ayrıca, İİS stratejisini destekleyen toplumsal ittifakın da aynı döviz kısıtının yol açtığı krizler sonucu bozulduğunu göstereceğiz. Bir başka deyişle, ittifakın içindeki çatışma içsel çelişkinin keskinleşmesi nedeniyle ortaya çıkmadı; sistemin iktisadi krize girmesinin ardından toplumsal kriz geldi.** Yahut da, toplumsal (sınıflar arası) bütünleşme düzeyinde kurulan dengeleri zorlayan ve bozan şey, sistem bütünleşmesindeki sorunlar oldu”...

“Kapitalist bir ekonomideki klasik kriz eğilimleri iki temel sonuçtan birini verir: Düşük tüketim -pazardaki talep yetersizliği- veya azalan kâr oranı -üretici yatırımın yetersizliği- İthal ikamesi politikaları bu sonuçların ikisini de önleme amacını taşır: Bu politikalarla, bir yandan sanayicilerin yeterli kâr elde etmesi sağlanmaya çalışılırken, öte yandan iç pazarın oluşturulması ve devam ettirilmesi amaçlanır. İç pazarın korunması, esas olarak girdilerini ithal etme şansı olan sanayicilerin yararınadır. Sanayiciler, ürünlerini iç pazarda satarken rekabetle karşılaşmadıklarından, yüksek tekel kârları elde edebilirler. Bu kârların boyutları göz önünde tutulursa, yeniden üretimin ve birikimin maddi şartları devam ettiği sürece, himayenin getirdiği ranttaki geçici düşüşler karşısında yatırım yapmayarak, yani “sermaye grevi” biçiminde bir tepki göstermelerinin ihtimal dışı olduğu anlaşılır. Bir başka deyişle, üretimin fiziki girdilerini elde edebildikleri ve işçi disiplininin yeterli ölçüde emin oldukları sürece, kârlılıktaki nisbi azalmalara katlanırlar. İşçilerin talepleri ücret düzeyleriyle sınırlı kaldığı sürece, iç pazar yaratmaya yönelik, yani ayrıcalıklı sanayi sektörlerinde yüksek ücretlerin oluşması sonucunu veren devlet politikasının başarıya ulaşabilmesinin nedeni budur. Sendikaların müdahalesi daha siyasi bir nitelik kazanıp emek süreci sorgulanmaya başladığında, sanayiciler bir dönüm noktasına gelirler: Artık yeniden üretimin maddi şartları tehdit altındadır. İİS sanayicisi, ileri ülkelerdeki kapitalistlerin tersine, ithal teknolojiyle çalışmak zorunda olduğundan, artan işçi taleplerinin gerektirdiği teknik değişiklikleri yapamaz. Bu yüzden işçilerin üretim sürecine ilişkin talepleri karşısında daha da katı olmak zorundadır. Bu nedenle, sermaye kârlılıktaki geçici düşmelere katlanabilirken, işçi disiplininin bozulmasına daha farklı tepki gösterecektir.³⁶

Türkiye’de olup bitenleri kavramak meğer ne kadar basitmiş!! İlk bakışta, bütün mesele İİS stratejisinin iyi kavranılmasıyla ilgili gibi! Kapalı bir devre -av alanı- var ortada. Ve de bunu koruyan bir Devlet-Devletçi politika! Devletçi burjuvazi için yüksek tekel kârları anlamına geliyor bu. Devlet sınıfı ise kendi varoluş koşullarını-statükoyu- ancak bu türden kapalı bir sistem- mekanizma içinde devam ettirebiliyor. Devlet sınıfı-Devletçi burjuva ittifakı (sınıf mücadelesini kontrol altında tutabilmek için yarattıkları kendine özgü bir feedback kontrol mekanizmasının da yardımıyla) işbirliği halinde malı bu şekilde götürüyorlar! Her şey bu kadar basit gibi görünüyor! Aslında öyle de! Yani bu mekanizmayı kavrayabilmek için öyle çok fazla ekonomi politik bilmeye falan gerek yok!..

İşçi zorlaştıran, sürecin tarihsel olarak oluşum -ortaya çıkış- diyalektiği oluyor. Ben şimdi bu satırları kaleme alırken “Devlet sınıfı”, “Devletçi burjuvazi” falan deyip geçiveriyorum, ama bakın, bir ekonomi politik uzmanı olan Keyder bile geliyor, işin bu yanı söz konusu olunca burada durup kalıyor! Keyder’in çelişkisi açık: O, bu davranışıyla hem 27 Mayıs’ı “sanayi burjuvazisinin taleplerini karşılamaya yönelik” ileri bir adım olarak görüyor, ama hem de, daha sonra İİS olayını açıklarken, o “sanayi

³⁶ a.g.e, s.202

burjuvazisinin” aslında ne menem bir şey olduğunu açıklamak zorunda kalıyor! Bunların öyle, aşağıdan yukarıya doğru gelişen kapitalizmin doğal gelişim süreci içinde ortaya çıkan ilerici sanayiciler falan olmadığını kabul etmek zorunda kalıyor. İç pazara dayalı tekelci bir sömürü düzeni var ortada. Ne rekabet, ne daha iyi kalitede mal üretme motivasyonu!.. Daha çok kazanmak için daha ucuza üretmek falan yok işin içinde! Üretici güçleri geliştirmek söz konusu değil burada! Bütün bunları Keyder de görüyor! E!.. nasıl bir kapitalizm o zaman bu böyle! Gelip burada tıkanıyor Keyder’in “sanayi burjuvazisi” ve de tabii kapitalizmin gelişme süreci!..

O kadar ilginç bir durum ki bu. Eğer Keyder’in o “ilerici sanayi burjuvazisi ve onun talepleri” mantığından devam etmeye kalkarsak bu durumda 12 Mart’ı da 12 Eylül’ü de hep bu sanayi burjuvazisinin gelişme taleplerini karşılamak için yapılan zorunlu darbeler olarak görmemiz gerekecektir!! Keyder bunu söylemiyor tabii ama o mantığın varacağı yer budur!..

Kapalı bir mekan düşünün! Bir termostat var içerde, ısıyı hep aynı şekilde tutmaya çalışıyorsunuz!..

Buradaki dengeyi etkileyecek tek faktör dışarıyla olan ilişkiyi (yani sanayinin girdi sorununu-ithal ara malları sorununu) kontrol altında tutabilmektir. Bunun da bir tek yolu var: Döviz musluğunu hep elinin altında tutacaksınız!.. İşte işin hassas noktası burası!.. Darbeler falan da zaten hep bu musluğun kontrolü yüzünden oluyor!.. Devletçi burjuvazi, Devlet sınıfıyla ittifak halinde, döviz tahsisini kendi istediği gibi ayarlayarak sistemin kapalı devre çalışmasını garanti altında tutmak isterken, daha fazla ihracat yaparak dışa açılma yoluyla gelişmek isteyen Anadolu kapitalistleriyle karşı karşıya geliyor...

İşte, 27 Mayıs’tan 12 Mart’a, 12 Eylül’den 28 Şubat’a, oradan da, AK Parti’nin iktidara gelmesinden sonra tezgâhlanmaya çalışılıp başarıla-mayanlarına kadar bütün o darbelerin altında yatan neden budur³⁷. Tarihsel olarak oluşmuş iki yol, ve bu iki yolda yürüyerek ilerlemeye çalışan, gene tarihsel olarak oluşmuş iki yolcu grubu var ortada! Biri (şimdi o “birinin” yerini “öteki” aldı, yani yer değiştirdiler!!) Devletin kucağında, içe dönük, İİS yolundan giderek yol almak isterken, diğeri, hayır, dışa açılarak daha çok ihracat yaparak, küresel zincirle bütünleşerek yolumuza devam edeceğiz diyor!

[Ne kadar ilginç, tam bu noktada son yıllarda sanki yeniden bir görev dağılımı oldu! Ve eskinin Devletçileri geleneksel rollerini Anadolu burjuvalarının içinden çıkıp gelme yeni tipten -başta “inşaatçılar olmak üzere- bir Devletçi kesime bıraktılar!..] Kendi varoluş koşullarını niteliksel bir değişme olmadan ancak kapalı bir devre içinde devam ettirebileceğini düşünen Devletin asıl sahipleri ise, arada bir devreye girerek “Beyaz” ve “Siyah” oyuncular aracılığıyla mücadeleyi sistemin içinde -varolan eski statükonun içinde- tutmaya çalışıyorlar... Olay budur!..

KRİZİN ANA HALKASI: DÖVİZ TAHSİS MUSLUĞUNU KİM ELDE TUTACAK...

“İktisadi artığın istenen şekilde dağıtılmasında devlet politikasının rolünü gösteren bir başka faktör, Türk Lirasının resmi değerinin şişirilmiş olmasıydı. 1970 devalüasyonu sonrasındaki birkaç yıl hariç Türk lirasının resmi değeri piyasa değerinin çok üstündeydi; karaborsadaki döviz kurlarının, zaman zaman resmi kurların iki katının üzerine çıktığı oldu. Bu, kıt dövizin ithalatçılara pazar mekanizması yoluyla değil, bürokratik -yani siyasi- mekanizmayla tahsis

³⁷ Evet durum böyle!.. Ama ne zaman ki Devlet el değiştirmeye başlar (ve eskinin “Beyaztürk” Devletçi burjuvalarının yerini Anadolu burjuvalarının içinden çıkıp gelme yeni tipten bir “Siyahtürk” Devletçi burjuva almaya başlar) daha önceki “Beyaztürk” Devletçi sürecin fotokopisi gibi, ama ona zit reaksiyonist yeni bir süreç çıkar ortaya... Şu anki durumun özeti budur. Ama zaten çalışmanın ileriki bölümlerinde bu konuya gene döneceğiz!..

edildiğini gösterir. Bütün ithalat resmi onaya bağlıydı ve ithalat içinde tüketim mallarının oranı dönem boyunca hiçbir zaman yüzde 5'i geçmediğinden mevcut dövizin neredeyse tamamı için çeşitli devlet kademelerinde rekabet edenler sadece sanayicilerdi. TL'nin resmi değerinin şişirilmiş olması, iktisadi karar verme mekanizmasını politize ederek, bürokrasinin araçsal özerkliği pekiştirdi. Böylece, siyasal nüfuzun parasal ödüle çevrilmesini sağlayan, her iki taraf için kârlı bir mübadele, ithal ikameci sanayileşmenin ekonomi politiği içinde vazgeçilmez bir mekanizma oldu. Resmi kurdan döviz elde etme şansı olan sanayiciler, ithal ettikleri girdileri iç pazarda paraya çevirebilecek nihai mallara dönüştürdükleri anda büyük rantlar topluyorlardı. Rant elde edebilecek konumda bulunan diğer sanayicilerden gelebilecek rekabet hariç, hiçbir rekabetle karşı karşıya da değillerdi.”

“TL'nin değerinin şişirilmesi, yerli sanayicilerin yüksek kârlar elde etmesini sağladığı gibi, bu yüksek getiriye mümkün kılan artık transferinin yönüne de işaret eder. Aslında, en başta sorulan şu soruya geri dönmüş oluyoruz: ‘İşçi sınıfının ve köylülerin bazı kesimleri lehine gelir yeniden bölüştürülüyorsa, sanayicilerin elde ettikleri yüksek kâr oranlarının bedelini ödeyenler kimlerdir?’ Ülke parasının değerinin şişirilmiş olması, toplumsal artığın tahsisini belirleyen faktörlerden sadece biri olmakla birlikte, ihraç ürünleri yetiştiren çiftçilerin dış ticarete zarara uğradıklarını gösterir. İthalatçılar, kullanma ayrıcalığı elde ettikleri döviz piyasa kurunun altında satın alabilirlerken, ihracatçılar, ürünlerini satarak kazandıkları döviz karşılığı (bu döviz piyasa kuru üzerinden satmış olsalardı, elde edeceklerinden) daha az Türk Lirası alıyorlardı. 1970'lerin sonuna kadar tarım ürünleri ihracat içinde ezici bir ağırlığa sahipti. Türkiye'deki ithal ikamesinin özelliklerinden biri, iç pazar güçlü olduğu sürece sanayi sektörünün dış pazarlara yönelmemesiydi. İhracat geleneksel ürünlerden oluşuyordu: Örneğin, 1968-71 ortalamasını alırsak, tarım ürünlerinin ihracat değeri içindeki payı yüzde 77 idi. Başlıca ihraç malları tütün, pamuk, fındık, incir ve kuru üzüm gibi, üretimleri 19. Yüzyıl'da Avrupa'dan gelen talebe paralel olarak gelişmiş olan ürünlerdi. Ancak 1970'lerin ikinci yarısından sonradır ki, sanayi ürünleri bir parça da olsa önem kazandı. Yine de mamul malların ihtacat içindeki payı küçüktü. 1975'te gıda sanayisi (veya işlenmiş tarım ürünleri) ihracat içinde yüzde 9 paya sahipti. Dokuma ürünlerinin de payı yüzde 9'du. Demek ki TL'nin resmi değerinin yüksek olması, öncelikle ihracata yönelik ürünleri yetiştiren çiftçilerin aleyhineydi”

“Döviz kuru politikası sanayideki kârların devam ettirilmesine katkıda bulunduğu gibi, idari bir tahsis mekanizması gerektirdiği için, bürokratların pazar üzerindeki kontrolünü de arttırdı. Dolayısıyla bu politika İİS düzenlemesinin temel dengelerini aynen yansıtmaktaydı: Bürokratların araçsal özerkliği güçlenirken, sanayiciler yararına bir transfer gerçekleşiyordu.³⁸ Yukarıda sorulan soru, 1960-77 döneminin iktisadi düzenlemelerinin sonucu zarara uğrayan

³⁸ Hep altını çizmek zorunda kalıyorum ama, şimdi Allah aşkına nedir bu!! O basit bir terminoloji sorunuymuş gibi görünen olayın altından nelerin yattığını anlıyorsunuz değil mi! Devletin koltuğu altında yetiştirilen o ithal ikameci-Devletçi sanayicileri normal, aşağıdan yukarıya doğru gelişen bir kapitalizmin ürünü olan öncü sanayiciler gibi gösterdiğiniz zaman, “sanayinin gelişmesi” adına yapılan bütün o Devlet müdahalelerini -darbeleri de- temize çıkarmış oluyorsunuz! Var mı bunun başka bir izahı. Eğer ülkeyi geliştiriyorsa, üretici güçleri geliştiriyorsa hoş geldi sefa geldi bütün o darbeler sonucu çıkmıyor mu bu tahlilin sonunda! Unutmayın, ne Keyder, ne de diğer “solcu aydınlar” bunların hiçbirini aptal falan değiller. Onları bu kaçınılmaz sonuca götüren, farkında olsunlar olmasınlar o “solcu” bilinç altlarıdır. Nedir bunların devrim-sosyalizm-Marksizm anlayışlarının özü, üretim araçlarının devlet mülkiyeti değil midir? İşte, o Devletçi düzenle -Devletle ve onun ayrılmaz parçası olan Devletçi burjuvaziyle- solcu-Marksist ittifakın temeli buralara dayanıyor. Madem ki onlar da Devletçi, o zaman niye karşı çıkacaksınız ki onlara!! Esas düşmana karşı mücadelede doğal müttefik oluyor bunlar. Gidebileceğin yere kadar onlarla birlikte gidersen olur biter! O, “Marksizmle Kemalizm arasında aşılmaz duvarlar yoktur” sözü buradan kaynaklanıyor işte! Kimdi peki esas düşman, “burjuvazi” mi, bu “burjuvazi” o “sanayi burjuvazisi” olmadığına göre kimdi onlar? Ben size söyleyeyim: İhracat yaparak kazanmaya çalışan o Anadolu kaplanları oluyordu “esas düşman”! Ta o II. Mahmut'tan bu yana, bazan “işbirlikçi”, bazan da “komprador” olarak nitelendirilen “esas düşman” hep bunlardı. İşte Türkiye solunun durduğu yer!.. Ve işte bu halkın onları neden bir türlü kendinden saymadığının nedeni!..

bir toplumsal grup varsa, bunun hangisi olduğuydu. Bazı Latin Amerika ülkelerinde olduğu gibi, tarım sektörünün tümü ve özellikle de büyük toprak sahipleri doğrudan ve açıkça cezalandırılmadı. **İç ticaret hadleri tarımın lehine geliştiğinden, çiftçilerden yapılan bütün transfer döviz kuru politikası yoluyla dolaylı olarak gerçekleştirildi**".³⁹

"Büyüme hızı yeterli olduğu sürece, başlıca toplumsal grupların durumlarının mutlak olarak bozulması gündeme gelmedi; ama, bazı grupların görece olarak dezavantajlı bir konumda bulunması, başka gruplar için hızlı bir birikim potansiyeli sağladı. Sanayi burjuvazisi ile (siz gene bunu Devletçi burjuvazi olarak tercüme edin) örgütlü işçi sınıfını iktisadi modelin tanımlayıcı unsurları olarak ele almıştık (TÜSİAD-DİSK!! M.A). Öncü sanayiciler, yani en büyük yüz küsür şirketin sahipleri ve menecerleri ile bunların istihdam ettiği işçiler bu modelin çekirdeğinde yer alıyorlardı. Zaten modelin başarısını belirleyen, bir sanayi burjuvazisinin ve örgütlü bir işçi sınıfının yaratılması olmuştu. En büyük sanayiciler ithal ikameci modelin parlak numuneleriydi. Ya tekeliydiler, ya da oligopolist. Rekabet olmadığı sürece, himayenin sağladığı rantları toplamaya devam edebilirlerdi, dolayısıyla sendikaların yüksek ücret taleplerini kabul edebilirlerdi. Bu şirketlerin her biri genellikle binden fazla işçi çalıştırıyordu. Çalıştırdıkları işçiler güçlü sendikalar içinde örgütlenmişti. Bu şirketler, başta İstanbul ve civarında olmak üzere Adana-Mersin ve İzmir bölgelerinde toplanmıştı. Bu üç bölge modern sanayinin⁴⁰ büyüme odaklarıydı. Burada, diğer işçilere göre çok daha yüksek ücret alan bir işçi aristokrasisiyle karşı karşıya bulunan, coğrafi sınırları belli bir sanayiciler sınıfından bahsediyoruz. Devlete ait sanayi kuruluşlarında çalışan işçiler de bu aristokrasinin içinde yer alıyordu. 1971'de, sanayi sektöründe çalışanların toplam sayısı 1,3 milyonken, binden fazla işçi çalıştıran sanayi işyerlerinde 173,626 işçi vardı ve bunların yüzde 67'si devlet sektöründe çalışıyordu. Daha az işçi çalıştıran işyerlerinde, devlet sektörünün istihdam payı hızla düşüyordu."⁴¹

PEKİ, ABD NERESİNDE YER ALIYORDU BU SÜRECİN?..

1960'tan 1971'e -12 Mart'a- oradan da 12 Eylül'e -1980'e- ve hatta daha sonra da 28 Şubat'a falan kadar Türkiye'de olup bitenlerin -darbelerin, muhtıraların- ardında hemen hemen hep aynı dış ve iç nedenler yatar. Devletçi burjuvazinin kontrolü altındaki ithal ikameci bir sanayi, bunun döviz sorunu, daha çok üreterek bunu dış pazarlarda satmak esas olmadığı için, döviz tahsis musluğunu, yani siyasi iktidarı elde tutma zorunluluğu... Krizin iç nedeni daima buradan-bu yapısal sorundan kaynaklanıyor. Dış dinamik de gene aynı. Stratejik nedenlerle Türkiye'yi destekleyen bir ABD faktörü vardır ortada. Krediler falan hep bu stratejik nedenlerle verilir Türkiye'ye. Buna kapitalist pazarların genişleme ortamı da eklendiği sürece sorun yokmuş gibi görünür. Örneğin 1950'lerde Kore Savaşı sırasında böyle bir durum vardı. Ama ne zamanki dış pazarlarda bir sıkışma-daralma eğilimi ortaya çıkar, ve tarım ürünlerinin fiyatları düşmeye başlar, işte o zaman ABD kredilerinin de yetmez hale geldiği görülecektir. Çünkü, Türkiye'nin tek ihracat kaynağı tarım ürünleridir bu dönemde. Bu süreç, başka nedenlerle de desteklenince kriz ortamını destekleyen bir faktör haline gelir. Artık ondan sonrası bellidir. Dış koşullar içeriye etkilerken, içerdeki durum da dışa yansır ve bir kısır döngü oluşur. Alın işte size bir darbe ya da muhtıra ortamı!.. Bu nedenle, 12 Mart'tan 12 Eylül'e, oradan da 28 Şubat'a falan kadar dış dinamiğin rolünü ele alırken bu çalışmada

³⁹ Tabii sadece ihracat yapan çiftçilerden değil, ihracat yaparak gelişmeye çalışan diğer Anadolu kapitalistlerinden de bu şekilde kaynak aktarılıyordu!..Şimdi anlıyor musunuz, 1960'larda daha ilerde olmamıza rağmen neden daha sonra bir Güney Kore'den geride kaldığımızı! Onlar, daha fazla üreterek ihraç etmeye yönelik bir sanayileşme yolunda ilerlerken, biz içe kapalı ithal ikameci bir sanayileşmede karar kılmışız. Onlar ihracatı teşvik ederken, biz ihracat yapanları cezalandırmışız. Anlıyor musunuz şimdi o darbelerin nedenlerini!..

⁴⁰ İşte gene o kahredici diyalektik! Dışardan baktığın zaman gerçekten de Türkiye'nin "modern sanayicileri" bunlar! Ama işin tarihsel olarak oluşumuna, yani görünüşün altında yatan gelişme sürecine baktığın zaman sistemin sırtında gelişmiş bir ur'la karşılaşıyorsun! Bu ur'un-tümörün sistemle bütünleştirilmesi ancak zamanla olabilecek bir şeydi!..

⁴¹ a.g.e, s.211

ayrıntılı olarak sadece 12 Mart dönemine yoğunlaşacağız. Çünkü zaten 12 Eylül 12 Mart'ın bir devamıdır. 12 Mart'ta çözülemeyen düğümü çözme çabasıdır. Dış etken açısından 28 Şubat dönemi de gene pek farklı değil...

Devam ediyoruz!.. Yukardaki açıklamalardan ortaya çıkan basit bir gerçek var: Demek ki, bu ithal ikameci kapalı devre sistemin devam edebilmesinin tek yolu cari açık sorununun bir şekilde halledilerek döviz ve döviz tahsis kanallarının açık tutulabilmesidir. Bu nasıl olacaktır peki? Daha çok üreterek, ürettiğin malları ihraç edip satarak döviz elde etme yoluna girmiyordun ki sen⁴²! Nasıl dönecekti o zaman bu değirmenin çarkı? Çok açık! Ya dış yardım -kredi adı altında borç- alacaktın, ya da yabancı sermaye girecekti ülkeye?.. Veya işçi dövizleri falan!..

Şimdi sırayla bunları ele almaya çalışacağız. Önce ABD faktörünü...

“Türkiye’de 1969’a kadar her yıl, ödemeler dengesinde ihracattan sonra tek başına en büyük öneme sahip kalem, ABD iktisadi ve askeri yardımıydı. 1969’dan sonra işçi dövizleri ilk sırayı aldıysa da, Amerikan fonlarının önemi devam etti. Sanayi burjuvazisinin (gene siz bunu Devletçi burjuvazi diye tercüme edin! M.A) benimsediği kapalı sanayileşme stratejisinin ve dış ticarete kapalılığın, Türkiye’nin gıda üretiminde büyük ölçüde kendine yeterli olması nedeniyle mümkün olduğu söylenebilir. Bu olmasaydı, artan bir nüfusun gıda ihtiyaçları karşısında ihracata yönelim mutlaka gündeme gelecekti. Ama, gıda ithal edilmemesi durumunda dahi, istenen hızdaki bir sanayileşme, kazanılabilenin ötesinde döviz gerektiriyordu. Bu noktada dünyadaki hegemonyacı devletin (ABD’nin) uluslararası satın alma gücünü yeniden tahsis etme biçimindeki katkısı devreye girdi. **Dolar uluslararası para olduğundan ABD hükümeti bazı ülkelerin burjuvazilerinin sermaye birikimini stratejik amaçlarla desteklemeye karar verecek bir durumdaydı. Türkiye için bu kararı verdi ve 1970’e kadar ABD yardımı gerek dış ticaret açığını kapatmanın, gerekse iç tasarrufa ilave fon sağlamanın başlıca yolu oldu**”⁴³.

Döviz sorununa çözüm bulmanın ikinci yolu yabancı sermaye girişi idi. Bakın burda da durum nasıl:

“Ülkeye giren yabancı sermaye açısından 1950 öncesini bir tarafa bırakıyoruz. Çünkü zaten ortada fazla birşey yok bu dönemde!. Osmanlı döneminden kalan birkaç kalem yabancı sermaye de 1930’larda millileştirilmiş”⁴⁴.

“ABD hükümetinin güçlü desteğiyle 1954’te çıkarılan liberal bir yabancı sermaye kanununa rağmen 1950’lerde ülkeye sadece 17 milyon dolar tutarında doğrudan yabancı sermaye girdi. 1960’larda ülkeye giren yabancı sermaye miktarı biraz arttı, yıllık miktarlar 15 ile 50 milyon dolara ulaştı. 1960’larda en yüksek düzeyine 30 milyon dolarla 1966’da ulaşıldı. 1970’ten sonra yabancı yatırımlar artacağı benziyordu; 1970’te 58 milyon dolar, 1971’de 45 milyon dolar ve 1972’de 42 milyon dolar yabancı sermaye ülkeye girdi, fakat 1976’ya gelindiğinde bu rakam 27 milyona kadar gerilemişti. 1977’de ödemeler krizinin başlamasıyla kâr transferleri konusunda belirsizlikler ortaya çıktı ve bu durum doğrudan yatırımların 1980’e kadar tamamen durmasına neden oldu. Yabancı sermaye, sanayi sektörü içinde özel sermaye oluşumunda yüzde 5’ten, toplam içinde yüzde 3’ten düşük bir katkıya sahipti. Bu

⁴² Ama burda da bir sorun var, şöyle: Daha çok üreterek bunları dış pazarlarda satabilmen için rakiplerinden daha iyi kalitede malların aha ucuza üretiliyor olman gerekir! Bunun yolu ise yeni bilgiler üreten bir eğitim sistemine sahip olmaktan geçer. Bu konudaki bir çalışmamın linki şöyle idi: <http://www.aktolga.de/m54.pdf>

⁴³ a.g.e, s.219

⁴⁴ Herhalde bu yüzden “ulusalcılar” bu dönemi yere göğe sığdıramıyorlar! Güleriz -ya da özeniriz-ağlanacak halimize!!

dönemde sanayi, milli gelirin yüzde 15 ile yüzde 18'ini sağlıyordu. Halâ en büyük sektör olan tarımda yabancı yatırım yoktu.⁴⁵

Hani nerde o “Türkiye satıldı, yeniden milli kurtuluş savaşı vermemiz gerekiyor” edebiyatının maddi temeli? Nasıl satılmış Türkiye? Bağımsızlığımız nasıl gitmiş elden? Görüyorsunuz, korkunç bir demagojiden başka birşey yok ortada! Ve sen bir de tutup bunun, bu demagojinin üzerine birsürü “milli kurtuluş, bağımsızlık savaşı” teorileri falan kurmaya kalkışıyorsun!..

[İşin ilginç yanı ne biliyor musunuz!? Aynı ideolojik “anti emperyalizm” ve “milli kurtuluşçuluk” sloganlarını şimdi “yerli-milli” “Siyah Türkler” devraldılar!! Ama tabi bu sefer “yerli-milli” olan onlar iken, “gayri milli” olanlar da berikiler -“Beyaz Türkler- oldu!! Ne yapalım kader utansın derler ya; Osmanlı’dan bize kalan miras bu!..]

Döviz sorununun üçüncü kaynağı ise işçi dövizleriydi:

“Türkiye’nin Avrupa ekonomisiyle bütünleşme sürecinde beklenmedik bir kanal 1960’larda işçi göçü biçiminde gelişti. Avrupa’daki Türk işçilerinin sayısı 1962’de 13000 iken 1970’te 480000’e ve 1974’te 800000’in üzerine çıktı...”

“Yurtdışına işçi göçü söz konusu olunca en önemli sorun şüphesiz dışarı giden işçilerin Türkiye’ye gönderecekleri döviz olayı idi. Böylece ithal girdilere dayalı sanayinin çarkları dönmeye devam edebilirdi. Bürokratlar, politikacılar ve tabi sanayiciler bu işten çok memnundular. 1960’ların sonlarından itibaren yüksek döviz kurları, ithalat permileri ve cazip yatırım projeleri yoluyla işçi dövizlerinin aynı düzeyde tutulmasına çalışıldı. Öyle ki işçi dövizleri 1971-73 döneminde bütün dış ticaret açığını kapatacak bir düzeye ulaştı. İşçi dövizlerinin ithalatı karşılama oranı 1974’te yüzde 38, 1975’te yüzde 28, 1976’da yüzde 19 ve 1977’de yüzde 17 idi”.

“Ama bu hep böyle devam etmedi tabi. 1974’te 1,425 milyon dolarla en yüksek düzeyine ulaşan işçi dövizleri giderek düştü. Buna, bu arada yükselen petrol fiyatları falan da eklenince 1977’de Merkez Bankası’nın altın ve döviz rezervleri tükeniverdi! Kriz bütün ihtişamıyla kapıya dayanmıştı. Aslında çok daha önceleri olacak şeyler işçi dövizleri araya girdiği için bir süre ertelenmişti. Ama şimdi artık yolun sonuna gelindiğini herkes hissediyordu. Bir süre daha bu bataкта debelenmeye devam edildi”...

“Dövizin siyasi dağıtımı, rekabetle elde edilen “normal” kâr kavramını anlamsız kılan bir rant yaratma mekanizması oluşturmuştu. 1975-80 döneminde sanayiciler ve tüccarlar resmi kurun üzerinde fiyat ödeyerek Avrupa’daki Türk işçilerinin tasarruflarını olduğu kadar, kaçakçıların -uyuşturucu madde kaçakçıların- elindeki dövizleri de satın almaya çalıştılar. Sanayiciler üretim faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için elzem olan her türlü girdiyi ülkeye kaçak olarak sokabiliyorlardı. Kaçak girdiler kullanılarak üretilen sanayi malları tabiatıyla daha yüksek fiyata satılıp, daha çok rant sağlıyordu. 1978-79 döneminde döviz kıtlığı son haddine varmıştı. Üstelik hükümetler de sanayideki birikimi başarıyla desteklemiş olan sübvansiyon programlarından vazgeçmeyi istemiyorlardı. Bu iki olgunun bir araya gelmesi, bazı temel sanayi mallarının uzun sürelerle piyasadan çekilmesi gibi çok ciddi bir sonuç doğurdu. Kıtlık, karaborsa getirisi biçiminde ek bir olağanüstü kâr sağladı. Özellikle 1978-79’daki Ecevit iktidarı sırasında hükümet devletin ürettiği bazı girdiler ile bazı ithal girdileri doğrudan tahsis ederek, pazar mekanizmasını devreden çıkarmayı beceriksizce ve ısrarla denedi; böylece ithal ikamesinde zaten mevcut olan rant ekonomisi tamamen kontrolden çıktı. Sanayileşmenin hedeflerinin bu şekilde çarpıtılması aracı rantiyelerin büyük servetler biriktirmesine yol açtı. Ekonominin alıştığı ve beklediğine oranla ithal malları ne kadar kıtlaştıysa, rant ekonomisinin boyutları o ölçüde büyüdü ve sanayicilerin kârları aleyhine yeniden bölüşüm o ölçüde önem kazandı”...

⁴⁵ a.g.e, s.221

“Sistemin krizini sermayenin krizine dönüştüren ve sonunda burjuvazinin siyasi yollarla uygun çözüm aramasına yol açan faktörler maddi üretim araçlarını idame ettirmenin güçleşmesi ve kâr sıkışmasının boyutlarının büyümesiydi. Sanayiye çeşitli girdileri sağlamakta karşılaşılan fiziki kıtlıklardan daha önce bahsetmiştik. Bu kıtlıklar, karaborsa kârlarının aracılara bırakılmasını zorunlu kılan fiyat artışlarına yol açmakla kalmadı; devletin ürettiği veya dağıttığı bazı malların hiç bulunmadığı da oldu. Petrol, petrol türevi ara mallar ve elektrik ikinci kategoriye dahildi. Bu girdiler bulunamayınca üretim duruyor, ama kapitalistler sabit üretim maliyetlerini ve işçi ücretlerini ödemeye devam etmek zorunda kalıyorlardı. Kanunlar işçilerin keyfi olarak işten atılmasına engeldi ve kapitalistler işten çıkardıkları ya da işten ayrılan işçiler için kıdem tazminatı ödemek zorundaydılar. Kıtlıklar istisna olmaktan çıkıp kural haline gelince fabrikalarda üretim sık sık durmaya başladı ve ithal ikameci sanayi burjuvazisi siyasi otoritenin gerekli döviz bulmaktaki aczini protesto eden daimi bir kulis oluşturdu. **Üretimin maddi koşulları artık yeniden üretilemez hale gelip birikim kolayca gerçekleşebilir olmaktan çıktığında, sendikaların gücü (o ana kadarki) işlevini kaybederek burjuvazi için bir engel oluşturmaya başladı. Karşıt güçler arasındaki eski uzlaşma önce örtülü, sonra açık çatışmaya dönüştü.** Grevlerin ve grev nedeniyle kaybolan iş günlerinin sayısı 1973-76 döneminde yılda ortalama 65 grev ve 1 milyona yakın iş gününden 1977-80 arasında 190 greve ve 3,7 milyon iş gününe çıktı”⁴⁶..

“Yabancı sermaye (devlet yardımı veya özel yatırım) biçimindeki dış sübvansiyon olmadan ve hegemonyacı devlet (ABD) bu birikim tarzının dünya iş bölümü üzerindeki etkilerini kabul etmeden içe dönük sanayileşme stratejisini sürdürmek çok güç olurdu. Bu modelin sınırları işte bu noktada çizilmişti: Model dünya ekonomisinin dalgalanmasına ve özellikle hegemonyacı gücün tercihlerine bağlıydı, yani dış dinamiğe karşı savunmasızdı. Modelin başarılı olması için dünya ekonomisinin daralmaması genişlemesi lazımdı. Düşük faizli krediler, genişleyen dünya pazarları, yurtdışında istihdam imkanının artması ve ucuz petrol Türkiye ekonomisinin kesintisiz büyüme döneminin çerçevesini oluşturmuştu. Dünya krizi bu şartları yok etti ve iktisadi başarı öyküsünün sona erdiğini haber verdi”.

“Hegemonyacı devletin dünya satın alma gücünü yeniden bölüştürme -yani kayırdığı ülkelere neredeyse karşılıksız borç verme- yeteneğini kaybetmesiyle bu konfigürasyonda ilk gedik açılmıştı. Vietnam Savaşı sırasında dünya ekonomisinin yeni basılmış dolarlarla dolması bu politikanın sürdürülebilmesi için gerekli güven ortamını zedelemiş, ABD’yi hamilik işlevinin önemli bir unsurundan mahrum bırakmıştı. ABD’nin karşılıksız borç verme yeteneğini kaybetmesi, hegemonyasının gerilediğini gösteriyordu. Ama bu gerileme hemen bir nöbet değişimiyle sonuçlanmadı; dünya düzeyinde bir belirsizlik dönemini başlattı. Şayet bir nöbet değişimi söz konusu olsaydı ülkenin coğrafi konumu ve 1960’larda artan bağlantıları nedeniyle Türkiye ekonomisi Alman sermayesinin nüfuz alanına girerdi. Bu dönemde, Türk politikacıları ve aydınlarının yanı sıra Alman ve AT çevreleri de Türkiye’yi eskiden Alman yayılcılığına bağlamış olan “özel bağları” diriltme ihtimalinden bahsediyorlardı. Ama Amerikan hegemonyası bütün alanlarda, hele askeri alanda aynı ölçüde gerilemediği gibi Alman devleti de tasarlanan hami rolünün beraberinde getireceği siyasi sorumluluğu üstlenmeye hazır değildi”⁴⁷.

Dış dinamiği, yani ABD’nin politikasını etkileyen bir diğer faktör de bizzat iç dinamiğin kendisidir. Yani iç dinamik dış dinamik etkileşmesi de hesaba katılmalıdır...

Çok açık! Demek ki ABD, o soğuk savaş ortamında, stratejik amaçlarla, Türkiye’deki düzeni ve onu ayakta tutan sınıfsal ittifakı destekliyordu. Ortada, bizim “statüko” olarak adlandırdığımız bir denge hali vardı dünyada ve onlar da bunun bozulmasını istemiyorlardı. Peki sonra ne değişti, 12 Mart’a doğru gelirken bu statükonun

⁴⁶ a.g.e, s.232

⁴⁷ a.g.e, s.233

bozulması tehlikesi mi ortaya çıkmıştı da ABD'nin tavrında bir değişme başladı? Çünkü ortada açık bir gerçek var. 12 Mart'a giden o darbeler sürecinde ABD'nin de yer aldığını görüyoruz. Türkiye'nin ve Türkiye'deki Demirel iktidarının günahı ne idi ki iş bu noktaya kadar gelmişti?..

Şu ana kadar yapılan açıklamalarda madalyonun sadece bir yüzünü ele almaya çalıştık. Dış pazarların daralmasını, özellikle Vietnam Savaşı'ndan sonra ABD'nin artık kredi musluklarıyla eskisi kadar oynayamadığını falan gördük. Ama bütün bunlar onun mevcut iktidarı devirmek için tezgahlanan darbe süreçlerinde yer almasını açıklamak için yeterli değildir. Tamam, daha fazla kredi veremiyor olabilirdi ABD, ama sadece bu yüzden onun darbecilerle işbirliği yapmasına gerek yoktu ki!! Yoksa, daha başka nedenler de mi vardı ortada? Örneğin, "soğuk savaş" ürünü olan o "statüko"nun bozulması tehlikesi mi ortaya çıkmıştı acaba? Demirel iktidarının bu kadar önemli-stratejik ne günahı vardı ki ABD birden frene basma ihtiyacını hissetmişti?..

İ.Cem bu konuda tam not aldı benden! Çünkü kitabında bu sorunun cevabını bulmuş. Ben de, aynen katıldığım bu değerlendirmeleri buraya alıyorum:

"Demirel iktidarı, aynen Menderes iktidarı gibi, her şeyden önce bir ekonomik büyüme ve gelişme ülküsüne dönüktür. Gerek Menderes, gerekse Demirel'de zaman zaman bir fetişizm ölçüsüne varır bu tutku (bu "tutku" aynen Erdoğan'da da devam etmektedir. M.A). Demirel iktidarında her şey bu ekonomik büyüme tutkusunun perspektifinden değerlendirilir. Ekonomik büyümenin ötesindeki bütün etkenler ancak bu büyümeye hizmet edip etmedikleri açısından bir önem taşıyabilir. Dış siyaset bile. İdris Küçükömer'in deyişiyle, "Bunların (DP ve AP iktidarlarının) başlıca hedefi kalkınma idi. Kalkınma tutkusu mevcuttu. Bu kalkınma için çeşitli çarelerin kullanılması gerektiğini, gerçekçi oldukları için anlamışlardı. Bu yoldan Türkiye'de ekonomiyi, üretim güçlerini, olanaklarını geliştirmeyi birinci hedef olarak aldılar. Öteki hedefler bunun fonksiyonu haline gelmişti; onunla bağlantılı olabilirdi"...

"Demirel, kendisi için ve partisi açısından büyük "günahı" bu özelliklerinden ötürü işledi. Ekonomik büyüme tutkusuna dış siyaseti bağımlı kılabileceğini, salt bu büyümeyi gözeterek dış siyasetini buna göre ayarlayabileceğini sandı. Bir ölçüde ayarladı da. Bu yeni dış politika, hiç kuşkusuz sadece egemen çevrelerin o dönemdeki tercihlerine değil, Türkiye'nin ve kitlelerin çıkarlarına da mevcut şartlarda en yakın olanıydı. Ancak Demirel iktidarının sonunu ve 12 Mart'ı getiren başlıca etkenlerden bir de bu oldu"...

"1965-70'in dış politikası, Demirel tipi bir iktidar için bir bakıma kaçınılmazdı. AP'nin tarihsel işlevinin ve bu işlevle tutarlı olan Demirel'in kişiliğinin doğal ürünüydü. Türkiye'nin kapitalistleşme sürecindeki o belirli aşamada, yapılması gereken zorunlu bir tercihti. Bu çerçevede değerlendirildiğinde Demirel dış politikasının yönelimleri kendi içsel dinamiklerinin doğrultusunda ve tutarlıdır⁴⁸. Yapılan tercihin kimi sonucu anti-emperyalist bir özellikteyse de, bizatihi tercih böyle bir güdüden, yahut amaçtan hareket etmemiştir. Tercihi harekete geçiren

⁴⁸ İnsan azıcık bir düşünür değil mi şu ettiğim lafın ucu nerelere uzanıyor diye! Ama yok, Türkiye aydını böyle kaygılar taşımaz! Peki o zaman ben soruyorum şimdi burada: Tamam doğru söylüyor Cem, ama o zaman şu sizin „sanayi burjuvalarınız“ neden Demirel'e karşı ABD'nin de içinde bulunduğu o „statüko“ cephesinde yer alıyorlardı? Madem ki Demirel ve onun temsil ettiği burjuva kesimler ekonomik büyümeden, dışa açılarak yeni pazarlar bulmadan yanaydılar ve zaten bu yüzden de şimşekleri üzerlerine çekiyorlardı, o zaman demek ki, karşı tarafta yer alan sizin o "sanayi burjuvalarınızın" yeni pazarlar bulma, ihracat yapma falan gibi bir derdi yoktu! Tam tersine bu türden politikalar izleyenlere karşıydılar!.. Peki ne biçim "sanayi burjuvasıdır"ki bunlar, yeni pazarlar arayan bir iktidara karşı 12 Mart'ın darbecilerinin cephesinde yer almaya kalkarlar! Her şey ters Türkiye'de, ve de herkes farkında olmadan rol yapıyor!!

itici güç, doğrudan doğruya ekonomik büyüme tutkusudur; dış politikayı ancak bu tutkuya katkısı ölçüsünde değerlendiren bir anlayıştır”.

“AP iktidarının işlevi bu olunca, Demirel-Çağlayangil dış siyaseti belli hedefleri gözeterek, bunlarla tutarlı bir yol izleyecektir: Hedeflerin ilki, ekonomik büyümeye katkısı olan ve bu büyümeyi engelleyecek bir bağımlılık getirmeyen her çeşit dışa açılıştan, dış krediden en geniş ölçüde yararlanmaktır. İkincisi, Türkiye’yi herhangi bir çatışmadan hatta gerginlikten uzak tutmak, ekonomik büyümeyi sekteye uğratabilecek bütün gelişmelerden dikkatle sakınmaktır. Nihayet, ekonomik büyümenin hem ön şartı hem de sonucu niteliğinde olan sınai ürün ihracı ve yeni pazarlar yaratılmasıdır.”⁴⁹

Özetlersek, 1965-70’in Adalet Partisi iktidarı, öncelikle temsil ettiği sınıf ve zümrelerin o dönemdeki özelliklerini ve yararlarını yansıtan bir dış politika uygulamıştır. Bu objektif çerçevede, AP yönetimine o dönemde egemen olan, her ne pahasına olursa olsun hızlı büyüme tutkusudur; gelişen burjuvazilere özgü pervasızlıktır ve Demirel’in deyişle, “büyüyen bir Türkiye’nin menfaati uyarınca her zamankinden çok dış ilişkilerin kurulması, değişik sahalarda ihtiyacı olan milletlerarası işbirliğini yapmasıdır”.

“Dönem, iktidarı açısından, hızlı ekonomik büyümenin ön koşulları neyse, bunlar, temel dış ideolojik seçmeden sapılmaksızın yerine getirilmelidir. Başka bir deyişle, aranan uzun vadeli dış krediler, yeni pazarlar, komşularla iyi ilişkilerse, bunların gereği yapılmalıdır. Bu yapılırken de NATO’dan ayrılmak, tarafsızlık gibi bir mesele yoktur ortada. Sadece, mevcut dış siyaset çizgisini kısa süreli ekonomik yararlar gereğince bir ölçüde alışılmışın dışına taşımak vardır. Ancak bu bile, Ortadoğu konjonktürünün kritik 1965-70 dönemi için “ihtilal” anlamındadır; ekonomik büyümenin gerektirdiği çok yönlü dış ilişkiler ve açılış, bir dengeyi önemli ölçüde rahatsız edebilmiştir”.

“Söz konusu ekonomik güdüler, dış siyasal yönelimlerin çerçevesini çizmiştir. Önce, Türkiye’nin en stratejik üç yatırımı, Sovyetler Birliği’nin yardımı ve kredisiyle uygulanmaya konmuştur. Demirel tipi bir iktidar ve onun büyüme tutkusu açısından, önemli olan, bir ekonomik yatırımın gerçekleşmesidir. Bunun şu ya da bu ülkenin katkısıyla yapılması ve beraberinde taşıdığı dış siyasal anlam ancak ikinci plandadır. Nitekim, toplam değeri sonuçta yarım milyar dolara yaklaşan Aliğa Petrol Rafinerisi, Üçüncü Demir Çelik Kompleksi ve Seydişehir Alüminyum İşletmeleri, Sovyet teknik yardımı ve kredisiyle Demirel iktidarı döneminde gerçekleşmeye başlamıştır”.

“Aynı ekonomik büyüme tutkusunun ürünü olarak yeni dış siyasal çerçeveyi oluşturan, Türkiye’yi uluslararası gerginliklerin ve maceraların dışında tutmak isteğidir. Bunun dış siyaset pratiğindeki sonucu, Ortadoğu karşısında belli bir barışçı tutumdur; Türkiye’yi Ortadoğu’ya bir maşa, ya da sıçrama tahtası olarak bulaştırabilecek durumlardan dikkatle kaçınmaktır. Bu politika çeşitli dış ve iç çevrelerin açık ihtarı, hatta tehdidine hedef olmuştur”.

“Nihayet, gelişen yerli sanayi elverişli bir pazarını Arap ülkelerinin yaratabileceğini; dışa satımın o yönde gelişeceğini Demirel-Çağlayangil stratejisi görmekte gecikmemiştir. Bu düşünceler, dış siyasetin bir yandan giderek Arapları gözetmesine, bir yandan da hem Araplar üzerinde etkili olan, hem de yeni bir kredi kaynağı olan Sovyetler Birliği ile ilişkilerin yeni bir açıdan değerlendirilmesine yol açmıştır”.

⁴⁹ Bakın, o görmeyen gözlere sokmak için tekrar altını çiziyorum: Adamlar (Menderes, Demirel, Özal) dışa açılarak yeni pazarlar yaratmak için ellerinden geleni yaparken sizin o “sanayi burjuvalarınız” onların altını oymakla meşguldüler, neden, hiç düşünmüyor musunuz bunu? Nasıl bir sanayi burjuvazisi idi ki bu, dış pazarlarda falan gözü yoktu! Adamlar Devletin kucağında, kurmuşlar iç pazarda tekeli, öyle üretici güçleri geliştirmemiş falan işin bu tarafında hiç niyetleri yok! Nasıl olsa işleri tıkırında! Bakın, bunun adı “sanayi burjuvazisi” falan değil, kavanozda yetiştirilme, sanayi burjuvazisi kılıklı **Devletçi-burjuvazidir!**.. İttihatçının “solcusu”, “liberali” olur da “burjuvası” olmaz mı! İttihatçı burjuvazi de -diğerleri gibi- yukardan aşağıya doğru, toplum mühendisliği harikası olarak yaratılan bir yaratıktır!..

“Görüldüğü gibi, 1965-70 döneminin dış siyasal tercihlerine yön çizen “yüksek” duygular “anti-empyralist” eğilimler falan değildir. Pragmatik, gerçekçi, her şeyden önce gelişen Türk sanayiinin çıkarlarını gözeten (bakın, demek ki bir “gelişen Türk sanayii” var, bir de çıkarları buna zıt olan “sanayi burjuvazisi”!!), biraz da oportünist olan, özel sermayenin kısa süreli yararları ve Türkiye’nin genel yararı doğrultusunda olan düşüncelerdir. Bununla beraber, güdüler ne olursal olsun, ortaya değişik bir dış siyasal tavır çıkmış ve bu tavır Demirel iktidarını deviren 12 Mart hareketinin başlıca nedenlerinden biri olmakta gecikmemiştir”⁵⁰

İşin ayrıntılarını, Demirel iktidarının 1967 Arap-İsrail savaşı konusundaki tutumunu, Birleşmiş Milletler toplantılarında Filistin’i destekleyen politikalarını, haşhaş meselesini, Amerikan U-2 casus uçaklarının Türkiye’den kalkarak Sovyetler üzerinde yapacakları istihbari faaliyetleri yasaklamasını, Çağlayangil’in 12 Mart’ta CIA’nın rolü konusundaki o çarpıcı açıklamalarını falan buraya aktarmıyorum. İsteyen Cem’in kitabından bu kısımları altını çizerek ibretle okuyabilir. Bu çalışmanın amacı, 12 Mart öncesi ve sonrası döneme ilişkin olarak “Türkiye’de kapitalizmin gelişme diyalektiğini” ortaya koyabilmek. Şu ana kadar yapılan açıklamalar bu diyalektik içinde dış dinamiğin konumunu kavramak açısından yeterli sanırım...

İşin özü...

Bir yanda, içe kapanmacı bir eski Türkiye var ortada. Osmanlı artığı bir yapı-sistem bu; çeşitli kılıklar altında da olsa, özü-DNA’ları itibariyle hiç değişmeden kendini muhafaza edebilmiş olan bir yapı-Osmanlı Devleti!.. Ve de, varoluş koşulları bu yapının-sistemin ayrılmaz parçası olan bir Yönetici Sınıf-Devlet Sınıfı. Bir de tabii, Osmanlı’nın reayasının yerini alan o cefakâr “Halk” var. Ama bitmedi! Mezarlık kaçını bu yaratık kendi varoluş koşullarını “modernleştirip”-“çağdaştıırarak” yeniden üretebilmek için son iki yüz yıldır bir de kendisine bağlı bir kapitalizm-burjuvazi yaratmaya çalışmış hep. Bunun sonucu olarak da Devletçi bir “sanayi burjuvazisi” çıkmış ortaya. Öyle ki, bunlar, yani eski Türkiye’nin unsurları “sağcıyla”-“solcusuyla”, burjuvasıyla, işçisiyle adeta kendi içine kapalı bir sistem haline gelmişler. Kendilerine “batıcı”, “laik”, “Kemalist”, “sağcı”, “solcu”, “asker sivil aydın”, “zinde güçler” gibi sıfatlar da takarak dışardan bakan gözler için hep “modern”, “batılı” bir Türkiye tablosu çizmişler. Ama biz biliyoruz ki bir de madalyonun öteki yüzü var! Bu Türkiye’nin yanı sıra aşağıdan yukarıya doğru gelişerek bugün artık suyun yüzüne çıkan bambaşka bir Türkiye daha var ortada. Adeta iki Devleti, iki burjuvası, iki işçi sınıfı olan bir ülke Türkiye! İşte bütün mesele burada. Bu iki Türkiye’yi iyi kavrayabilmekte yatıyor!..

İki Türkiye gerçeği...

Bunlardan birisi içe kapanmacı olarak kalmak isterken diğeri tam tersine hep dışa açılmadan yana!..

İçe kapanmacı olanları ele alalım. Niye içe kapanmacı bunlar? Çünkü ancak böyle koruyabiliyorlar kendi varoluş koşullarını da ondan. Düşünün o Devletçi burjuvaları. Dışa-dış pazarlara açılmak demek rekabet demek bunlar için. Ama bunlar dış pazarlarda rekabet ederek bir malı daha iyi kalitede ve daha ucuza üretmek için programlanmamışlar ki! Devletin kontrolü altındaki iç pazarda kalarak tekelci varlıklarını sürdürmek yetmiş hep bunlara...

Alın o “sağcı”-“solcu” ve de “asker sivil” olan o “aydınları”, bunlar da öyle. Yani bunlar da hep kapalı bir sisteme-bu sistem içinde üretilen “ulusalçı” bir ideolojiye göre programlanmışlar. Dünyaya açılmak, küresel zincirin bir parçası haline gelmek bunlar için de yok olmak anlamına geliyor. Çünkü, üretici güçler geliştikçe o antika-Jöntürk kalıntısı aydınlar da ihtiyacı kalmayacaktır artık toplumun. Daha çok üretmek, daha

⁵⁰ a.g.e, s.377

çok bilgi üretmek anlamına da geleceği için, toplum süreç içinde yeni paradigmaya uygun yeni tipten aydınları da ortaya çıkaracaktır. Yüzünü üretime, gelişmeye çeviren insanları 20. Yüzyıl kalıntısı ideolojilerle avutamazsınız artık...

Üretim araçlarının mülkiyetinin büyük ölçüde Devlete ait olduğu bir sistemin bürokratları için de yolun sonu demektir bu. Düşünebiliyor musunuz, Devlet adı verilen o instanz kendisine ait olan mülkiyete bu “yönetici” sınıf aracılığıyla “tasarruf” etmiş hep. Siz, özelleştirmeler yaparak ekonomiyi dışa açmaya kalktığınız an -bu yapı değişmeye başladığı an- eski tipten bu bürokratların yerine, üretime, dışa açılmaya, daha çok dış satıma yönelik yeni tipten bürokratlar gelecek demektir, ki bu da dünyanın bunların başlarına yıkılması anlamına gelecektir...

İşte tam bu noktada dış dinamikle ilişkiler devreye giriyor. Büyümek, daha çok üreterek ürettiği malları daha geniş pazarlarda satabilmek için sistem bir arayış içine giriyor. Dış ilişkilerini ona göre düzenlemeye çalışıyor. Araplara mal satabilmek için Arap-İsrail çatışmasında Araplardan yana tavır alıyor. Kredi alabilmek için Sovyetlerle ilişkilerini geliştirme yoluna gidiyor. Tamam, bütün bunlardan dolayı Türkiye Nato üyeliğine falan dokunmuyor, ama onun ötesinde Amerika’yla girişilecek ikili askeri ilişkilerin Sovyetleri iyice karşıya itmesine de izin verilmiyor. Türkiye’ nin iki sistemin bir savaş alanı haline gelmesine mücadele ediliyor...

Öyle ideolojik bir anti emperyalizmden dolayı falan değil bütün bunlar. Büyüme, gelişme tutkusu yön veriyor bu ilişkilere, bu kadar basit!..

[Evet, belki o dönemde olay “bu kadar basitti”; ama ya daha sonra? Çünkü AK Parti iktidarıyla birlikte Türkiye gene benzer bir sürecin içine girmişti. Gene aynı büyüme tutkusu, aynı projeksiyonlar egemendi siyasete... Tamam bu kez koşullar çok farklıydı; iç dinamiklerin arkasında artık ulus devletçi politikaların ötesinde yeni döneme özgü küreselleşme rüzgarları da vardı. Küresel sermaye büyük bir iştahla ülkeye akıyordu adeta!.. (2002-2015 arasında 650 milyar dolara yakın bir para girmişti ülkeye!..) Ama sadece bu da değil, bu dönemde eskinin “Beyaztürk” Devletçi burjuvaları da artık antika Devletçi politikaları bir yana bırakarak küresel dinamiklerle bütünleşme, küresel sermaye haline gelme yoluna girmişlerdi... Buna bağlı olarak da, bırakın ayağına çelme takmayı bir yana, AK parti iktidarını destekliyordular bile!..

Bu nedenle, bir süre işler 21. Yüzyıl’ın küreselleşme sürecine özgü bu yeni kulvarda pürüzsüz ilerledi, ve bu dönemde neredeyse Türkiye üçe katlandı!.. Ama ya sonra?..

Küreselleşme süreci yeni bir aşamaya giripte gelişmiş ülkelerin ulus devletleri frene basma noktasına geldikleri zaman Türkiye -ve tabii iktidardaki AK Parti yöneticileri de- birden şaşırıyorlar, ne oluyoruz diye?.. “Patinaj yapmaya başlamıştık, daha ileri gidemiyorduk⁵¹”... Küresel sermaye girişi yavaşlayınca gene o eski sorun -döviz sorunu- gündeme gelmişti, “cari açık” ise gittikçe büyüyordu, ne yapmak lazımdı? Artık işçi dövizini falan da yoktu eskisi gibi!..

İşte tam bu noktada Türkiye’yi yönetenler çaresizlikten kaynaklanan ideolojik çözümler arama yoluna girdiler... Kendilerinde, hamasete dayalı bir “stratejik derinlik” keşfederek, ucu “restorasyona” dayanan garip bir yeni-Osmanlı milliyetçiliğine sarıldılar. “Birinci Dünya Savaşı’nın bizi parçalamak için çıkarıldığını, bütün o eski Osmanlı mülkü toprakların, buralardaki yer altı zenginliklerinin elimizden zorla alındığını, şimdi artık parantezi kapatmanın vaktinin geldiğini” ilan ederek, “daha önce bize ait olan bu Osmanlı topraklarında olup biten her sorunu artık bizim kendi iç sorunumuz gibi görmeye, buralara bu mantıkla müdahale etmeye başladılar... Sonuç ortada, “Dimyad’a pirince giderken neredeyse evdeki bulguru da tehlikeye atar” hale

⁵¹ <http://www.aktolga.de/a172.pdf> <http://www.aktolga.de/m54.pdf>

geldik!.. Bir Demirel'in -hatta daha sonra Özal'ın- izlediği siyasete bakın, bir de şimdiki, İslam'ın hamisi olmaya çalışan-Osmanlıcı siyasete! Aradaki farkın nedenleri ta buralara uzanıyor işte!..]

YA BİZLER NERESİNDE DURUYORDUK BU SÜRECİN...

Peki, iyi güzel, şöyle geriye doğru bakıldığında zaman bütün bunların hepsi kimsenin inkâr edemeyeceği objektif gerçekler artık; ama bu arada halâ kafaları karıştıran bir nokta var: Madem ki Demirel iktidarı, hangi gerekçeyle olursa olsun belirli bir noktadan sonra Amerika'ya-Amerikan politikasına ters düşmeye başlıyor, o halde niye biz -biz derken, “devrimci gençler!”, “asker sivil aydınları” ve de bütün o “solcu” takımı kastediyorum-sokaklarda hep “kahrolsun ABD emperyalizmi ve onun içerdeki işbirlikçisi gerici faşist Demirel iktidarı” diye bağırıp duruyorduk!! Burada bir çelişki yok mu? Bunun da ötesinde, neden bütün o MDD-UDD teorileri hep Demirel'in Amerikancılığı üzerine inşa edilmişti? Hangi gerekçeyle olursa olsun eğer Demirel de ABD politikasına ters düşüyor idiyse o zaman, niye biz hep “Amerikancı Demirel” diyorduk? Yani biz şimdi senelerce hep hayalet taşlamakla mı vakit geçirmişiz, bir hiç uğruna mı senelerimiz o hapisanelerde geçmiş, kimimiz de ölmüşüz tabii! Neden? Eğer, Demirel iktidarını devirme sürecinde Amerika da bizim bulunduğumuz saflarda yer almışsa (ben, 73 Mart'ında bu gerçeği farkettiğim zaman çılgına dönmüştüm!) o “kahrolsun Amerika”lar falan hep boşuna mıydı, ya da rol icabı mı atılıyordu o sloganlar!..

Ya “devrimin” “anti feodal” oluşu? Öyle ya, “devrim milli” idi, çünkü “ABD emperyalizmine ve onun yerli işbirlikçisi burjuvaziye” karşıydı. Ama o aynı zamanda, “feodalizme karşı” olduğu için “demokratik” bir devrimdi de! Türkiye genelinde olmayan bir feodalizme karşı bayrak açan Don Kişotlar mıydık biz yani!? Neydi, neydi bu işin sırrı? Hani diyorlar ya, gençleri birileri yönlendirmiş, ya da o cuntacılar yaptırmış bütün o eylemleri falan diye, böyle miydi durum gerçekten?

Şimdi bütün bu soruları bizzat bu olayların içinde yaşamış biri olarak kendime soruyorum, neydi bu işin sırrı, bugünden düne baktığın zaman nasıl değerlendiriyorsun bu çelişkiyi? Biz neresinde duruyorduk bu sürecin?..

İnsanlar tarihi sadece o anki özgür iradeleriyle yaptıklarını sanırlar. Örneğin, sokağa çıkarak “kahrolsun Amerika”, “bağımsız Türkiye” diye bağırarak bir genç bu davranışının sadece o anki ülke gerçekleriyle bağlantılı olduğunu düşünür. Ama olay bu kadar basit değildir aslında. Çünkü, insanları kendi geçmişleriyle bağlayan gözle görünmeyen bağlar vardır. Ölü kuşakların-öldü sanılan kuşakların geleneği-duyguları, düşünceleri, dünyaya bakış açıları yeni kuşaklara kalan bir bilgi temeli-miras olarak onların düşüncelerini belirlemede bir çıkış noktası olur. Kimlik -toplumsal kimlik-denilen şey de böyle oluşmuyor mu aslında? Her nesil bir önceki neslin kendisine bıraktığı bilgi temeli mirasla yola çıkıyor. Tabii sonra kendisi de, kendi deneyimleriyle bunun üzerine bir şeyler koyuyor, ama ilk çıkış noktası daima bir önceki generasyonun birikimidir. Sözün nereye varacağını anladınız herhalde! Eğer bu işi kökünden halletmek istiyorsanız, eğer problemi çözerken onun yüzeysel yaniyla yetinmek niyetinde değilseniz, süreci ta o III.Selim-II.Mahmut döneminden itibaren ele almak zorundasınız. Aslında daha öncesi de var tabii, ama onu bir yana bırakıyoruz şimdi. Tam o kırılma noktası, o yol ayrımı, kültür ihtilalinin başladığı o dönemeç yetiyor bize.

Lafı uzatmak istemiyorum, çünkü bu konuyu daha önceki çalışmalarda yeteri kadar inceledik. Burada altını çizmek istediğim nokta şudur:

Biz, elde bayrak sokakları aşındırırken, hiç farkında olmadan, o bayrağı “Devlete bağlı bir ulus” yaratmak için yola çıkan bir nesilden devralmışız!.. Çünkü, bütün o

Jöntürklerin-İttihatçıların, daha sonra da bayrağı bize-biz “solculara” devreden Kemalistlerin yapmaya çalıştıkları şeyin özü bu idi. Bu ne demektir biliyor musunuz? Ortada ulus falan diye bir şey yokken, daha sonra bayrağı bize devreden o atalarımız (eskiden beri varolan yapının-sistemin içinden çıkıp gelen o aydınlar) varolan Devlet mekanizmasını ele geçirerek bunu “yeni bir toplum-ulus yaratmak” için kullanmaya karar vermişler. İşte bize kalan bilgi temelini-mirasın özü budur. Bu temel üzerinde biz ne mi yaptık? Hiç farkında olmadan, çok bilinçli olduğumuzu sandığımız o anlarda bile, bilinç dışı bir şekilde bu mücadeleyi “çağdaş”-“solcu” bir anlayışla yeniden yorumlayarak işe onların bıraktığı yerden devam ettik!..

İşte bizim “ilericiliğimizin” de, “devrimciliğimizin” de özü budur, bu olmuştur!.. Bize karşı çıkanlar da bu yüzden, yani biz “ilerici” olduğumuz için “gericiydi”!..

Evet, “yeni bir insan”, “yeni bir toplum” yaratmaya çalışan toplum mühendisi atalarımızdan bize kalan bilgi temeliyle-mirasla yola çıkmamız bizim toplumsal kimliğimizin ilk köşe taşı oluşturuyordu, ama daha sonra biz bu temel üzerine bir de “solculuğu”-“işçi sınıfı devrimciliğini” inşa etmeye çalışmıştık. Bu mühendislik faaliyetinde bize -istisnasız hepimize- yol gösteren ilke hep şu olmuştur: “Marksizmle Kemalizm arasında aşılmaz duvarlar yoktur”!..Yalan mı?..

Fakat benim şu an tartışmak istediğim aslında bu değil! Bu tartışmayı, halâ o eski zemin üzerinde duran-ya da kendine yeni bir “zemin” arayan eski yol arkadaşlarına bırakıyorum! Benim altını çizmek istediğim şey şu: İster kendimize Kemalist demiş olalım, ister Marksist, bizim hepimiz içe kapanmacı-millici-ulusalcı bir ideolojinin etki alanı içindeydik o zaman...

Neydi o “tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye” sloganı? Türkiye’nin, ABD emperyalizmine bağımlı olan yarı sömürge bir ülke olduğunu iddia ediyorduk!.. Bu nedenle, ilk yapılacak iş ABD emperyalizmine karşı “ikinci bir kurtuluş savaşı” vermektir! Dikkat edin, kurtuluş savaşı da değil, “ikinci bir kurtuluş savaşı”! Arada büyük fark var! O “ikinci” kelimesini sokuşturarak olayı Kemalizme, oradan da tabii İttihatçılığa-Jöntürklüğe bağlıyorsun! Dünya küreselleşmeye doğru giderken sen ulusalcılığı-içe kapanmacılığı savunmayı “ilericilik” olarak görüyorsun. “Tam bağımsızlıktan” çıkan sonuç bu!.. Milli-“millici” olmayan her şeyin saf dışı bırakılacağı bir ülke senin özlemin! Çünkü, burjuvanın bile millisine laf yoktu!..

[Ne kadar ilginç değil mi; bizim o eski sloganların hepsini şimdi kendisini “yerli-milli” olarak ifade etmeye başlayan Devletçi “Siyah Türk” jakobenler üstlendiler!.. Bakın onlar da artık “ikinci milli kurtuluş savaşından” bahsediyorlar!.. “Birinci Dünya Savaşı’nın ekstra bizi parçalamak için çıkarıldığından”, ama şimdi artık “açılan bu parantezi kapatarak” “bize ait olan şeyleri geri alma zamanının geldiğinden” bahsediyorlar!.. Öyle “yurtta sulh, cihanda sulh” falan takılmıyor artık; “Siyah Türk” jakobenlerle birlikte İslam’ın, Osmanlı mülkünün koruyucusu olma yanımız öne çıkmaya başladı!.. “Beyaz Türk” İttihatçıların elindeki bayrak artık yeni tipten bu “Siyah Türk” İttihatçıların eline geçmiş görünüyor!..]

Peki ne yani, şöyle geriye doğru baktığımız zaman, “ne şehit oldu ne gazi” mi diyeceğiz bizim kuşağa?..

Ben size önce bir soru daha sorayım:

1917’yi düşünün... daha da öncesi de var aslında, o Paris Komününü falan düşünün... Milyonlarca insan öldü gitti bu mücadelelerde. Ne diyeceğiz şimdi bunlara “ne şehit oldu ne gazi” mi?.. Ha, diyeceksiniz ki, ama onlar başkaydı, sizinkisi bir Jöntürk-solculuğuydu! Olsun, Jöntürk solculuğu da olsa özünde gene o ideolojiden-işçi sınıfı ideolojisinden etkileniyordu bizim kuşak da. Nasıl ki eski Jöntürkler burjuva

devrimlerinden etkilenerak pozitivist bir ideoloji geliştirmeye çalışmışlarsa, bizler de işçi sınıfı ideolojisini “benimseyerek” yukardan aşağıya doğru işçi sınıfına bilinç götürmeye, bu şekilde “devrim” yapmaya çalışıyorduk!.. Yani ortada bütün bu eylemlerin kaynağı olan bir bilgi temeli-ideoloji vardı. Nereden bilecekti ki bir Ulaş için o toplum mühendisliği yanını. Nereden bilecekti bir Necmettin Marksızmin işçi sınıfının ergenlik çağı idelolojisi olduğunu! Onlar -bizler- sınıfsız, sömürsüz bir dünya için mücadele diyerek yola çıkmışlardı. Hiçbir kişisel çıkar hesabı yoktu düşüncelerinde. Hepsi de pırıl pırıl gencecik insanlardı. Onlar öldüler biz yaşıyoruz şimdi. Neymiş efendim, “ama bu hareketler birilerinin işine yaramış”, ya da, “ulusalcıların”-Devletin, Devlet sınıfının tabii müttefiki konumuna taşımış bizi..

Evet, bunları ben de söyledim, söylüyorum! “Farkında olmadan, o kadar karşı çıktığımız ABD emperyalizmine ve Devlete hizmet etmiş olduk” diye Mahkeme salonunda bile bangır bangır bağıryordum ben de!.. Bugün de aynı şekilde düşünüyorum; ama bütün bunlar bizim o zaman ne kadar saf ve temiz bir ruh haliyle bu işin içinde olduğumuz gerçeğini değiştirmez. Devlet mevlet... biz işçi sınıfının devletini kurmak istiyorduk! İster Don Kışotlar desinler bize, ister maceracı gençler-Jöntürkler, ne denirse densin!

Peki, “geriye ne kaldı mı diyorsunuz!.. İşte bakın, ben de bugün o sürecin içinden çıkıp geliyorum. Bazan düşünüyorum da, eğer o süreci yaşamayıydım, bugün bunları yazacak bilince de ulaşamazdım diyorum. Bazı şeyleri görerek onları yüksek sesle ifade edebilmek için bazan canavarın dişlerinin arasındaki o kovukta büyümek gerekiyor!! Yani hiçbir şey boşuna gitmiyor!..

SIRA GELDİ ŞİMDİ ÖZAL’A...

ÖZAL’IN ORTAYA ÇIKIŞI TÜRKİYE İÇİN NEDEN BİR DEVRİMDİR...

Özal’ı anlamak mı istiyorsunuz, Barlas’ın “Turgut Özal’ın Anıları”⁵² okumanızı öneririm:

“Barlas: Siz sivil toplumun bir ürünü müsünüz? Yoksa, sizi 12 Eylül 1980 askeri rejimi mi getirdi”?..

“Özal: Benim, Türkiye’deki askeri rejimlere izdüşümüne girişim, iki hadisede ele alınabilir. Birincisi 1967-71 yılları arasındır. Ben o dönemde çok etkili bir planlama Müsteşarı idim. O günkü şartlara göre, hemen bütün yenilikler, bizim Planlama Müsteşarlığımız döneminde getirildi. Mesela Plan Uygulama Kanunu, Teşvik Sistemleri ile özel sektörün teşviki gibi yenilikler. O güne kadar planlama sadece devletle ilgiliydi. Ondan sonra özel sektörle de ilgilenir hale geldi. Bir de 1970’in büyük para hareketinin, devalüasyonun yapıldığı Ağustos Kararları var. Hatırlarsınız... O para hareketinin ertesinde de hadisenin devamı olarak 1971’in başında döviz durumu çok iyi hale gelmişti.⁵³ Biz hatta o devrede, yani 1971’de Türk Parasını Koruma Mevzuatı’nı kaldırıp değiştirmeyi bile düşünüyorduk⁵⁴... Neticede 1980’lerde

⁵² „Turgut Özal’ın Anıları“, M.Barlas, Birey Yayıncılık, İstanbul, 3.Baskı 2000

⁵³ Bu nokta çok önemli. 1971’in başında döviz durumunun çok iyi olduğunu söylüyor Özal; ama üç ay sonra da Türkiye darbe ortamına giriyor! Demek ki mesele sadece dövizin kıt olmasıyla değil, döviz musluğunu kimin elde tutacağıyla da ilgiliymiş! Dövizin bol olmuş, musluğun altında senin kovan durmuyorsa eğer neye yarardı ki bu!. Ama sadece bu da değil tabii. İdeolojik nedenlerin yanı sıra (şişeden çıkardıkları o cini kontrol edemiyorlardı artık!) dış dinamiğin rahatsızlığı da büyük rol oynuyordu!..

⁵⁴ Ha!..Bakın demek ki işin altında neler yatıyormuş!.. Özal diyor ki „1980’de yaptığımız dışa açılma devrimini aslında biz ta o zaman (yani 71’de) yapacaktık“... Şimdi daha iyi anlaşılıyor Devletçi burjuvazinin, ve de tabii bütün diğer ideolojik grupların o dönemde neden darbecilerin peşinden gittikleri!.. Bütün bunları, daha sonra (24 Ocak Kararları’nın ilanından sonra) Özal’la ilgili olarak çıkarılan yaygaralarla birlikte düşünürseniz olay daha iyi anlaşılabilir sanıyorum. Neydi o anti Özal

“...Kenan Paşa, ‘Aman Turgut Bey, bize yardımcı olun lütfen’ dedi. Aynen söylediği budur. ‘Bize yardımcı olun’ sözüdür. Bunun üzerine ben de, ‘olur’ dedim. Sonra hemen Süleyman Bey’in gözetiminde tutulduğu Hamzakoyu’na telefon ettim. ‘Böyle şeyler teklif ediyorlar’ diye, detayı ile anlattım olayı. Düşüncesini sordum. ‘Kabul edeyim mi’ dedim. Süleyman Bey, çok açık konuştu bana, ‘aman memleket meselesidir, kabul et’ dedi”.

“Barlas: 12 Mart 1971 askeri müdahalesi öncesindeki ekonomik tedbirler de başarılı olmuştu. İhracat patlamasının işareti alınmıştı”.

“Özal: Evet ama, o zaman kimse bunun farkında değildi. Ayrıca 1970’te biz kapalı bir ekonomiydik ve deniz daha bitmemişti. 1980’e geldiğimiz zaman ise deniz bitmişti. Ve o vaziyetten bizim çıkmamız bir mucize gibi görünüyordu”.

“Barlas:Askerlerle rahat çalıştınız mı”?

“Özal: Askerlerde ekonomik durumun hep kritik çizgide kalacağı endişesi vardı. Onlar da durumun tam olarak düzeleceğine inanmadıkları için hep dış yardım ve dış desteğe ihtiyaç olacağını hesaplıyorlardı. Bu işi de ben iyi biliyordum. Zaten başta da dış ekonomik ilişkileri teklif ettiler ya. Ama ben orada ‘bütün ekonomik yetkileri vereceksiniz’ dediğim zaman mecburen kabul ettiler. Yalnız hissettiğim bir şey vardı. Devamlı gözetimdaydım. Çünkü ben eski iktidarın sağ kolu durumundaydım. Onun için askerler bana devamlı şüpheli gözle baktılar”.

“Barlas: bütün bu gelişmelerde Türk işadamlarının sizin transformasyon hareketinize karşı tutumları ne oldu”?

“Özal: Benim gördüğüm, o devre işadamları üst düzeyde bu yaptıklarımızın doğru olduğuna inanmışlardı. Ama genel olarak. Ama mesela şöyle çok serbestliğe inananlar da vardı. Yani liberal ithalatın, indirilmiş gümrüklerin karşısında olanlar da vardı. Epeyi vardı o zaman da. Mesela Vehbi bey (Koç) ‘yahu bu kadar dövizimiz var mı? Siz bunu açıyorsunuz. Bu dövizimiz biter’ lafını son seneye kadar söylüyordu”...

“... Ve sonra kalkıp Evren Paşa’dan randevu istedim. Parti kurmak istiyorum. Bana mücadele edecek misiniz? ‘Tabi senin parti kurmana hayır diyemeyiz’ dedi. Ben, herkesi birleştirecek bir parti kurmayı düşündüğümü anlattım. Hiçbir siyasi kanaat ve düşünceye önceden karşı bakmadığımı söyledim. Ama bunlar veya benim görüşlerim o sırada önemli değildi. Askerler benim yüzde 10 bile oy alamayacağımı düşünüyor o sırada. Buna göre benim kuracağım minyatür parti Türkiye’deki demokrasinin ispatı olacak. İki parti kurdurmuşlar sağ ve solda. Biri MDP, bir de Calp’ın partisi. Benimki de yemeğin üstündeki bir nevi garnitür olacak! Evren Paşa da zaten böyle anlattı bana: Biz iki parti düşünüyoruz. İktidar partisi sağda olacak. Solda da muhalefet olacak. Bizim parti de bu demokrasi oyununun ciddi oynandığının ispatı olabilirdi yani”...

“... Ekrem Ceyhun’a sordum (Ceyhun, o dönemde Demirel’in adamı konumunda) nedir politikanız, ne yapacaksınız? Ekrem şöyle anlattı politikalarını: ‘Biz bunlarla her türlü kavgayı yapacağız. Hiçbir şeyi yanlarına bırakmayacağız’. Ben de bunları duyunca sinirlendim. ‘Bak, hiç değişmemiş kimse. Herkesin eski kavgacılığı devam ediyor. Bizim kavgada falan işimiz yok. Biz Türkiye’nin meselelerini kavgasız halletmek istiyoruz... Git Ekrem bunları anlat Süleyman Bey’e. Bizim kimseyle kavgamız yok. Türkiye kavgadan bu hale geldi. Biz kavga etmeden bu meseleleri götürmek istiyoruz. Sizinle yolumuz burada ayrılıyor”.

“Barlas: Demek ki Demirel’le yolunuzun ayrıldığı nokta bu”?

“Özal: Evet, Süleyman Bey’le yollarımız kesin olarak burada ayrıldı”⁵⁵..

İşte Özal devrimi!..

“Özal devam ediyor: ‘1980’de büyük değişim yapıldı. Bunu açıkça iddia ediyorum. Dışa açıldık. Bugün bir Türk müteşebbisi, ihracatçısı, sanayicisi, malını dışarıya satmak için çırpınıyor. Böyle bir şey yoktu vaktiyle. Tam tersiydi. 1980’den evvelki dönemde, bizim malımızı gelir alırlardı. Üzümümüzü, fındığımızı, hatta tütünümüzü dahi. Yani biz dışarıya satamazdık. Sanayi malı olarak o zaman bilinen sade pamuk ipliğiyle küsbeydi. Ağırlıkla buydu. Bugün çantayı eline alan, en tanımadığınız, bilmediğiniz yerlere kadar gidiyor. Kore’ye, Tayvan’a artık nereyi bulursanız, nerede imkan varsa, oraya malını satmaya çalışıyor. Bu en büyük değişikliklerden bir tanesidir. Dışa açılma sadece bu noktada değil. Dışa açılmayı, sadece Türk ihracatçısının, sanayicisinin malını satması şeklinde de görmeyiniz. Dışa açılmayı ben bir parça daha farklı görüyorum. Zihniyet değişikliği. Hemen hemen her sahada. ‘Acaba dışarda bu iş nasıl yapılıyor’ diye. Herkes sergilere fuarlara gidiyor. İnanılmaz derecede, tahmin edemeyeceğiniz sayıda fuarlara giden var. Hatta bunlar büyük sanayiciler falan değil. Ufak işadamları gidiyorlar. Ankara’nın mobilyacıları gidiyorlar. Fransa’da veya İtalya’da, özellikle İtalya’da yapılan sergilere onlar giderler, görürler, gözlerine göre kopyalarını alırlar, gelir aynısını Türkiye’de yapmaya çalışırlar. Biz bunun yanında, kanaatimce dünya ile bir nevi globalleşiyoruz, dünya ile bütünleşiyoruz. Senkronize oluyoruz. Önemli hususlardan bir tanesi bu. Artık izole bir ülke değiliz. Bütün meselemiz dünya standartlarını yakalamak ve dünya ile bütünleşmek. Bunu süratle yapmaya başladık”⁵⁶.

Özalin özellikle şu son söylediklerini dinledikten sonra daha fazla lafa gerek yok sanırım! Evet, Özal büyük devrimciydi. O, üretim araçlarının büyük ölçüde Devlete-Devletçi burjuvaziye ait olduğu içe kapalı antika bir düzenden dünyaya açık klasik kapitalist bir düzene geçişin, sadece mimarlığını da değil, aynı zamanda mühendisliğini de yaptı...

Peki bunu nasıl başardı Özal. Olağanüstü niteliklere sahip-dahi biri falan mıydı o? Bu mudur başarının nedeni? Elbette ki hayır! Özal, Menderes’le birlikte eski antika yapının-sistemin içinde onun diyalektik anlamda devamı olarak doğup gelişen, olgunlaşan yeni Türkiye’nin, 1980’lerde bayrağı Demirel’den devralan sözcüsüydü. Tabi burada hemen ortaya çıkan soru Demirel-Özal farklılığı oluyor. Demirel, Menderes’in idamından sonra oluşan ve “Çankaya Protokolü”yle, yeni Anayasa’yla kırmızı çizgileri belirlenen 27 Mayıs sonrası dönemin ürünüydü. Bu dönemin koşulları içinde devralmış ve taşımaya çalışmıştı bayrağı! Bu dönemin koşulları içinde ortaya çıkan bir dengeyi temsil ediyordu. Anadolu burjuvazisinin önderliğinde, fakat oyunun kurallarının Devlet sınıfı ve Devletçi burjuvazi tarafından konulduğu, oyunun onların koyduğu sınırlar içinde oynanacağı bir denge durumuydu bu. Yani Demirel sadece Anadolu burjuvazisini temsil etmedi bu dönem boyunca. Az önce altını çizmeye çalıştığım denge durumunu muhafaza ederek işi götürmeye çalıştı.

Ama toplumlar statik oluşumlar değil. Gelişen, sürekli kendi kendini üreten canlı sistemler. Nitekim, az önce altını çizmeye çalıştığım denge durumunun değişken tarafı Anadolu burjuvazisinin bulunduğu aşağıdan yukarıya doğru gelişen yanıydı. Devlet ve Devletçi burjuvazi eskiden beri varolan statükoyu yeni koşullar altında devam ettirmenin şartlarını-yeni sınırları-belirlemişlerdi o kadar. Evet bu sınırlar onun içinde gelişen-gelişmeye çalışan sürecin değişken unsurları için-Anadolu kapitalistleri için bir engeldi. Ama başka yolu yoktu, mecburen oyun bu sınırlar içinde oynanacaktı. Sonra tabi sınırlar dar gelmeye başladı. Sadece Anadolu burjuvazisi değil Devlet ve

⁵⁵ a.g.e, s.45

⁵⁶ a.g.e, s.313

Devletçi burjuvalar da işlerin artık eskisi gibi gitmeyeceğini görüyorlardı. 12 Mart Muhtırasıyla bir düzeltme, aksayan yanları tamir etme, mümkün olursa da öncülüğü Anadolu burjuvazisinden geri alma teşebbüsünde bulundular. Ama olmadı. Sistemin 12 Mart'ın koyduğu sınırlar içine sığmayacağı çok çabuk anlaşıldı. 1973 Mart'ı bunun açık göstergesi olmuştu.

70'li yıllar, başka çare bulunamadığı için bazan Demirel'li, bazan Ecevit'li bir arayış içinde geçti. Ama, yolun sonuna yaklaşıldığını artık herkes hissediyordu. En sonunda anlaşıldı ki artık "deniz bitmişti"! Yani yolun sonuna gelinmişti. Bunun ne anlama geldiğini herkes (solcular hariç!) anlıyordu. İçe kapalı Devletçi düzen yürümüyordu artık. Eğer bu yapıyı bir ana rahmine benzetirsek, varolan bu yapının içindeki gelişmenin de sonuna gelinmişti. Çocuk olgunlaşmış, doğuma hazır halde bekliyordu!. Bu gerçeği herkes kabul etmek zorunda kaldı. Özal'ın, "darbeden önce gittim komutanlara durumu anlattım onlar da bana hak verdiler" demesinin ardında yatan gerçek budur. Darbeden sonra Özalın ekonominin başına getirilmesinin nedeni de budur. O an sadece doğacak olan o çocuğun değil, annenin de (yani varolan eski sistemi temsil edenlerin de) doğum için karar verdikleri andır. Çünkü, doğumun gerçekleşmemesi ve çocuğun ölmesi durumunda bu onların da sonu anlamına gelecekti.

Vay anasına şu işe bak sen! O Osmanlı ki, aslında ilk defa başına gelmiyordu bu iş onların. O III.Selim-II.Mahmut dönemini düşünün, "denizin bittiğini" gördüğü an almıştır neşteri eline Osmanlı! Bir gecede yüzyılların Yeniçeri Ocağı'nı yerle bir etmek öyle her babayiğidin harcı değildir. O Tanzimat Fermanı'nın ilan edildiği ortamı düşünün! Her şeyin bittiği sanılan anda ilan edilen o "İslahat Fermanı"nı... topların patladığı o anı getirin gözünüzün önüne. Ve de gene Devleti kurtarmak adına yapılan o Jöntürk Devrimi'ni (1908'den bahsediyorum)! Yaşamı devam ettirme sanatı derler buna...

Evet, 1980'de "deniz bitmiştir"! Denize düşen yılanı sarılır hesabı Devlet de mecburen "kurtar bizi" diyerekten Özala sarılır! Özal aslında dışa açılmaktır. Onların korumaya çalıştıkları varolan statükonun, eski içe kapalı sistemin-yapının sonu-değişmesi demektir...

Peki Özal bu durumda başka ne yapabiliirdi. Hayır, sizin yaptığınız iş demokratik değildir, ben sizinle çalışmayı reddediyorum mu demeliydi?⁵⁷ Elbette ki hayır! "Maksat bağcıyı dövmek değil üzümü yemek" diye düşünüyordu o. Hem sonra, madem ki toplumsal diyalektiğin gelişen yanındı onlar, niye uzlaşmadan kaçacaklardı ki. Öbür türlü maliyet daha da büyük olacaktı. Uzlaşma, araya bir basamak daha koymaktan başka bir anlama gelmiyordu. Özal da bunu yapmaya çalıştı.

Özal'ın deyimiyle, Demirel'le yolları işte tam bu noktada ayrılıyordu! Demirel'in kavga, oç alma taraftarı olduğunu söylüyor Özal. Herhalde gene bir 1973 Martı beklentisi içindeydi Demirel!.. Haklı çıkan Özal oldu sonunda. Çünkü artık o eski dengeyi temsil eden Demirel'in dönemi sona ermişti. Şimdi yeni bir denge durumu gerekiyordu. İşte bu yüzdendir ki bayrak bir anda Özal'ın eline geçiverdi...

Peki geçti de ne oldu? İyi güzel, Özal bayrağı eline almıştı ama fazla uzun taşıyamadı onu! Çünkü, evet bayrağı ele almıştı ama yol tıkalıydı. Ve daha fazla ilerlemek de mümkün olmuyordu! Devlet sınıfı, o yol kesen haramzade eşkiya, lök gibi oturmuştu yolun üstüne ve kimseyi bırakmıyordu ileriye! Ne yapacaktı Özal! O zaman, "ben de önce o eşkiyayı bulunduğu yerden söküp atarım" diye düşünmeye başladı! Ama, bu hesap tutmadı. Çünkü, "Devletin başı"-Cumhurbaşkanı olmayla Osmanlı artığı o Devlet anlayışını birbirine karıştırıyordu o. "Cumhurbaşkanı olursam Devleti ele geçirebilirim, böylece o engelleri de aşarım" diye düşünerek olayı hiç kavramadığını ortaya koyuyordu! Halbuki, ne yeredir ne gökte hesabı belirli bir yeri-mekânı yoktu o Devletçi ruhun! Hem sonra o zaten "Tanrı'nın yeryüzündeki temsilcisi" değil miydi! Bu gerçeği farketttiği an hayalet avcılığına soyunduğunu gördü Özal, çünkü her yerde

⁵⁷ Steril demokratların kulakları çınlasın!!

önüne çıkan o hayalet-Devleti bir türlü ele geçiremiyordu!. Bu süreç sonunda onun hayatına mal oldu!..

Evet, Özal öldü-ya da öldürüldü! Ama onun açtığı yolu kapatmak mümkün değildi artık. Baraj yıkılmış su öbür tarafa-küresel alanlara doğru akmaya başlamıştı! Aktı, aktı aktı!.. Sonra onun da önüne gene baraj kurmaya kalktılar; ama tutmadı. O 28 Şubat'lar falan neydi sanıyorsunuz? Her seferinde daha büyük bir miktarda biriken su bir de baktık hiç kimsenin beklemediği bir anda gürpedek göçürüverdi yapılmaya çalışılan o yeni barajları da. İşte bir AK Parti olayının ardında yatan gerçek budur.

Peki nereye gidiyoruz mu diyorsunuz! Önce nerede bulunuyoruz onu bir doğru dürüst kavrayalım bakalım!.. Henüz daha bu süreç sona ermedi!..

VE ÖZAL SONRASI... BİRİNCİ VE İKİNCİ ERDOĞAN DÖNEMLERİ!..

AK Parti hareketi, içinde "Anadolu burjuvazisini" de barındıran, kendilerini "Türkiye'nin zencileri" olarak ifade eden "Çevre" unsurlarının, arkalarına küreselleşme rüzgarlarını da alarak "Beyaztürk" Devletçi-"Merkez"e doğru yürüyüşünü temsil eden demokratik devrimci bir KOALİSYON hareketi olarak doğmuştu... Türkiye'nin bütün demokrasi güçleri de o zaman bu koalisyonu desteklemişlerdi...

Kendi varoluş koşullarını "Beyaztürk" Devlet sınıfının koruyucu kanatları altında bulan eskinin Devletçi büyük burjuvaları bile Özal'la birlikte başlayan dışa -küresel süreçlere- açılma sürecinin artık kendileri için daha avantajlı hale geldiğini farkederek AK Parti'yi iktidara taşıyan bu koalisyonun -önceleri sessiz kalarak, ama daha sonra aktif bir şekilde- destekçisi oldular...

Çok açık öz ve net olmaya çalışacağım...

2002'den 2013 başlarına kadar gelen süreçte AK Parti ve Erdoğan hayatın önlerine koyduğu problemleri çözmeye çalışarak ilerlediler. Bu aşamada sorun "Beyaztürk" Devlet sınıfını iktidardan indirmek olduğu için, bütün demokrasi güçleri arasında ortak hedefe karşı kendiliğinden oluşan bir koalisyon vardı ortada. AK Parti'nin ve Erdoğan'ın yaptığı da aslında -devrimin lokomotifini olan Anadolu burjuvalarının temsilcileri olarak- süreci yönetmekten ibaretti. Bu görevi layıkıyla da yaptılar doğrusu! Ergenekon, Balyoz Davaları, Askerin artık darbecilik modundan çıkarılarak demokratik sisteme entegre edilmesi, 12 Eylül Referandumu'yla yapılan anayasa değişiklikleri ve dönülen dönemeç... bütün bunlar hep bu dönemin kazanımları arasındadır...

Ama işte ne olduysa bundan sonra olmaya başladı! İşin özü, dönüp dolaşık, bazılarının dediği gibi o "güç zehirlenmesi" olayına mı dayanıyordu acaba? Bunun da altında, kendi gücünü olduğundan fazla değerlendirmek mi yatıyordu?.. Bu tabii işin iç dinamiklere ilişkin yanı, ama bir de olayın dış dinamiğe ilişkin -küreselleşme sürecinde meydana gelen değişikliklere ilişkin- yanı vardı...

Düşünebiliyor musunuz, ucu ta o II.Mahmut'lara kadar falan uzanan bir "kültür ihtilali" süreci vardı ortada. Bunun son doksan yılı da Kemalist bir "yeniden kuruluş" dönemiyle taçlandırılmıştı. Sonuç olarak, Pozitivist dünya görüşünün toplum mühendisliği harikası olarak yarattığı bir ülke çıkmıştı ortaya. Ve AK Parti olarak siz, bu yapıyı, tereyağından kıl çeker gibi adım adım -hiç kimsenin burnunu bile kanatmadan- değiştirerek, onu, geleneksel tarihsel, toplumsal değerlerle -kültürle-harmanlayıp ortaya çok kültürlü mozaik bir sentez zeminin çıkmasına yol açıyordunuz!.. Ve yavaş yavaş, çok kültürlülüğü temel alan zeminde yeni, demokratik bir cumhuriyet çıkmaya başlıyordu ortaya. "Kürt sorunu", "Alevi sorunu" falan gibi,

eski-antika yapıdan miras kalan sorunların da çözümlenerek, bütün kazanımların yeni bir anayasayla taçlandırılacağı, kalıcı hale getirileceği yeni bir süreçten bahseder hale geliniyordu!..

Ama işte gene tam bu noktada beyinlere toplumsal bir ergenlik virüsü girmeye başladı ve, “vay anasına , biz ne imişiz” denilmeye başlandı!.. “Madem ki bu işin ceremesini şimdiye kadar biz çektik, o halde, yeni kurulacak düzende sistemin nimetleri de bizim olmalıdır, niye bunları başkalarıyla -şimdiye kadar o „Beyaztürk“ yapının destekçisi olan Devletçi burjuvalarla- paylaşacağız ki” denilerek, bir anda, burjuvazinin kendi içindeki yapısal çelişkilerin ön plana çıkmasına yol açıyordu!.. Sanki „Yeni Türkiye“ye geçiş süreci tamamlanmış, yeni bir yapı ortaya çıkmış gibi, daha ileriki dönemlerde, belki de çok daha kolay bir şekilde çözülebilecek olan problemler öne alınarak (antika Devlet sınıfının ve Devlet anlayışının pusuda beklediği gerçeği gözardı edilerek), bir anda, burjuva devrimi süreci burjuvazinin kendi içindeki kanatların savaşı haline getiriliyordu!.. Bütün kazanımların, on yıldır tereyağından kıl çeker gibi elde edilen başarıların hepsi sadece içinden çıkıp gelinen kültürel mahallenin kutsal özelliklerine maledilerek, her şeye kadir -adeta „Tanrı“nın yer yüzündeki gölgesi“- bir benlikle, „göklere gelen kararların“ yarattığı kutsal bir kimlikle ortaya çıkmak, bir anda, hayatın içinde kurulan bütün dengeleri altüst ediveriyordu!.. Tabi, koordinat sisteminin merkezi bir kere kayınca, kendi nefsinin temel alan bir noktaya oturmaya başlayınca, bu durumda artık olayları ve süreçleri sadece gözüne taktığın o ideolojik gözlükle görmeye başlıyordun. Herkes sana düşmandı, madem ki iç ve dış düşmanlar elele vermişlerdi, o halde sen de herkese karşı savaş ilan edecektin!.. Varılan nokta -ortaya çıkan sonuç ve tablo- bu oluyordu!..

Peki neden böyle oldu; ne oldu, nasıl oldu da AK Parti bu şekilde yörüngesini kaybetti ve birden kulvar değiştirmeye başladı. Bütün bu olup bitenler sadece iç dinamiklerle ilgili süreçlerin sonucu muydu, yoksa bu dönemde değişmeye başlayan dış dinamiklerin de rolü oldu mu bu süreçte?..

Bu sorulara cevap verebilmek için isterseniz önce olayın küresel boyutlarından yola çıkalım...

KÜRESELLEŞME SÜRECİ NASIL BAŞLAMIŞTI, SONRA NASIL EVRİLDİ...

Eskiden, yani 21. Yüzyıl öncesinde -“küreselleşme süreci” öncesinde⁵⁸- olay açıktı! Bu durumda, ulus devletin kanatları altında gelişip büyüyen sermaye ile ulus devlet arasında hiçbir çelişki yoktu. Tam tersine, sermaye ancak kendi ulus devletinin koruyucu kanatları altında dünya pazarlarına açılarak ulus devletin silahlı gücüyle yarattığı nüfuz bölgelerini pazar olarak kullanabiliyordu. Bu dönemde yaşanan bütün savaşların da nedeni zaten kapitalist ülkelerin kendi aralarında dünya pazarlarını yeniden paylaşmaları kavgasından ibaretti!..

Ancak, ne zaman ki Soğuk Savaş sona erdi ve yeni bir dünya ile birlikte “küreselleşme süreci” adını verdiğimiz yeni bir süreç ortaya çıktı ondan sonra işler değişmeye başladı! Bu durumda artık, ulus devletin sınırları ve koruyucu kanatları küresel bir oyuncu haline gelmeye başlayan sermaye için engel haline dönüşüyordu. Ve tıpkı o ipek böceği kurtçuğu gibi kendi ördüğü kozasının içinde kanatlanıp kelebek haline gelen sermaye, artık “küresel sermaye” haline dönüşerek, ulus devlet kabuklarını sırtından atmaya, dünyanın dört bir yanına uçup giderek, neresi kendisi için kârlı ise oraya konup, orada üretim faaliyetini sürdürmeye başladı!.. İşte, 21. Yüzyıl başlarının -ona damgasını vuran bu döneme özgü “küreselleşme sürecinin”- en önemli gerçeği

⁵⁸ „Küreselleşme süreci“ aslında çok daha önceleri başlayan bir süreçtir. Ticaretin tarihi bir anlamda küreselleşme sürecine tarihidir de denilebilir; burada kastedilen „Soğuk Savaş“ın sona ermesiyle birlikte küresel ticaretin ulus devletlerin kontrolünün dışına çıkmasıyla ilgilidir.

budur... Bu temel olguyu kavramadan içinde yaşadığımız süreçte başka hiçbir şeyi kavramak mümkün değildir!..

Gelişmiş ülke ulus devletleri başlangıçta -küreselleşme sürecinin bu ilk evresinde- bütün bunları hiç anlayamadılar. Onlar sandılar ki, “oh ne güzel, sermaye ihracının önündeki bütün engeller kalkıyor artık”! Ve, 20. Yüzyıl kalıntısı “emperyalizm” anlayışlarıyla bu süreci desteklediler!..

İşte, bizde AK parti'nin iktidara geldiği dönem, tam bu sürecin o ilk aşamasında esen rüzgarlara denk gelir. Bu dönemde, Amerika'dan Avrupa'ya kadar bütün Batılı ülkelerin AK Parti hareketini desteklemelerinin altında yatan da, o dönemde iç dinamikle dış faktör -dış dinamik- arasındaki uyumdur. Yani işin öyle, daha sonra ortaya çıkan gelişmekte olan ülke milliyetçiliğine özgü reaksiyonist anlayışıyla -“emperyalizmin dümen suyunda” olmayla falan- alakası yoktur!..

Ancak, gelişmiş ülke ulus devlet yöneticileri bir süre sonra farkına vardılar ki, işler hiç de öyle düşündükleri gibi gitmiyordu!.. Ve yavaş yavaş, “küreselleşme süreci” denilen sürecin kendi aleyhlerine işlemeye başladığını hissettiler!⁵⁹.. Çünkü, “gelişmekte olan ülkelerde” üretim maliyetlerinin daha az olduğunu gören sermaye, buralarda yapılan yatırımın pazarın genişlemesine neden olarak daha karlı hale geldiğini de farkedince, artık eski anavatanlarında hiç yatırım yapmamaya başlamıştı!..

Hani o “Dimyad'a pirince giderken evdeki bulgurdan da olma” sözü vardır ya, aynen buna benziyordu durum!! Önceleri, küreselleşmeyi “emperyalizmin zaferi” olarak alkışlayan ve destekleyen 20. Yüzyıl'ın egemenleri neye uğradıklarını anlayamamanın şaşkınlığı içinde ayaklarının altından hızla kaymaya başlayan zemini muhafaza edebilmek için atalet direnciyle frene basmaya, aleyhlerine işlemeye başlayan süreci tersine döndürmek amacıyla yeni çözüm yolları aramaya başladılar...

Ama, adına “küreselleşme” denilen bu sürece karşı oluşan potansiyel sadece gelişmiş ülkelerin ulus devlet yöneticileriyle mi sınırlıydı? Yatırımların neredeyse durma noktasına gelmesi ve işsizliğin artması buralarda yaşayan insanları da etkiliyor, onları da yeni arayışlar içine sokuyordu... İşte, “yeniden büyük Amerika” sloganının büyümesine kapılarak kitleleri Trump'un arkasında toplayan sürecin özü budur... İngiltere'nin “Brexit” refleksinin ve diğer gelişmiş Avrupa ülkelerinde yükselen “yeni sağ” hareketlerin altında yatan neden budur...

İlk adımda, gelişmiş ülkeler tarafından sermayenin önünü açmak için ortaya atılan bütün o “demokratikleşme” talepleri falan giderekten hedef değiştirecek, bunlar artık (demokratikleşmeyle birlikte insanların ekonomik taleplerinde de artma olacağı için) işgücü maliyetlerini arttıran, buraları küresel sermaye açısından çekici olmaktan çıkaracak talepler olarak görülmeye başlanacaktı!! Ancak, bir süre sonra bu da yetmedi ve gelişmiş ülke ulus devletleri “demokratikleşme” ve “özgürlük talepleri” adına gelişmekte olan ülkelerde huzuru bozacak her türlü hareketi de desteklemeye başladılar!.. Bütün mesele, küresel sermaye çevrelerine, “bakın artık oraların eskisi gibi çekici bir yanı kalmadı, yatırım ortamı bozuldu, en iyisi siz gene eski anavatanlarınıza geri dönün” mesajını verebilmektir!..⁶⁰

Peki, küreselleşme sürecine karşı gelişmiş ülke ulus devletlerinin içine girdiği bu atalet direnci gelişmekte olan ülkelerde nasıl karşılandı?..

⁵⁹ Ben bunu hep „küreselleşme sürecinin ikinci aşaması“ olarak ifade etmeye çalıştım. Bu konudaki bir makalenin linki şöyle: <http://www.aktolga.de/a172.pdf>

⁶⁰ <http://www.aktolga.de/a172.pdf>

Gelişmekte olan ülkelerin önünde iki yol vardı; ya onlar da gelişmiş ülkelerin küreselleşme karşıtı ulusalcı reaksiyonlarına karşı aynı tonda cevap vererek reaksiyonist bir çizgi izleyecekler, ya da 21. Yüzyıl'a damgasını vuran dinamikleri de -küresel sermaye çevrelerini de- arkalarına alarak, gelişmiş ülke ulus devletlerinin atalet direncine hiç aldırış etmeden, onları kendi egemenlik alanlarında -20.Yüzyıl kulvarlarında- yalnız bırakarak 21. Yüzyıl kulvarlarında yollarına devam edeceklerdi... Yani, ya provokasyona gelip 20. Yüzyılın egemenlerine onların güçlü oldukları alanda laf yetiştirmeye çalışacaklar, ya da hiç arkalarına bakmadan yollarına devam edeceklerdi... Ama bunun için de tabii küreselleşme sürecini, bu sürecin o ilk dönemdeki üretici güçleri geliştirici dinamiklerini iyi kavramaları, bu dönemdeki gelişmenin, ilerlemenin, kerameti kendinden menkul o antika yapılarından değil, 21. Yüzyıl dinamikleriyle bütünleşmekten kaynaklandığını görebilmeleri gerekiyordu...

Peki görebildiler mi?.. Diğerlerini bir yana bırakırsak, Türkiye görebildi mi?..

Soruyu şöyle de ortaya koyabilirdik: AK Parti ve hükümet ne kadar görebildi bu süreci?..

Bence, işin derinliklerine inerek göremediler!.. Ne doğru dürüst küreselleşme sürecini anlayabildiler, ne de bu sürecin aşamalarını!..

Çok ince bir çizgi vardı arada. AK parti kurmayları, karşılarındaki ulus devletçi cephe süreci provoke etmeye çalıştıkça, yapılması gerekenin, "daha çok demokrasi" diyerek küresel dinamikleri ülkeye çekme yönündeki çabalara daha da hız vermek olduğunu anlayamadılar. Ve giderekten, onların da ulus devletçi-reaksiyonist yanları öne çıkmaya başladı... Öyle ki, "görüyorsunuz, biz ne yaparsak yapalım olmayacak, çünkü ortada bütün bu hareketleri koordine eden bir üst akıl var, bunlarla onların anladığı dilden konuşmak lazım" noktasına gelerek, 21.Yüzyıl kulvarlarını terkedip, gelişmiş ülkelerin ulus devletleriyle, onların egemen oldukları alanda, onların istedikleri şekilde ulus devletçi reaksiyonlarla denge oluşturma yoluna girdiler...

Yok efendim, silah sanayiini yeniden organize etmekmiş de, yok savaş uçakları, uçak gemileri yapmaya çalışmış da!.. bunlar hep içine girilen bu yeni yolun-sürecin sonuçları oldu. İyi güzeldi de, ülkenin zaten sınırlı olan kaynaklarını-tasarrufunu bu alanlara harcamaya başlarken, "yahu kardeşim, bu saatten sonra biz uçak gemisi yapsak ne olur, bu platform zaten onların -20.Yüzyıl'ın egemenlerinin- platformu, bu alanda onlarla boy ölçüşmeye kalkmak çıkar yol değildir" diye düşünmek hiç akıllarına gelmedi; geldiyse bile, içine girilen Devletçi-milliyetçi-dinci ideolojik yolun sonucu olarak ortaya çıkan savunma psikolojisi onların sağlıklı düşüncelerini engelledi...

İşte Devletin -eski Türkiye'nin Devletin- istediği de tam olarak buydu zaten!.. Bu fırsatı kaçırmıy mıydı hiç! Hemen o da aldı sazı eline ve başladı çalmaya: "Türkiye dış güçlerin saldırısı altına girmiştir, içerde de bunların işbirlikçileri vardır. Yapılacak iş, 'Devletin bekası' uğruna 'yerli-milli' Devletçi unsurlarla ittifak kurarak işbirlikçilere karşı reaksiyoner bir duruş almaya çalışmaktır..."

"Demokrasi mücadelesi" diyerek yola çıkan ve o ilk on küsür yılda bu alanda epey de mesafe kateden AK Parti kendini Devletçi ulusalcıların ve MHP'nin kollarında böyle buldu işte!..

Ne içindi peki? "Türk tipi Başkanlığı" garanti altına alabilmek için mi idi her şey!?..

Sanki, “Türk tipi Başkanlık” gelince „cari açığımız“ hemen düşecek ve “patinaj yapma“ durumu birden ortadan kalkacak mıydı!? “Denize düşen yılana sarılır” hesabı, bir zamanlar Demirel’in düştüğü “Milliyetçi Cephe” tuzağına şimdi de onlar düşüyordu... Ne diyelim, Allah kurtarsın!..

Bu sonuç zaten her şeyi açıklıyor... Gelişmekte olan bir ülkede işin içine ideoloji ve hamaset girdiği an olayın bittiğini gösteriyor!..

Çünkü artık o andan itibaren sürecin yönetimi 20. Yüzyıl kalıntısı ulusalcı Devletçi güçlerin eline geçmeye başlıyor, etki-tepki yöntemi gittikçe yoğunlaşan bir tırmanışa neden oluyor ve sen artık bu sürecin esiri haline geliyorsun... Ne demekti, “söz konusu olan Devletin bekası” idi!.. Bu noktada başka bir şey söz konusu olabilir miydi?..

İdeoloji ve hamaset, tıpkı bir virüs gibi zihinlere neden ve nasıl girdi?..

Bakın, AK Partinin iktidarda olduğu küreselleşme sürecinin o ilk döneminde ülkeye 650 milyar dolar küresel sermaye girmiş!.. Bu ne demek biliyor musunuz? Cumhuriyet’in kuruluşundan AK Parti iktidarı dönemine kadar gelen yabancı sermayenin 20 milyar dolar civarında olduğunu düşünürseniz bu rakamın önemi daha bir anlam kazanır!.. Bu dönemde „Türkiye’nin adeta üçe katlandığını“ söylerken bu gerçeği gözlerden uzak tutmamak gerekiyor...

Peki ya sonra, gelişmiş ülke ulus devlet provokasyonları başlayıpta bizimkiler de işi ulusalcı kabadayılığa verip onlarla, onların güçlü olduğu kulvara inerek orada gürleşmeye kalkınca ne oldu?..

„Eldeki imkanlarla bir yere kadar gelebildik, daha ileri gidemiyoruz, patinaj yapmaya başladık“ ...

Başbakan Erdoğan -o zaman henüz daha Başbakandı- içine girilen yeni süreci böyle dile getiriyordu...

Getiriyordu ama peki sonra ne oldu; „yerli milli“ çözümler ararken girdiğimiz „ittifaklar“ kurtarabildi mi bizi „patinaj“dan?.. Bırakın kurtulmayı bir yana, „patinaj yaparak“ içine girdiğimiz bu süreç bize „beka sorunundan“ başka ne getirdi?..

O zaman yayınlanan bir çalışmada şöyle diyorduk⁶¹

„Eğer bugün Türkiye bir dar boğaza gelip dayandıysa, çabalayıp dursak da bir türlü „orta derecede gelişmiş bir ülke“ olma sınırının ötesine geçemiyorsak artık, bunun iki nedeni var. Birincisi; bizim öyle doğal gaz ve petrol yataklarımız falan yok, her yıl enerjiye milyarlarca dolar ödemek zorunda kalıyoruz. İkincisi ise, büyük ölçüde ithal girdi işleyerek ihracat yapabilen bir sanayiye sahip olmamız. Bütün o “cari açık” sorunumuzun falan kökeni gelip buraya dayanıyor sonunda. E peki ne yapacaktık, nasıl kapatacaktık bu açığı? “Orta derecede gelişmiş ülke” olma konumunu nasıl yenecektik?.. 2023 hedeflerinden bahsediyoruz, büyümek istiyoruz falan da, öyle sadece istemeyle olmuyordu ki bu iş... Öyle sihirli bir değnekle dokunarak her şeyi bir anda yoluna koyamayacağımıza göre yapılacak iş ne idi...“

Yazı şöyle devam ediyordu:

⁶¹ <http://www.marmarayerelhaber.com/Munir-AKTOLGA/61032-NEREDE-BULUNUYORUZ-BU-NOKTAYA-NASIL-GELİNDİ>

Neresinden bakarsanız bakın, 21. Yüzyıl koşullarında büyümenin, gelişmenin yolu, son tahlilde yeni bilgiler üretip piyasaya katma değeri yüksek mallar sürebilmekten geçiyor. Bu açık!.. Ama bakın işte tam bu noktada da ikinci sorun çıkıyor karşımıza!!

İki yüz yıldır doğal yatağından saptırılmış bir toplumuz biz. Daha yeni yeni kendi yolumuzu bulmaya, koparılmış olduğumuz tarihimizle, kültürümüzle buluşmaya çalışıyoruz. Böyle bir toplumun öyle hemen birden bire yeni bilgiler üretebilmesi mümkün müdür? Bilgi üretmek, çevreden gelen enformasyonları sahip olduğumuz bilgi temelimize değerlendirip işleyerek „bilgi“ adı verilen yeni ürünler ortaya çıkarabilmek demektir⁶². Peki, hangi „bilgi temeliyle,, başaracaktık biz bu işi?..

İki yüz yıldır pozitivist toplum mühendisleri kendi kafalarına göre yeni „bilgi temelleri“ kazandırmaya çalışmışlardı bu topluma!.. Mübarek, sanki kompüterdi bu, çıkar bir programı („software“) koy onun yerine başkasını!! Bu nedenle, daha henüz doğru dürüst bir eğitim sistemimiz bile yoktu bizim!. En önemlisi de, nasıl bir eğitim sistemine sahip olmamız gerektiğini bile henüz daha bilmiyorduk!.. E, bu durumda nasıl yeni bilgiler üretmek katma değeri yüksek mallar elde edecektik ki?.. Tamam, son tahlilde bu işin başka yolu yoktur, doğru, ama, kısa ve orta vadede ne yapacaktık!?

İKİ SAPMA...

İşte tam bu noktada „çaresizlik“ iki eğilimin, ideolojik kökenli iki sapmanın ortaya çıkmasına neden oluyordu.

Birincisi açık; eski Devletçi-Kemalist statükonun, içe kapanmacı, Devletçi, statik dünya görüşünü savunanların çizgisi. Az üretirsen az enerji tüketir, az ithal girdi kullanırdın olur biterdi, ne cari açık kalırdı ortada ne bir şey!! Bunların -bu ‚Beyaztürk Mahalle‘ sözcülerinin- bütün söylediklerinin, yazıp çizdiklerinin özü esas bu idi!! Türkiye’de „sol“ muhalefet diye boy gösterenlerin de sahip çıktıkları bu politika eski Devletçi paradigmanın günümüzdeki uzantısından başka bir şey değildi aslında! Onların bütün dertleri, kaybettikleri eski cennetlerine yeniden kavuşabilmekten başka ibaretti! Her türlü yeniliğe karşı çıkan, bütün sorunların kaynağının üretici güçlerin gelişmesi olduğunu düşünen bu gerici muhalefete göre en kestirme yol, hiçbir şey yapmamaktı!! Devletçi elitler toplumun ürettiği bütün nimetlerden yararlanırken diğer insanlar da „şükür“ diyerek „doğayla içiçe“ „huzur içinde“ yaşasınlardı!! Bunların dünya görüşü bu idi!..

İkincisi ise, AK Parti’nin içinde filizlenmeye çalışan yeni tipten Devletçi milliyetçi bir akım. Bunlar da, eski Devletçi statik-içe kapanmacı dünya görüşüne karşı çıkarlarken, işi abartarak meseleyi başka bir uç noktaya götürüyorlar ve tek çıkar yolun „genleşmeci,, Devletçi bir yayılma politikası olduğunu söyleyerek „emperyal“ bir ülke haline gelmemiz gerektiğini savunuyorlardı!..

Davutoğlu’nun „stratejik derinlikli,, politikalarının arkasına gizlenerek, onu, milliyetçi-Devletçi-yayılmacı bir anlayışla yorumlayan bu çevreleri sakın küçümsemeyelim; en az birinciler kadar tehlikeli bir sapmadır bu da! Ayrıca, iktidar partisi içinde geliştikleri için, bunların işi daha da tehlikeli noktalara götürebilme potansiyelleri olduğunu unutmayalım⁶³!..

Peki bütün bunları Türkiye’yi yönetenler bilmiyorlar mı?..

⁶² <http://www.aktolga.de/t6.pdf> “Öğrenmek Nedir, Neden Öğreniyoruz, Nasıl Öğreniyoruz”, 2006

⁶³ Bu satırlar Ekim 2014’te kaleme alınmıştı... O zamandan bu yana AK Parti içinde gelişen bu yeni tipten Jakobenlerin işi nerelere kadar götürdüklerini hep birlikte izledik!.. Popülist-Devletçi-toplum mühendisliği zemininde gelişen „Siyah Türk“ jakobenizminin Türkiye’yi ne kadar tehlikeli noktalara getirebildiğini gördük...

İdeoloji denilen nöronal programlar nöronal ağları işgal eden zihinsel virüslere benzer!.. Öyle ki, bunlar beyine bir kere girince artık ondan sonra insan beyninin işleyişi aynen bir computerin işleyişi gibidir!! Nasıl ki bir computer kendisine yüklenmiş olan „software“ program ne ise ancak ona göre çalışabiliyorsa, insan beyni de o andan itibaren ideoloji adı verilen „software“ programa göre işler hale gelir!

Siz bir kere, „patinaj yapma“ sorununu, bilgi üreterek çözme yolundan çıkararak, olayı „İslami nesiller yetiştirerek“ ideolojiyle çözme anlayışına havale etmişseniz, bundan sonra artık ağzınızla kuş tutsanız fayda etmez⁶⁴!.. 21. Yüzyıl kulvarlarında karşınıza çıkan problemleri ancak „atalarınızın stratejik derinliğine sarılarak, onlardan alacağınız kuvvetle“ çözmeye kalkarsınız!..

Dersiniz ki, „1. Dünya Savaşı bizi parçalamak için çıkarılmıştı. Sonra, bize -buradaki biz Osmanlı'dır- ait olan mülk -Osmanlı mülkü- parçalanarak buralarda bir sürü sunni devletçikler kurdurdular. Ama şimdi artık devir değişmiştir; zaman, artık son yüz yılda açılan parantezi kapatma zamanıdır. Osmanlı mülkünü tekrar birleştirerek Osmanlı'yı küllerinden yeniden diriltme, İslam'ın koruyucusu sıfatımızı yeniden kazanarak büyük devletler kulvarında yerimizi tekrar alma zamanıdır...“

Bütün bunları benim „Siyah Türk jakobenler“ dediğim çevrenin ideologları açıkça yazıp duruyorlar!.. Olay böyle olunca da tabii o zaman ne oluyor; „zaten bize ait olan“ „mülkteki“ bütün o enerji kaynakları falan hep „bizden zorla çekilip alınmış yeraltı zenginliklerimiz“ haline dönüşüyor ve bunları tekrar „misak-ı milli“ sınırlarına katmak da bizim için milli bir görev haline geliyor!.. Ayrıca, bu andan itibaren, bütün o eski Osmanlı mülkü ülkelerin „iç işleri“ de bizim iç işimiz olarak yorumlanmaya başlıyor... Ne sanıyorsunuz, bir Suriye, Libya vb. Problemlerinin içine ne oldu, nasıl oldu da öyle daldık gittik!..

Nedir bizim derdimiz?..

Hep altını çizme ihtiyacını hissediyorum, 21.yüzyılda yaşıyoruz artık, uyanalım! „Misak-ı Milli“, „eski Osmanlı mülküne sahip çıkmak“ falan deyip duruyoruz!! Bu türden hayalci -sübjektif idealist- bir politikanın tarihin „derinliklerinden“ gelen gerekçelerini arayıp duruyoruz, nedir bizim derdimiz Allah aşkına?.. İslam ülkeleriyle, Orta Doğu'yla olan ekonomik, ticari ilişkileri geliştirmekse mesele tamam, ama, bu durumda rahat olmamız gerekir. Ortak kültür, aynı dine sahip olmanın verdiği ortak değerler zaten bellidir. Yapılacak iş, son yüz yılda Oryantalizmin ördüğü duvarları aşmak, aradaki yabancılaşmayı ortadan kaldırmaktır. Davutoğlu politikalarının „stratejik derinliğini“⁶⁵ burada arayacaksa mesele yok, bu konuda aynı görüşteyiz. Ama yok eğer bunlar bahane ise, mesele bunun ötesinde petrol ve doğal gaz meselesi ise, mesele, „Osmanlı kardeşliğini“ falan bahane ederek (AK Parti ideologluğuna soyunan bazılarının iddia ettikleri gibi) yeni bir „paylaşım savaşının“ içine girmekse, o zaman işin rengi değişiyor!..

Açık konuşalım demiştik!. Hiç kimse boşuna heveslenmesin, „yeni bir paylaşım savaşından“ falan medet ummak hikayedir artık!..

Bu türden çabaların astarı yüzünden pahalıya oturur, oturuyor da zaten! Ha, Kürt petrolünün Türkiye üzerinden Avrupa'ya satılması falan başkadır. Normal bir ticari ortaklıktır bu. Ancak, meseleyi bunun ötesine götürerek olayı „emperyal“ bir

⁶⁴ „Beyaz Türk“ ideologlar kendilerini „Kemalist nesiller yetiştirmeye“ programlamıştı, daha sonra gelen „Siyah Türk“ ideologlar ise, Türkiye'yi „İslami nesiller yetiştirerek kurtaracaklarını“ hayal ediyorlar!..

⁶⁵ <http://www.aktolga.de/z2.pdf>, „STRATEJİK DERİNLİĞİN“ DERİNLİĞİ!.. -20.YÜZYIL' DAN 21.YÜZYIL'A KÜRESEL PARADİGMA DEĞİŞİMİ VE „STRATEJİK ZİHNİYET“İN EVRİMİ“

Türkiye'nin „genleşme“ faaliyeti olarak algılayıp Ortadoğu'ya bu gözle yaklaşmak ise apayrı bir olaydır!.. Bu durumda, olup bitenleri 20.yüzyıl mantığıyla yeni bir „paylaşım mücadelesine“ indirgeriz ki, böyle bir anlayışın sonu felakettir! Türkiye'nin yükselişini „Kapitalizmin Eşit Oranda Gelişmemesi Kanunu“ kapsamında değerlendirerek, olup bitenleri, bir zamanlar Almanya'nın yükselişi mantığıyla ele almaya çalışmak bütün bir süreci çıkmaza sokar. Bu nedenle, önce şu gerçeğin altını bir kere daha çizelim. Yeni bir „paylaşım savaşı“ peşinde olanlar, etrafında olup bitenleri bu gözle değerlendirenler yanılıyorlar. Ne Arap Baharı, ne Mısır, Suriye olayları, ne de bugünkü İŞİD, ya da PKK sorunu yeni bir paylaşım savaşı boyutuyla ele alınarak açıklanamaz. İşi bu noktaya indirgeyerek açıklamaya kalkmak, bu türden bir paradigma içinde çözüm yolları aramak daha başından meseleyi çıkmaza sokmaktır. Çünkü, bu durumda bütün olup bitenleri dış güçlere bağlarsın ki buradan bir yere varılamaz!.

Siz hiç, „yeni bir paylaşım savaşının ortasında bulunduğumuzu“ düşünen, olup bitenlere bu açıdan baktıkları için, Arap ve Kürt petrollerinin hayaliyle gözlerine uyku girmeyen çevrelerin ağzından enerji sorununun çözümlenmesi için bir kere bile olsa yenilenebilir enerji konusunda bir söz işittiniz mi?..

Unutun bunları unutun, sadece bu türden rüyaları değil, bütün o ideolojik çözüm yollarını unutun! 21. Yüzyıl'da bu türden ham hayallerle bir yere varılamaz artık! „Emperyal, tam bağımsız Türkiye“ imiş, „genleşecekmişiz“! „Siyah Türk Jakobin“ ideologlara Allah akıl versin diyelim, başka ne denir ki!..

Bu sözler AK Parti'ye!..

Aslında, ilk on yılda AK Parti'yle birlikte Türkiye güzel bir yola girmiş, „yeni Türkiye“ hedefine doğru yürümeye başlamıştı. Hatırlayın, o ilk yılları... „Arap Baharı“ denilen demokratik kalkışma nasıl ve neden ortaya çıkmıştı sanıyorsunuz? Bütün o „eski Osmanlı mülkü“ Arap ülkeleri bizi taklit ediyor, bizim açtığımız yoldan ilerlemeye çalışıyorlardı. Bir „Erdoğan“ adı bile kitlelerin elinde özgürlük bayrağı haline gelmişti... Bunları unuttunuz mu, ne oldu size?.. Siz şimdi „beka sorunu“, „ecdadımız“ falan diyerek, tarih boyunca hepimize kan kusturan o Sultanların yolundan ilerlemeye çalışıyorsunuz, yazık değil mi (size de bu halka da...) Bu halk, bu insanlar size güvendiler, neden onları hayal kırıklığına uğratma riskine giriyorsunuz...

“Ölü kuşakların geleneği yaşayanların üzerine bir kabus gibi çöküyormuş” gerçekten!.. Bir şeyi, bilinç dışı olarak, yapıyorsunuz, ediyorsunuz, ama iş bütün o yapılanları açıklamaya gelince, alıyorsunuz olayı halâ eski yapının-paradigmanın içine hapsederek orada-onunla açıklamaya çalışıyorsunuz!.. Gerçekten ilginç bir durum bu..

Ben bütün bunları yaşanan tarihsel sürecin içindeki travmatik süreçlerle açıklıyorum...

Düşünün, yüzyıllar boyunca hep “sürü” (Reaya sürü demek) yerine konmuş bir “yönetilenler” kitlesi var önümüzde. Bu insanların Devletin karşısındaki statülerine “kul” denmiş, yani var iken yok sayılmış bu insanlar hep... Her seferinde “biz de varız” deyişlerinde yumruğu yemişler kafalarına, ezilmişler!.. Ta o “Babailer”den Şah Kulu’na, Şeyh Bedreddin’den, Celaliler’e, Anadolu’daki diğer isyanlara, Serbest Fırka’dan Demokrat Parti’ye kadar hep aynı şey tekrarlanmış durmuş... Şimdi evet, köprülerin altından çok sular aktı artık, ama bu insanlar halâ geçmişte yaşanan o travmatik olayların etkisi altındalar. Baksanıza Erdoğan’a, iki lafından birisi “ben kefenimi giydim de çıktım yola” oluyor!.. Hepsini bir yana bırakın, daha geçenlerde AK Parti’li gençlere “ölmeye hazır mısınız” diye sordu!.. Gene bir konuşmasında da dedi ki, “bu kadar haksızlığın kol gezdiği bir dünyada yaşamak istemiyorum ben”!.. Karşısında ipe çekilmiş bir Menderes örneği varken, bir 15 Temmuz kabusu varken

korkuyor tabi, ama haksız mı korkmakta?.. Ve bu korkuyla da Allah'a sığınıyor!.. Ama sadece bununla da kalmıyor, işi daha da garantiye almak için ideolojinin o kalın koruyucu duvarlarına ihtiyaç hissediyor. İşte varılan nokta budur...

Bu ülkede artık darbecilerin işi neden çok zor!..

1-Özal'la birlikte „Beyaztürk“-Devletçi burjuvaziyle Devlet sınıfı arasındaki mesafe açılmaya başlamış, aradaki tarihsel ittifak sona ermiştir... Baksanıza, bir 15 Temmuz gecesi bile Erdoğan'a ilk el uzatan eskinin o Devletçi burjuvaları oldu, yalan mı?.. O gece halka nasıl seslendi Erdoğan?.. Bir Hande Fırat'ın elindeki iPhone'nın ve Facetime'in ardında hangi irade vardı?.. Eskiden ülkede, Devletin koruyucu kanatları altında gelişen, içe kapalı, tekelci-ithal ikameci bir sistemle yetinen Devletçi bir burjuvazi vardı. Artık Türkiye'de bu şekilde içe kapanmayı arzulayan bir burjuvazi kalmamıştır. Çünkü, Özal'la birlikte (daha sonra da AK Parti bu yolda ilerlemiştir) dışa-küresel piyasalara açılmaya başlayan sistem, burjuvazinin bu kesimlerine daha geniş imkanlar sunar hale gelince, eskinin Devletçi burjuvaları da artık küreselleşme sürecinin yarattığı rüzgarları arkalarına alarak küresel sermaye zincirinin bir parçası haline gelmişlerdir... Bu nedenle, bugün artık İstanbul'un büyük burjuvalarının -eskinin Devletçi burjuvalarının- hangi türden olursa olsun bir darbeye destek olarak ülkeyi küresel süreçlerden koparıp içerde eskisi gibi tekelci bir yapının inşasına katkıda bulunma, eskiden olduğu gibi elde olanla yetinerek saltanat sürme özlemi yoktur. Küresel demokratik devrimin sunduğu olanaklar böylesi dar bir perspektifin çok daha ötesine taşıdığı için, 27 Mayıs'tan 12 Marta ve 12 Eylül'e ve 28 Şubat'a kadar bütün darbelerin arkasında olan bu burjuva kesimlerinin bugün artık böylesine bir darbecilikten bekleyecekleri bir şey kalmamıştır...

2-Aynı şeyler bunların rakibi durumunda olan Anadolu burjuvaları için de geçerlidir. Onlar da kendi varoluş koşullarını, ancak daha iyi kalitede malları daha ucuza üreterek, küresel pazarlarda seslerini daha çok duyurarak üretebileceklerinin farkındadırlar... 15 Temmuz sonrasında ortaya çıkan aşırı jakoben ruh halinin (yeni tipten „Siyah Türk“-Devletçi bir burjuva haline dönüşmenin) demokratikleşme sürecinin askıya alınmasının ülke genelinde ve küresel piyasalarda yarattığı duraksamalardan onlar da rahatsızdır...

İşçi sınıfını ve çalışanları saymıyorum bile!.. Türkiye kapitalizmi bugün öyle bir durumdadır ki, insanlar artık karınlarını küresel süreçlerle bütünleşen işyerlerinde, fabrikalarda doyuruyorlar... Ülkeyi bu süreçlerden koparmaya kalktığınız an bütün o çalışanları karşınızda bulursunuz...

Kısacası, bugün Türkiye'de artık, eski yapıdan kalma bir avuç „ulusalcının“ ve sübjektif idealist- pozitivist jöntürk aydınınının dışında, darbeciliğe destek olabilecek hiçbir modern toplumsal sınıf ve tabaka bulunmamaktadır...

Türkiye'yi hiçbir şekilde bir Mısır'la -ya da diğer Ortadoğu ülkeleriyle- mukayese etmemek gerekiyor!.. Ne Anadolu burjuvazisinin modern-devrimci potansiyeli bir “Müslüman Kardeşler” olayıdır (sistemin iç dinamikleri, örneğin bir Mısır'a göre çok daha gelişmiş durumdadır), ne de Türkiye'nin bulunduğu konum itibarıyla dış dinamikler Türkiye'de bu türden altüstlüklere olanak vermezler...

Burada, “dış dinamiklerden” kastın, gelişmekte olan bir ülke olarak Türkiye'nin ayağına çelme takmaya çalışan gelişmiş ülkelerin ulus devletçi reaksiyonları olmadığını altını çizmek istiyorum! İleriye doğru hareket ettirici dış dinamik deyince ben bundan artık küresel dinamikleri -küresel sermaye çevrelerini- anlıyorum... Fetö'cülerini, ya da darbe hayalleri gören diğer ulusalcıları desteklese desteklese Batı'daki ulus devletçi unsurlar destekler ki, onlar da artık her geçen gün kan kaybediyorlar. Sadece bir Trump'ın kubarmalarına, Brexit'e, ya da Avrupa'daki “aşırı

sağcıların” provokasyonlarına bakmayın siz; sadece bunlara bakarak 20. Yüzyıl kalıntısı ulus devletçi güçlerin “güçlü” görünmelerine aldanmayın!.. 20. Yüzyıl’ı geri getirmek mümkün müdür? Bu soruya cevap verin yeter! Evet, mümkün müdür söyleyin?.. Eğer, “mümkün değil” diyorsanız, o zaman şunu anlamanız gerekir ki, onlar suyun akışını tersine çevirmeye, kaybolan o eski güzel günlere geri dönmeye çalışıyorlar... Bunlara bakarak yolunuzu şaşırmayın!..

TEK ÇIKAR YOL, „TARİHSEL UZLAŞMA“ ANLAYIŞINA SARILARAK İLERLEMektİR...

Türkiye’de yaşanan sürecin tarihsel gelişme diyalektiğimize özgü, zamana yayılarak gelişen bir burjuva devrimi süreci olduğunu söylemiştik. Bu süreç içinde şu an içinde bulunduğumuz dönem, önceleri “reaya”, sonra, Tanzimat’la birlikte “Devletin yurtdaşı”⁶⁶, Cumhuriyet döneminde ise “halk”, ya da “Türkiye’nin Zencileri” diye anılan insanların bir reaksiyonu, daha başka bir deyişle de, Türkiye’nin “Siyahlarının-Zencilerinin” Devleti ele geçirmeleri -ve tabii buna bağlı olarak da, Devlet tarafından ele geçirilmeleri- olayıdır... Ama son tahlilde, bunlar da gene eski sistemin içinde varolan, ve gene onun içinde, ona karşı bir reaksiyon olarak ortaya çıkan unsurlar oldukları için, bunların Devlete hakim olmalarıyla süreç bitmiş olmuyor...

Devrimin ikinci aşaması, yani yeni bir Türkiye’nin inşası aşaması, öyle eskinin içinde bir reaksiyon olarak ortaya çıkan güçlerin tepkisiyle falan oluşamaz. Yeni bir toplumu inşa olayını ancak yeni üretim ilişkilerini temsil eden bir sivil toplum başarabilir... Şimdi, „Siyahların“, „biz de varız“ diyerek yarattıkları “kutuplaşma” ortamına bakarak “peki hani nerde bizde o sivil toplum” diyebilirsiniz?.. İşte, “tarihsel uzlaşma” anlayışı tam bu noktada ortaya çıkıyor...

“Tarihsel uzlaşma” nedir?..

Sivil toplum bizde “tarihsel uzlaşmayla” ortaya çıkacaktır-çıkılmaktadır... Birçok insan bugün, şu an, hep mücadelenin eskinin içinde cereyan eden o kısır yanını görüyor ve süreci sadece “medeniyetler mücadelesi” yaniyla -iki kültür arasındaki çatışma yaniyla- ele alarak kavradığından, “taraf olmayan bertaraf olur” anlayışıyla kutuplaşmada taraf haline geldiği için, bütün bu çatışmaların içinden çıkıp gelen sentezi, o MELEZ Türkiyeli insan tipini görmekte zorluk çekiyor...

Nerededir bu “melez” insanlar?..

Bugün Türkiye’de, “Beyaz-Siyah” çatışmalarının içinden çıkıp gelen çok kültürlü-MELEZ insan tiplerinden oluşan sivil toplum unsurları, sistemin bütün elementlerinin (yani bireylerin, o birbirini yok etmek isteyerek çatışan unsurların bile) içindeki potansiyelde gizlidir. Senin, benim, hepimizin içinde varolan “sağduyunun”, birlikte yaşamdan başka alternatifin bulunmadığı hissini, bu duygusal zeminden beslenen “demokrasi” anlayışının yönlendirdiği insan unsurudur o. Ne zaman ki “ taraflar” bu işin birbirlerini “yok ederek” bir sonuca bağlanamayacağını görecekler, işte o an birlikte yaşamın koşullarının neler olduğu ortaya çıkmaya başlayacaktır...

Soruyorum ben şimdi size, artık bundan sonra geriye dönerek sil baştan “Beyazların” Türkiye’sini yeniden inşa etmek -bu anlamda bir “restorasyon”- mümkün müdür?.. Biraz düşünün!..

Hemen ikinci bir soru: Ya tersi mümkün müdür? Bazılarının rüyasını gördükleri şekilde “yüz yıllık parantezi kapatarak”, son yüz yılı -aslında iki yüz yılı-

⁶⁶ Toplum mühendisleri, her aşamada hep Devlete bağlı “yurttaşlar” yaratmaya çalışmışlar, ama nedense hiç kimse anayasal eşit vatandaşlıktan bahsetmemiş, ne kadar ilginç değil mi!?

yaşanmamış kabul edip, Türkiye'nin geri kalan yarısını da "Siyaha" boyayarak yola devam etmek mümkün müdür!?..

Benim cevabım her iki soruya da "hayır" olacaktır... Çünkü, yeni bir sivil toplum gücünün -buna bağlı olarak da yeni bir Türkiye'nin- inşası artık Türkiye toplumu için varoluşsal bir sorun haline gelmiştir. Yani artık bu, bir süre daha ertelenmesi mümkün olmayan bir sorundur. Bu nedenle, sürece "Beyaz-Siyah" etkileşmesinin sentezi olarak oluşan yeni insanların el koyması, yani, "tarihsel bir uzlaşma" ile ortaya çıkan sivil toplum gücünün insiyatifi ele alması kaçınılmazdır...

Burada altı çizilen "sivil toplum" ve "tarihsel uzlaşma" anlayışı, hiçbir şekilde, "Beyazlarla" "Siyahların" toplamı olayı değildir! Ben bir SENTEZDEN bahsediyorum! Çok kültürlülüğü içselleştiren -içselleştirmek zorunda kalan- insanların, hem zorunlu, hem de doğal birliğinden bahsediyorum... Başka türlü olamayacağı için, yaşamı devam ettirme mücadelesinin zorunlu kıldığı bir yeni üst kimlikten bahsediyorum...

Çok mu hayalciyim dersiniz? Ama unutmayın, bu noktadaki „hayal“ varoluşsal bir sorundur!.. Yani, ya bu konudaki „hayalleri“ gerçeğe dönüştürürüz, ya da yok olur gideriz!..

Bütün yapılması gereken, anlamsız korkulara kapılmadan, ideolojik saplantılar içine girerek gücümüzü abartmadan, gelişmekte olan bir ülke olarak güç kaynağımızın ne olduğunun bilincine varıp, iç ve dış dinamikler açısından küresel sistemin modern üretici güçlerinin birliğini sağlayarak TARİHSEL BİR UZLAŞMA anlayışı içinde yeni Türkiye hedefine doğru yürüyüşe devam etmektir...

"Devrimin ikinci aşamasına" giden şu an içinde bulunduğumuz yolun diyalektiği bundan ibarettir...

EK:

SERMAYENİN MİLLİSİ-DEVLETÇİSİ!..

„ESKİ“NİN “DEVLETÇİ BURJUVALARI” GİBİ “YENİ TÜRKİYE”NİN “ANADOLU BURJUVALARI” DA ARTIK KÜRESEL DÜNYADA AT KOŞTURUR OLDULAR⁶⁷!..

Küreselleşme çağında burjuva devrimi yapmanın diyalektiğini "uluslaşırken kendi ulusal varlığında yok olarak küreselleşmek" olarak ifade etmiştik⁶⁸. "Millici olmayanın", "milli sınırlar içinde düşünmeyenin", "üretimi, kâr elde etmeyi milli menfaat kavramıyla birlikte ele almayanın" "vatana ihanet içinde" olduğu dönem çoktan sona erdi!! İçinde bulunduğumuz küreselleşme sürecinde, Türkiye gibi, aynı anda hem burjuva devriminin, hem de küresel demokratik devrimin bayrağını elde tutmaya çalışan güçlerin artık bu gerçeği dikkate almaları lazım! Küreselleşme çağında burjuva devrimine önderlik yapabilmenin yolunun uluslaşırken adım adım kendi ulusal varlığında yok olarak küreselleşmekten geçtiğini anlayabilmeleri lazım!.. Yoksa bu devrim içinde devrim diyalektiği onların yeni inşa etmeye çalıştıkları kabuklarını da kırmak zorunda kalır! Kapitalizm, kelimenin gerçek anlamıyla bir dünya sistemi oldu artık. Sermayenin vatanı bütün dünya oldu. Adına "küreselleşme" denilen süreç alışlagelen -20. Yüzyıl kalıntısı- bütün kavramların içini boşaltıyor; yeni küresel dünya gerçekliği kendi bilincini de birlikte yaratıyor...

⁶⁷<http://www.marmarayerehaber.com/Munir-AKTOLGA/22063-Su-kuresel-sermaye-milli-sermaye-konusu>

⁶⁸ <http://www.aktolga.de/m55.pdf>

Yaşadığımız değişim sürecinin diyalektiğini kavrayabilmek gerçekten kolay değil, insanlığın daha önce hiç yaşamadığı türden müthiş bir süreç bu!.. Yüzyılların birikimi üzerinde yükselen, 19 ve 20. Yüzyıllar boyunca bir dünya sistemi haline gelen, elementlerini ulus devletlerin oluşturduğu içinde yaşamaya alıştığımız “uluslararası sistem” müthiş bir hızla, tıpkı içinden civciv çıkan o yumurta gibi, kendi diyalektik inkârını yaratarak gözümüzün önünde (güneşin altındaki kar gibi eriyerek) yok olup gidiyor! Sistemin içindeki alt sistemleri -ulus devletleri- bir arada tutan sermaye-ulus devlet bağları çözüldükçe, statükoyu temsil eden ulus devletlerin kaderi o ipek böceği kozasının gibi trajik bir hal alırken, artık devletçi-ulusalcı olma niteliğini kaybeden sermaye de küresel sermaye haline gelmekte, tıpkı kelebek haline dönüşen o ipek böceği gibi kanatlanıp uçarak kozasını terkedip küresel dünyada istediği yere konarak orayı kendisine mekan tutmaktadır!..

İşte bütün hikaye, bu sürecin -20. Yüzyıl’dan 21. Yüzyıl’a geçiş sürecinin- diyalektiğini iyi kavrayabilmekten ibaret! Günümüzde, siyasetten ekonomiye, insan ilişkilerinden, aklınıza gelen bütün diğer süreçlere kadar her şeyi etkileyen bu süreci kavramadan etrafınızda olup bitenleri anlayamazsınız. İki bir dilimizden düşmeyen o söz, “dünya küçük bir köy haline geliyor” sözü sadece bir fantazi olmanın ötesine geçemez!.. Dünya gerçekten küresel bir köy-sistem oldu artık!..

Ama sadece bu da değil, içinde yaşadığımız dünya, tıpkı o matruşkalar gibi, içiçe iki dünya bugün, ve bizler de -hepimiz- aynı anda, bir ayağımız o eski dünyada, diğer ayağımız yeni küresel dünyada -bu iki dünyada birden- yaşıyoruz. Bir yanımızla o ipek böceği kozası gibi, olup bitenler karşısında artık kaybolup giden “o eski günlerin” özlemiyle -milliyetçi duygularla- ağlamaklı bir duruma düşerken, diğer yanımızla da, yeni küresel dünya düzeni içinde, dünya vatandaşı olarak kendimize yeni bir kimlik oluşturabilme telaşı içindeyiz!.. Dünya, tıpkı o yumurtadan çıkan civciv gibi kendi kendini doğururken, bizler de aynı süreci -kendi kabuklarımızdan çıkabilme telaşını- kendi bireysel dünyalarımızda yaşıyoruz. Bu doğumu, bu süreci farkında olarak yaşayıp yaşamamak bir şeyi değiştirmiyor, çünkü bilincimizin dışında objektif bir gerçeklik bu!..

İşte tam bu noktada, Türkiye’de kapitalizmin gelişme diyalektiğini ele alırken iki sürecin altını çizmek istiyorum:

Birincisi; Türkiye’de kapitalizm, “Türkiye’de iki Türkiye vardır” anlayışını doğrulayacak şekilde iki kültürel “mahalle”ye bölünmüş olan toplumsal dokuda, bir yandan “Beyaztürk” Devletin koruması altında, yukardan aşağıya doğru gelişirken, diğer yandan da, buna zıt bir süreç içinde aşağıdan yukarıya doğru gelişmeye çalışmıştır. Küreselleşme süreciyle birlikte ise, “uluslaşırken küreselleşme” diyalektiğine uygun bir şekilde, tarihsel olarak birbirine zıt iki kanaldan gelişen Türkiye kapitalizminin artık “Yeni Türkiye’yi” inşa yolunda bütünsel bir yapı içinde geliştiğini görüyoruz...

İkincisi ise; özellikle iki binli yıllardan itibaren, AK Parti iktidarlarıyla birlikte adım adım “Çevre”nin “Merkez”i kuşatarak Devleti ele geçirme sürecinde, Devleti fethedenlerin Devlet tarafından fethedilmeleri anlayışına uygun olarak, aşağıdan yukarıya gelişmeye çalışan Anadolu kapitalizminin içinden bir kanadın, “Devlet malı deniz yemeyen domuz” diyerek ortaya çıkışının, “şimdi sıra bizde, Devletçilikten biraz da biz nasiplenelim” anlayışıyla 21. Yüzyıl kulvarlarını terkederek yeni tipten “yerli-milli”-Devletçi “Siyahtürk” jakoben bir fraksiyon haline dönüşmesinin hikayesidir...

Önce ilkini ele alalım:

TÜRKİYE KAPİTALİZMİ BUGÜN ARTIK KÜRESEL KAPİTALİST SİSTEMİN BİR PARÇASIDIR...

Şimdi, kimin gözünde ne türden ideolojik gözlükler olduğunu, bunlarla bakıldığı zaman içinde yaşanan süreçlerin nasıl değerlendirildiğini bir yana bırakalım da, mümkün olduğu kadar ideolojik yaklaşımlardan uzak çıplak bir gözle şu aşağıdaki resme bir bakalım! Buradaki, rakamların ortaya çıkardığı tablo burjuvazinin kendi içindeki farklılaşmaların, "İstanbul-Anadolu savaşlarının" ötesinde sistemin bütününe işaret eden kuşbakışı bir tablodur⁶⁹...

"Türk sermaye gruplarının yurtdışı üretim noktalarının sayısı hızla artıyor. Küresel üretici konumundaki 5 ve üzeri üretim tesisine sahip 11 Türk grubunun, 20'den fazla ülkede sahip olduğu fabrika sayısı 120'ye yaklaştı. Türk şirketleri, onlarca ülkeye, bazıları 100'den fazla ülkeye ihracat yapıyor. Bu yanıyla bakıldığında 'global' bir özellikleri zaten var. Ancak 'üretim' açısından da durum 'global' bir nitelik arz ediyor⁷⁰...

"Üretim alanında (sadece dünya markalarına üretim yapmaları açısından değil), aynı zamanda onlarca ülkede üretim yatırımı yapmaları nedeniyle de 'global' bir niteliğe sahipler. İşte birkaç veri: 5 ve daha fazla ülkede üretim yatırımı (fabrikası) bulunan 11 Türk grubu var. 10 ve daha fazla fabrikası bulunan şirket sayısı ise 7. En fazla üretim tesisi olan şirket Anadolu Grubu. Bu grubun Efes Pilsen ve Coca Cola'yı kapsayan 'İçecek Grubu'nun Türkiye dışında 12 farklı ülkede tam 31 tesisi bulunuyor. Bunların 12'si Rusya'da. En fazla dış üretim tesisi bakımından ikinci sırada 16 fabrika ile Şişe Cam, 13 fabrika ile Orhan Holding, 12 fabrika ile Eczacıbaşı Holding var. Yıldız Holding, Zorlu ve Sabancı Holding'in ise 10'ar fabrikası bulunuyor. Hayat ve Şahinler Holding'in 7'şer fabrikası, Çalık Grubu'nun da 4'ü Türkmenistan'da olmak üzere 5 fabrikası var.

"Türk Gruplara 'global üretici' niteliği kazandıran fabrikaların tamamı sıfırdan kurulmuş fabrikalar değil. Önemli bir kısmı marka satın almalarla gruplara katıldı.

"Anadolu Grubu'nun Miller ve diğer satın alma operasyonlarıyla; Eczacıbaşı'nın Burgbad, Villeroy Boch, Engers Keramik operasyonlarıyla; Koç Holding şirketi Arçelik'in Arctic, Defy gibi markaları satın almasıyla; Yıldız Holding'in Godiva ve İtalya'da ambalaj üreticisi Nuroll SpA'yı satın almasıyla; otomotiv yan sanayi şirketi Orhan Holding'in ABD'li Dana ile Çinli Fuzhou'u satın almasıyla birçok üretim tesisi bu şirketlere geçmiş oldu. 5 ve daha fazla fabrikası bulunanların dışında, örneğin Boydak Grubu'nun yurtdışındaki 2 fabrikası da Forte'nin satın alınmasıyla gruba geçti.

"11 Türk şirketi, 20'den fazla ülkede 117 fabrikaya sahip demiştik. Bu grupların dışında, en az 2 fabrikası olan 10 civarında grup var. Sarten, Yaşar Holding, Boydak Grubu, Kale Grubu, Merinos, Polisan ve İnci Holding'in de aralarında bulunduğu bu şirketlerin üretim yatırımları da giderek artıyor. Yurtdışında en az bir fabrikası olan grup sayısı ise 100 civarında. Bunların arasında, Türkiye'den çok yurtdışına yatırım yapan adı çok fazla duyulmamış yatırımlar da var.

"Örneğin Abdülbari Güzel'e ait Azersun Holding'in ağırlıkla Azerbaycan'da toplam 13 fabrikası olduğu belirtiliyor. Yine Türk şirketi Bursel Holding, "Özbekistan'ın en büyük tekstil yatırımcısı" olarak tanıtılıyor. Bu şirketin bazı kayıtlara göre 12 tekstil fabrikası bulunuyor. Uşaklı yatırımcı Ahmet Demir'in yine Özbekistan'da önemli yatırımları var. Bazı kayıtlara göre Demir Grup, Özbekistan'da 7 bin kişiyle en büyük istihdam sağlayan yatırımların sahibi durumunda. Tekstil dışında meyve suyu, süt gibi gıda sektöründe de yatırımları var.

⁶⁹ Buradaki rakamlar 4-5 yıl öncesine ait, ama olsun, bu ancak onların önemini daha da artırır...

⁷⁰http://www.usiad.net/index.php?option=com_content&view=article&id=162:yurtdndaki-tuerk-sermayeli-fabrika-says-300e-dayand&catid=52:haberler&Itemid=71

Toplam sayı 300'e yakın

“Türk şirketlerinin yurtdışındaki üretim yatırımlarıyla ilgili istatistiki bilgi bulunmuyor. İSO 500 üzerinden gidilerek yapılan belirlemeler ve çeşitli kaynaklardan sağlanan bilgilere göre toplam 227 fabrika sayısına ulaşıyor. Bunların 117'si 5 ve daha fazla fabrikası bulunan şirketlere ait. En az 2 fabrikası bulunanlar eklendiğinde sayı 131'e çıkıyor. Tek fabrikalar dahil edildiğinde ise toplam sayısı 227'yi buluyor. Ancak bunların "saptanabilenler" olduğu dikkate alındığında irili ufaklı üretim yatırımlarıyla toplam sayının 300'e yakın olduğu tahmin ediliyor.

Rusya en gözde ülke

“5 ve daha fazla fabrika yatırımıyla gerçek anlamda "global üreticiler" haline gelen 11 Türk şirketinin 117 fabrikasının ülke dağılımı Rusya'nın üretim için en çok tercih edilen ülke olduğunu gösteriyor. Bu ülke yatırım maliyetlerinden çok tüketici pazarı ve hızlı gelişmesi nedeniyle ilgi çekiyor. 11 global üretici şirketin 117 fabrikasının 23'ü Rusya'da. Bu gruplara ait Almanya'da 10 fabrika, ABD, Bulgaristan, Pakistan ve Romanya'da 7'şer fabrika var. 2 ve daha fazla sayıda fabrikası olan gruplara ait yatırımların 40 civarında ülkeye dağıldığı, tekil yatırımlarla birlikte ülke sayısının 50'yi geçtiği tahmin ediliyor. Tek fabrika yatırımları dikkate alındığında Azerbaycan 19, Romanya 17, Bulgaristan 16 yatırımla öne çıkıyor.

Binlerce kişiye iş veriyorlar

“Yurtdışındaki üretim yatırımları buldukları ülkelerde önemli bir istihdam da yaratıyor. Anadolu Grubu'nun, Şişecam'ın Eczacıbaşı'nın yurtdışı tesislerinde binlerce kişi çalışıyor. Örneğin, ABD'den, Kazakistan'dan Senegal'e uzanan geniş bir coğrafyada 85 ülkeye ihracat yapan Yıldız Holding şirketlerinin yurtdışındaki 10 fabrikasında, Godiva dahil 6 bin 700 kişi çalışıyor.

ANADOLU İÇECEK GRUBUNUN YURTDIŞINDA (31) FABRİKASI VAR...

Rusya:(5 fabrika) Bira, Rusya (4 fabrika) Malt, **Kazakistan** (2 fabrika): Bira, **Gürcistan:** Bira, **Moldova:** Bira, **Sırbistan:** (2 fabrika) Bira, **Ukrayna** (Miller): Bira, **Rusya** (3 Miller) Bira **Kazakistan:** CC Şişeleme, **Azerbaycan:** CC Şişeleme, **Irak:** CC Şişeleme, **Kırgızistan:** CC Şişeleme, **Pakistan** (6 fabrika): CC Şişeleme, **Türkmenistan:** CC Şişeleme, **Ürdün:** CC Şişeleme

ŞİŞECAM GRUBUNUN (16)

Gürcistan: C a m a m b a l a j , **Bulgaristan:** Soda, **Rusya:** (G o r o h o v e t s) C a m **Rusya:** (Posuda) Cam ev eşyası, **Rusya:** (Pokrovsky) Cam, **Rusya** (Ufa): Cam ambalaj **Rusya** (Balkum) Kum, **Bulgaristan:** C a m , **İtalya** (Cromital): Kimyasallar, **Bosna Hersek**(Lukavac): Soda, **Rusya** (Krasnodar) Cam, **Rusya** (Kirishsky): Cam ambalaj, **Rusya** (Kazan) Cam, **Ukrayna** (Merefa): Cam, **Mısır** (SGGE): Düzcam, **Bulgaristan:** (EAD) Otomotiv Camları

ECZACIBAŞI (12)

Almanya(3 fabrika): Burgbad- **Fransa:** Burgbad fabrikası- **Almanya:** Villeroy Boch **Almanya:** Engers Keramik- **Fransa:** Vitra Karo- **Almanya:** Vitra Karo- **Rusya:** Vitra Karo **Romanya:** (Nükleer tıp)-Dubai (Nükleer tıp)- Kazakistan: İpek Kağıt

YILDIZ HOLDİNG - ÜLKER (10)

İtalya(Nuroll SpA) Ambalaj, **Suudi Arabistan:** Bisküvi, **Mısır:** Bisküvi ve kek üretimi **ABD** (2 tesis): Godiva, **Belçika:** Godiva, **Romanya** (Eurex): Bisküvi ve tuzlu kraker **Ukrayna** (KBF): Bisküvi, sandviç bisküvi, **Kazakistan** (Hamle): Bisküvi, **Pakistan** (UG Food): Kek üretimi ve satışı

ORHAN HOLDİNG (13)

Macaristan: Otomotiv, **ABD (2):** Otomotiv, **Meksika:** Otomotiv, **İngiltere:** Otomotiv
İspanya: Otomotiv, **Slovakya:** Otomotiv, **Fransa:** Otomotiv, **Romanya:** Otomotiv
Güney Kore: Otomotiv, **Rusya:** Otomotiv, **Hindistan:** Otomotiv, **Çin (Fuzhou Rocket) :**
 Otomotiv

ZORLU GRUBU (10)

ABD:Ev tekstili- **Fransa (2 fabrika):** Ev tekstili- **Güney Afrika:** Ev tekstili- **İran:** Ev tekstili
Türkmenistan (Norsel ortaklığı ile tekstil)- **Rusya:** (2 fabrika) Beyaz eşya- **Rusya:** LCD
 fabrikası- **Rusya:** Televizyon fabrikası

HAYAT GRUBU (7)

Romanya(kapı)- Bosna (Kraft kağıt)- Bulgaristan (yonga levha)- **Rusya** (Tataristan) yonga
 levha- **Bulgaristan:** Deterjan- **Cezayir:** Deterjan- **Ukrayna** Deterjan

SABANCI GRUBU (8)

ABD: Kordsa- **Almanya:** Kordsa- **Mısır:** Kordsa- **Arjantin:** Kordsa- **Brezilya:** Kordsa
Endonezya: Kordsa- **Tayland:** Kordsa- **Çin:** Kordsa- **İtalya:** Çimento- **Mısır:** Temsa

KOÇ GRUBU (8)

Rusya: Beyaz eşya, **Romanya:** Arctic soğutucu, **Çin:** Beyaz eşya, **Güney Afrika (Defy):**
 Pişirme – Kurutma, **Güney Afrika (Defy):** Soğutucu, **Güney Afrika (Defy):** Buzdolabı
Özbekistan (Samkoçauto): Otobüs ve kamyon, **Özbekistan:** (Tashkochavto): Yedek parça

ŞAHİNLER HOLDİNG (7)

Bulgaristan: Konfeksiyon, **Ürdün:** Kadın konfeksiyon, **Mısır:** Konfeksiyon, **Fransa:**
 Konfeksiyon, **ABD:** Konfeksiyon, **Almanya (2):** Konfeksiyon

ÇALIK (5)

TürkmenistanTekstil kompleksi (4 fabrika), **Mısır:** Çalık İskenderiye”...

Bakın daha o TAV'ları, LIMAK'ları, Cengiz-Kolin'i, MNG Holding'i, Kalyon'u ve de Doğuş
 Grubu'nu, Şarık Tara'ları falan saymadım... Yani hepsi bu kadar değil!..

ŞİMDİ SİZE SORUYORUM: YUKARDAKİ BU FİRMALARIN HEPSİ TÜSİAD ÜYESİ
„BEYAZTÜRK“-İSTANBUL BURJUVALARINA MI AİTTİR, YOKSA BUNLAR ANADOLU
BURJUVALARININ MI ESERİDİR?.. BÖYLE BİR AYIRIM YAPABİLİR MİSİNİZ ARTIK?
SİZ YAPSANIZ BİLE HAYATIN İÇİNDE BUNUN BİR ANLAMI VAR MIDIR?..

Yani, demek istiyorum ki, o „eski çamlar nasıl bardak oldularsa“(!), eskinin o
 „Beyaztürk“-Devletçi-darbeci- burjuvaları da artık küreselleşme sürecine entegre
 olarak yeni Türkiye'nin bir parçası haline gelmişlerdir. „İstanbul burjuvaları Devletçi-
 darbeci oldukları için kötü, Anadolu burjuvaları ise demokrasi mücadelesinin başını
 çektikleri için iyi“ diye bir şey kalmamıştır!! Bugün artık burjuvaya burjuva gözüyle
 bakmak zorundasınız. O geçiş dönemi bitti Türkiye'de! Eskinin „Beyaztürk“ Devletçi
 burjuvaları artık küresel sisteme entegre normal burjuvalar haline gelirken, buna
 paralel bir şekilde, Anadolu burjuvaları da özel olarak demokrasi mücadelesinin
 önderi olma misyonunu geride bırakmışlardır. Bundan sonra artık burjuvazinin
 ilericiliği-gericiliği onların küresel demokratik devrim süreci karşısındaki duruşlarıyla
 belirlenecektir...

21.yy da hayat çok hızlı akıyor. Daha önceki süreçler için geçerli olan bir şey bugün de artık aynı şekilde doğru olmayabiliyor; bu nedenle, dünün doğrularının bugün de aynı şekilde doğru olup olmadıklarını kontrol etmek zorundasınız; hayatı, her zaman, her koşulda geçerli olan kalıplara sığdırarak açıklamaya kalktığınız an bitersiniz!.. Dünün gerçekleri dünü vareden koşullarla birlikte ele alınarak değerlendirilmelidir. Bugün ise, dünün içinden çıkıp gelen, diyalektik anlamda ondan farklı bir Türkiye ve dünya var ortada!.. (Bu ifade aslında sadece bugün için değil geçmişte de geçerli idi; ne var ki bugün toplumsal değişim süreçleri o kadar hızlanmıştır ki, eskiden elli yılda, yüz yılda alınan mesafeler artık üç beş yılda alınabiliyor. Bu nedenle, biz de mecburuz bu hızlı değişim sürecine ayak uydurmaya!..)

Bir örnek verelim; bakın, hep deniyor ki, “2013 Mayıs’ında patlak veren GEZİ olayları İstanbul burjuvalarının „üst akıl“ denilen „yabancı güçlerle“ birlikte organize ettiği bir komplodur”!

Hani o Boyner’in “çapulcuyum çapulcu” pankartı, Koçların Divan Oteli’ni eylemcilere açması falan vardı ya, bunlar da olayın kanıtı olarak gösteriliyor. Tamam, şurası açık, İstanbul burjuvaları da GEZİ’yi desteklediler. Zaten bunu saklamıyorlar da. Ama burada farklı bir olay var!.. Onlar da diyorlardı ki, siz bizim ömüğümüzü sıkmaya, bizi “intihara sürüklemeye” çalışırsanız, biz de elbette ki size karşı eli kolu bağlı durmayız, kendimizi savunuruz! Bu durumda, “düşmanımın düşmanı dostumdur” kuralı işlemeye başlar!..

Yani, aslında, küreselleşme süreciyle birlikte köprülerin altından çok sular aktığı halde, Anadolu burjuvalarının içinden çıkmaya başlayan jakoben kanadın, Devlete hakim olmanın verdiği „özgüvenle“ kendisine alan açmaya çalışırken ortaya çıkan o „İstanbul-Anadolu“ savaşları hiçte öyle daha önce olduğu gibi Anadolu burjuvalarının başı çektiği bir demokrasi mücadelesi değildir!.. O „Siyah Türk“ jakoben ideologların 2013’ten sonraki değerlendirmelerini okuyun bir kere daha! Kalemlerinden kan damlıyordu neredeyse; ikide bir İstanbul burjuvalarını „mülksüzleştirmekten“ falan bahsediyorlardı! O zaman bu konuda çok yazdım ve bütün bunların altını çizmeye çalıştım, ama olmadı!..

BAKIN 2013 BAŞLARINDA KOÇ NE DİYORDU...

Oturdum -sağolsun internet- 2013 de hükümeti düşürmek için Türkiye’yi bir kaosa sürüklemeyi bile göze aldığı söylenen Koç’un daha önce kamu oyuna açıklanmış olan 2013 için öngörülerini bulup çıkardım. Bakın nasıl bir tablo çıktı ortaya; bakın 2013 için neler düşünüyormuş Koç:

Aşağıdaki satırlar 2 Ocak 2013 tarihli Hürriyet Gazetesinden⁷¹

“Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Koç,”faaliyet gösterdiğimiz tüm alanlarda yatırımlarımız 2013’te de devam edecek. 2013’te toplam yatırım harcamamızın 3,7 milyar dolar seviyesinde olmasını planlıyoruz”.

“Mustafa Koç, Koç Holding olarak mevcut yurtdışı faaliyetlerini genişletmenin, halen sadece Türkiye’de faaliyet gösterdikleri alanlarda da yurtdışına açılma fırsatlarını değerlendirmenin, stratejileri arasında yer aldığını kaydetti.

“Koç, bu açılımları yaparken gelişmiş Avrupa pazarları coğrafi yakınlık, gümrük birliği, yüksek tüketim seviyeleri, gelişmiş alt yapı gibi avantajlar sunarken, gelişmekte olan pazarlar ise yüksek büyüme hızları ve rekabetçi yapıları ile ön plana çıktığını anlattı.

⁷¹ <http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/22277423.asp>

“Koç Holding olarak dengeli bir pazar çeşitlendirmesi ile, farklı pazarların güçlü ve zayıf yönlerini dengelemeye çalıştıklarını, bu kapsamda, krizde olanlar dahil, tüm Avrupa ülkelerinin hedef pazarlarının içerisinde yer aldığını, iştiraklerini kendi alanlarındaki fırsatların izlediğini, genel yatırım prensiplerine ve getiri beklentilerine uygun olduğu takdirde bu tür yatırımları gerçekleştirebileceklerini dile getiren Koç, ancak özellikle krizdeki Avrupa ülkelerinde rekabetçi şekilde üretim yapmanın zorluğunun, kendilerinin ilgi duyabileceği yatırımları kısıtlayan bir faktör olduğunu kaydetti“...

Ama bakın bazıları olaya nasıl bakıyor; “ AK Parti'ye karşı düzenlenen Gezi Hareketi'nde dış mihraklarla birlikte muhalefetin yanında yer aldılar“!!

Adamlar „atı alıp-Üsküdarı geçme“ aşamasında falan da değil!.. Çoktan dünya pazarlarına açılmışlar da kimsenin haberi yok!! İşin çapını bu kadar büyüten, küreselleşme sürecinin nimetlerinden bu kadar yararlanan insanların artık eski tipten ?.. içe kapalı bir Türkiye için komplo peşinde falan koşmaları mümkün müdür

Ama tabi kavganın kaynağı başka idi! Büyümek, büyümek daha da büyümek için ellerindeki sermayelerinin yetersiz kaldığını gören bazı Anadolu burjuvası çevreleri iktidar gücünü kullanarak eskinin Devletçi burjuvalarını „mülksüzleştirmeye“, onların sahip oldukları banka ve finans olanaklarına kendileri sahip olmaya çalıştılar, bu yüzden de sırtlarını Devlete dayamış olmanız verdiği özgüvenle öküzün altında buzağı arama yoluna girdiler, olay budur! Devleti ele geçirince burjuva devrimini falan unutarak „Siyah Türk“ Devletçi jakobenler haline dönüşen bu kanat olayı burjuvazinin kendi içindeki sınıf mücadelesi boyutlarına indirgemeye çalışarak „şimdi sıra bizde“ !.. anlayışıyla buradan kendilerine pay çıkarmaya çalıştılar

„Mustafa Koç, Koç Holding'in yurt dışı yatırımlarına da değinerek, yurtdışı yatırımları en yaygın boyuta ulaşmış olan şirketlerinin Arçelik olduğunu anımsattı. „Satışlarının yarısından fazlasını yurtdışında gerçekleştirdiği bu sektörde şirketlerinin, dünyanın hemen her coğrafyasındaki fırsatları sürekli izlediklerini ve değerlendirdiklerini dile getiren Koç, özellikle gelişmekte olan pazarlarda üretim, gelişmiş pazarlarda ise marka ve dağıtım yatırımlarını hedeflediklerini kaydetti.

“Kuzey Irak'ta yatırım potansiyellerine de değinen Koç, şunları söyledi: Kuzey Irak 5 milyonu aşan nüfusu, doğal kaynakları, bize olan coğrafi ve kültürel yakınlığı ile potansiyel vadeden bir pazar. Henüz fiziksel ve yasal altyapı açılarından önemli eksikleri var. Bölgenin gelişme potansiyelini hayata geçirmesinde hem Türkiye, hem de Türk özel sektörünün çok önemli rol oynayacağına inanıyorum. Koç Grubu olarak bölgeye yönelik ihracatımızın yanı sıra, Erbil'de Divan Oteli ve Setur Mağazası bu sene içerisinde faaliyete geçti. Koçtaş bölgede bir işbirliğine imza attı.

„Tabi Kuzey Irak deyince ilk akla gelen konu enerji. Enerjide bizim faaliyet gösterdiğimiz petrol, LPG, doğalgaz ve elektrik alanlarının her birinde işbirliği ve yatırım imkanları olabilir. Şirketlerimiz bu konuda çalışmalar yürütüyorlar. Fakat bu tür projeler devletlerarası ilişkilerin de devreye girdiği, uzun vadede hayata geçirilebilecek konular.”

E, Kürtlerle bile bu kadar yakından ilgilenen, oralarda iş yapan, ikide bir Doğu ve Güneydoğu'ya çıkartma yapan bir Koç ve Tüsiad nasıl olur da o „Beyaz Türk“ Devletçi ulusalcılarla bir tutulabilir! Şunu unutmayalım, Yeni Türkiye sadece „Siyahların“ Türkiyesi olmayacaktır. O, „Beyaz“-„Siyah“ mücadelelerinin içinden çıkıp gelen çok kültürlü-melez insanların yaratacağı bir sentez olacaktır...

Şunu unutmayalım; eski Türkiye'nin egemenleri elit “Beyaz Türkler“, Devlet sınıfının kanatları altında oldukları sürece-hatta onların iktidarlarının bir parçası oldukları sürece „Beyazdılar“!! Aradan o vesayet çıktığı an, onları artık normal insanlar olarak görmek zorundasınız (çünkü onlar artık beyazın içinden çıkıp gelen, çok kültürlülüğü benimsemiş melez insanlardır!!) Aynı şey „Siyah Türkler“ için de geçerlidir!! Yeni

tipten Devletçi „Siyah Türkler“ de ilerde Devletin vesayetinden kurtuldukları zaman diğerlerinden hiçbir farklılığı olmayan, çok kültürlülüğü içselleştirmiş siyahın içinden çıkıp gelme melez insanlar haline dönüşeceklerdir!..

Koç'un 2013 öncesinde açıklanan 2013 projeksiyonlarına devam ediyoruz:

“2013'te toplam yatırım harcamamızın 3.7 milyar dolar seviyesinde olmasını planlıyoruz diyen Koç, mevcut iş alanlarımızdaki bu organik yatırımların yanı sıra, bildiğiniz **gibi Köprü ve Otoyollar özelleştirme ihalesini, bizim yer aldığımız konsorsiyum kazandı**⁷². İhale bedelinden bizim payımıza düşen pay, yaklaşık 2,3 milyar dolar. İhale onay mekanizması ve kapanış işlemleri ile ilgili sürecin gerçekleşme süratine bağlı olarak, 2013 yılı yatırımlarımıza bu tutarı da dahil etmemiz söz konusu olabilir” dedi.

„Mustafa Koç, 2013 yılında, büyümenin 2012'ye göre bir miktar hızlanarak yüzde 4,5 civarında olmasını beklediğini belirterek, “Geçen yıla kıyasla 2013'te yurtiçi yatırım ve tüketim harcamalarında belirgin bir canlanma olabileceğini tahmin ediyorum” dedi“.

Yahu kardeşim adam tutuyor 2013'ün Ocak ayında bu açıklamaları yapıyor, bu yatırım rakamlarını veriyor, sonra da tutacak bundan altı ay sonra hükümeti devirmek için komplo düzenleyecek ve bütün yatırım ortamının altına dinamit koyacak öyle mi!?. İnsaf!!.. Sen önce kendine bir bakacaksın, 2013 başlarından itibaren senin kendinde neler değişti de -„Siyah Türk“ „ideolog-danışman“ haline dönüşen „troller“ nereden, ne için ve nasıl ortaya çıktılar da- adamlar da nefes alamaz hale geldikleri için tuttular bir avuç „ÇAPULCUNUN“ peşine takılacak duruma düştüler!!..

Bakın, 03.01.2013 tarihli Milliyet Gazetesinde de neler yazıyor: Koç'tan 2013'e dev yatırım bütçesi: 6 milyar dolar...

„Mustafa Koç, Türkiye'nin 2013'te iç talep ağırlıklı olarak yüzde 4.5 büyümesini bekliyor. Bu yıl 3.7 milyar dolarlık yatırım yapacaklarını belirten Koç, “Köprü ve otoyol özelleştirmesinde payımız 2.3 milyar dolar. İhale onayına bağlı olarak, 2013 yatırımlarımıza bu tutarı da dahil etmemiz söz konusu olabilir” dedi. Bu durumda holdingin yatırımı toplam 6 milyar doları bulacak...

„Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Koç, 2013 yılında, büyümenin 2012'ye göre bir miktar hızlanarak yüzde 4.5 civarında olmasını beklediğini söyledi. Koç, “Her ne kadar büyüme oranında geçen yıla göre çok büyük bir sıçrama öngörmesem de, büyümenin bileşenlerine baktığımızda, bu yıl daha çok iç talep ağırlıklı bir büyüme göreceğimizi düşünüyorum. Bir başka ifadeyle, 2012'ye kıyasla 2013'te yurtiçi yatırım ve tüketim harcamalarında belirgin bir canlanma olabileceğini tahmin ediyorum. Bu düşüncemin arkasındaki en önemli nedenlerin başında, faizlerin 2013'te daha düşük düzeylerde kalacağı beklentisi geliyor” dedi.

„Mustafa Koç, Türkiye'de yurt içi tasarrufların artmasının, yatırımların ve büyümenin finansmanda sürdürülebilirlik açısından çok önemli bir konu olduğunu dile getirerek, Türkiye'deki tasarrufların yatırımlara yeterli kaynak sağlayamamasının yabancı tasarruflara yönelme eğilimi sonucunu doğurduğunu kaydetti.

„2012'nin ilk yarısındaki sıkı para politikasını yılın ikinci yarısında gevşetmeye başlayan Merkez Bankası'nın, 2013'te de genel olarak ekonomiyi destekleyici bir para politikası uygulayacağı tahmininde bulunan Koç, 2012'de iç talepteki yavaşlama neticesinde cari açıkta sağlanan hızlı düşüşün, enflasyonun son aylarda mutedil bir

⁷² Biliyorsunuz, o zaman, herkese açık olarak -hatta medyada da yayınlanmış olan- bu ihale bazı „Siyah Türk“ jakoben ideologların ideolojik müdahaleleri sonucunda iptal edilmişti... Ben de bunu eleştirerek, ya böyle bir ihale yapmayacaksınız, ya da sonra bu türden reaksiyonlarla piyasanın güvenini sarsmayacaksınız demiştim...

seyir izlemesi ve finansal piyasalardaki istikrarlı görünümün, Merkez Bankası'nın FAİZLERİ DÜŞÜK TUTMASINA OLANAK SAĞLADIĞINI anlattı...

[İnsan kafayı yer yahu!! „Faiz lobisi“ diye suçlanarak faizleri yükseltmeye çalıştıkları, bunun için de GEZİ olaylarını falan planladıkları iddia edilen o Koç, Merkez Bankası'nın faizleri düşük tutmasından memnun!.. Hadi bakalım kolay gelsin!!]

„Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Koç, grup CEO'su Turgay Durak ile Dış İlişkiler ve Kurumsal İletişim Direktörü Oya Ünlü Kızıl'ı yanına alarak önceki gün Elmadağ'daki Divan otelinde ekonomi gazetecileriyle öğle yemeğinde bir araya geldi⁷³.. Koç'un 2012 hedefleri, Avrupa'daki kriz, yerli oto, yeni projeler, yurtdışı yatırımlar ve grubun marka alım planları 1.5 saatlik sohbete damgasını vurdu. Mustafa Koç'un Türkiye ekonomisinin durumu ve holdingin performansı konuşulduğunda, masaya (tahtaya) üç kez vurması dikkat çekti. Koç, “Bu kadar karmaşık bir coğrafyanın içerisinde ülkemiz maşallah çok iyi durumda, şükretmemiz lazım” dedi.

Bunu diyor, sonra da aynı Koç tutuyor 2013'ün içine ediyor, öyle mi, insaf!!

Bu saatten sonra Koç'un avukatlığını da yaptırıyorlar bana ya helal olsun bu Türkiye'ye! Ben de galiba böyle „doğrucu davut“ olmaya devam etmekle kimseye yaranamayacağım!!. Nereye elimizi dokunsak elimiz havada kalıyor yahu, nedir bu hikmet, yoksa bende mi bir şey var!!

„...Grubun ihracatının yüzde 70'ini Batı pazarlarına yaptığının altını çizen Koç, yurtdışıyla iş yapan şirketlerin diğer bölgelerde yeni pazarlar bulması adına çağrıda bulduklarını belirterek, “Pazar çeşitlendirmesi yapmak mecburiyetindeyiz. Arçelik, Güney Afrika'nın beyaz eşya devi Defy'yi aldı. Dolayısıyla bu pazar çeşitlendirmesini tüm ihracat konumunda olan şirketlerimize hedef olarak veriyoruz. Başka çaresi de yok. Avrupa'nın içinde bulunduğu durumdan çıkması zaman alacak” diye konuştu.

„2012'ye 6.5 milyar liralık rekor yatırım bütçesiyle giren Koç Holding, Avrupa bölgesinde yaşanan gelişmeler ve içerideki gidişata bakıldığında planlarında değişikliğe gitmiyor. “Dünyadaki kriz ve Avrupa'nın durumu yatırım planlarınızda bir ertelemeye neden olacak mı?” sorusuna Mustafa Koç şu yanıtı verdi: “Hayır, her şeye olduğu gibi devam ediyoruz. Daha önce de belirttiğimiz Ford Otosan, Tofaş, Tüpraş, Arçelik'teki yatırımlarımızda hiçbir değişiklik yok.”

„Mısır'a fabrikada geri adım yok! Koç grubu olarak marka alımı adına her an fırsat peşinde oldukları bilgisini aktaran Mustafa Koç, “Tabii ki alım için ilginç bir gelişme olursa çok ciddi şekilde değerlendirmeye alacağımız aşikar” dedi. Koç yurtdışında büyüme adına Avrupalı markaların alımının olabileceğini belirterek şunları söyledi: “Avrupa'dan da olabilir tabii. Güney Afrika bizim için önemli. Kara Afrika da buna dahil. Mısır'da sıfırdan yatırım yapmak için tam el sıkışıyorduk, Arap Baharı başlayınca askıya aldık. Arçelik fabrikası... Tabii Mısır da onun hinterlandı Libya, Cezayir, Tunus, Fas hiç küçümsenmeyecek bir pazar. Bu bölgelerle ciddi ilgilimiz.”

“Yerli otomobil üretilmesi fikrini yabancı ortağımız Fiat ile ciddi olarak düşünüyoruz. Fiat Türkiye'ye olan güvenini sıkça dile getiriyor” diyen Koç, şunları kaydetti: “Bir Türk markası olması konuşuluyor, bunun üzerine çalışıyoruz. Ancak dersiniz ki her parçası Türkiye'de üretilecek mi, böyle bir şey dünyada yok. Bugün en iyi şartlarda, en iyi yedek parça ile en iyi otomobili üretmeye çalışıyoruz. Kaldı ki tüm dünyada otomotiv şirketleri birbirlerinin

⁷³<http://ekonomi.milliyet.com.tr/koc-tan-2013-e-dev-yatirim-butcesi-6-milyar-dolar/ekonomi/ekonomidetay/03.01.2013/1650435/default.htm>

platformlarını kullanıyorlar. Örneğin Tofaş'ın otomobil platformunu birçok şirket kullanıyor. Apple neden iPad üretimini Çin'de yaptırıyor? Fiat "Biz desteğe hazırız" diyor. Daha ne olsun. **„İran'a yatırım senaryosunun Tüpraş'a olası etkisi sorulduğunda Koç Holding CEO'su Turgay Durak, şunları söyledi: "Bizim Koç Topluluğu olarak bu konuda bir duruşumuz var. Uluslararası bir konu ve hükümetimiz nasıl bir hareket tarzı öngörecektir ise biz de ona uyacağız!.."**

Bu sözleri söyledikten sonra da tutuyor o Koç „paralel devletle“ birlikte iktidara karşı komplo hazırlıyor öyle mi!!!

Peki, 2013 için yatırım planları hazırlayan, 2013'e olumlu bir gözle bakan sadece Koç mu; diğer Tüsiad'cı „büyükler“ neler düşünmüşler bir de ona bakalım:

BÜYÜK FİRMALARIN 2013 YATIRIM PLANLARI⁷⁴

„Bu yıl hem ülke ekonomisinin hem de şirket büyümelerinin hız kazanması beklenirken, Türkiye'nin önde gelen grupları, yatırımlarını artırıp büyümeyi planlıyor. 12 büyük holdingin yatırım tutarı 2013'de 11 milyar doları aşacak.

„2013 yılı için çok yüksek büyüme öngörülleri yok. Bu yıl küresel ekonomi için zor geçecek gibi görünüyor. Türkiye ekonomisi için büyüme tahminleri yüzde 3-4'te yoğunlaşıyor. Daha çok iç talep kaynaklı bir büyüme beklentisi hakim. Yatırımların görece hız keseceği tahmin ediliyor. Merkez Bankası'nın dün gazetemizin manşetinde yayımlanan 'İktisadi Yönelim Anketi' de yatırım iştahı hakkında önemli ipuçları içeriyor. Sanayiciler, 2013 için çok iyimser görünmüyor. 4'te 3'ü yatırımları kısma eğiliminde. Ancak büyük holdingler tarafında durum biraz farklı seyrediyor. Büyük grupların, holdinglerin yatırım programlarında aksama, erteleme yok. 12 büyük holding 2013 yılında 11 milyar dolar yatırım yapacak. Bu yatırımın 3.7 milyar doları Koç'tan, 2 milyar doları Sabancı'dan gelecek...

„Bu yıl Koç Holding 3.7 milyar dolar seviyesinde, Sabancı Holding yaklaşık 2 milyar dolar, Anadolu Grubu yaklaşık 1 milyar dolar, Zorlu Holding 2012'deki 900 milyon dolar tutara benzer oranda, Akkök Grubu 552 milyon dolar, Eren Holding yaklaşık 500 milyon dolar, Borusan Holding 300 milyon doların üzerinde, Sanko Holding 300-350 milyon dolar aralığında ve Boyner Holding yaklaşık 100 milyon lira tutarında yatırım yapmayı planlıyor. Doğuş, Doğan ve Kibar Holding de eklendiğinde Türkiye'nin önde gelen 12 büyük grubunun 2013'de yapacağı yatırım tutarı yaklaşık 11 milyar doları aşacak“...

Altını çiziyorum bunların hepsi bugün artık „İstanbul burjuvaları“ denilen eskinin o Devletçi burjuvaları!.. Ve de bunlar 2013'ün iyi geçmesi için yatırımlar planlarken sonra birden fikir değiştirerek GEZİ olaylarında „ÇAPULCU“ olup çıkıyorlar!!

Şimdi de, Haziran 2013 Sayı 402-KOÇ TOPLULUĞU YAYININA BİR GÖZ ATIYORUZ⁷⁵

„Ülkemize Fitch'in ardından Moody's, Japon kredi kuruluşu JCR ve Kanadalı kredi derecelendirme kuruluşu Dominion Bond Rating Services'dan da not artırımı geldi. Bu kuruluşlardan Moody's, kilit ekonomi ve kamu maliyesi göstergelerindeki iyileşme ve ülkeyi uluslararası şoklara karşı daha dayanıklı yapması beklenen yapısal ve kurumsal reformları gerekçe göstererek Türkiye'nin uzun vadeli yabancı para birimi cinsinden kredi notunu 'Ba1'den 'Baa3'e yükseltti. Başbakanlık Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Başkanı M. İlker Aycı da Bizden Haberler Dergisi'ne verdiği röportajda ülkemizin bu performansına dikkat çekerken, özellikle enerji, altyapı, finans ve gayrimenkul sektörlerinde yabancı yatırımcılar için önemli fırsatlar sunduğunu dile getirdi..

⁷⁴<http://tr.wikipedia.org/wiki/Ko>

[%C3%A7_Holding#Ko.C3.A7_Grubu.27nun_Uluslararası.C4.B1_Ortaklar.C4.B1](#)

⁷⁵ Bizden Haberler BH-402.docx

Dikkat edin Türkiye'nin kredi notu niye yükseltildi diye ağlamıyor adamlar, tam tersine, daha çok küresel sermaye gelecek diye seviniyorlar!.. Niye mi seviniyorlar; çünkü o gelen küresel sermayenin bir kısmı da kendileriyle işbirliği yaparak yatırıma yönelecekler de ondan! Sen bunları yaz, söyle, sonra da „bunlar ülkeye küresel sermayenin gelmesini istemiyorlar-engelliyorlar, bunlar vatan haini“ diye suçlan!! Ya o Türkiye'nin notunu yükselten „kredi derecelendirme kuruluşları“... onlara ne demeli!?..

AFRİKA KONUSU...

„Yüksek büyüme potansiyeli ile dikkatleri üzerine çeken ve yatırımcıları etkileyen Afrika 23'üncü Dünya Ekonomik Forumu'nun eş başkanlarından biri olan Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Mustafa V. Koç, „Afrika ile Türkiye arasında gelişen ticari bağlar ve bölgede yürütülen aktif dış politika ile yeni Afrika'ya hem Türkiye hem de Koç Holding'in inandığını dile getiriyor.“

SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜME STRATEJİSİ BAŞARIYLA DEVAM EDİYOR...

„Koç Holding'in 2013 yılı ilk çeyrek finansal sonuçları açıklandı. Yılın ilk çeyreğinde 13.6 milyar TL ciroya ulaşan Koç Holding, 452 milyon TL kâr elde etti. Koç Holding, 2013 yılının ilk çeyreğinde konsolide bazda toplam 13,6 milyar TL satış geliri elde etti, 619 milyon TL vergi öncesi kâr ve 452 milyon TL azınlık payı sonrası net kâr gerçekleştirdi. Avrupa'da politik ve ekonomik sıkıntıların sürdüğü; yakın coğrafyamızda karışıklıkların devam ettiği son dönemde Koç Topluluğu'nun risk yönetimine ve tasarruf tedbirlerine ağırlık verdiğini dile getiren ve sonuçları değerlendiren Koç Holding CEO'su Turgay Durak, yılın geri kalanında sürdürülebilir büyüme stratejisinin uygulanmaya devam edileceğini söyledi...

Yahu adamlar 2013'e öylesine hızlı ve hırslı başlamışlar ki hayatlarından çok memnun görünüyorlar!.. Manyak mı bunlar ki sonra da tutup kaos ortamının fitilini ateşlesinler!!.

„2013 yılında Koç Topluluğu olarak Türkiye ekonomisindeki büyümenin büyük oranda iç talep kaynaklı olmasının beklendiğini dile getiren Turgay Durak, „İç talepteki bu artış, ithalatı da artıracağından, ihracatta ise dış pazarlarımızın hâlâ tam olarak toparlanamamış olmasından ötürü net ihracatın büyümeye katkısının sınırlı olmasını bekliyoruz“ dedi. 2013'ün ilk çeyreğinde ülke ekonomisinde ekonomiye duyulan güvendedeki toparlanma ve **FAİZLERİN DÜŞÜK SEVİYESİNİN KREDİ TALEBİNİ CANLANDIRDIĞINI, BUNUN DA ÖZELLİKLE DAYANIKLI VE YARI DAYANIKLI TÜKETİM MALLARINA YÖNELİK TALEBİ TETİKLEDİĞİNİ SÖYLEDİ...**

Hani bunların tek amacı „faizleri yükseltmekti“, hani bunlar „faiz lobisi idi!?.

YATIRIMLARA DEVAM

„Kaynakları en iyi şekilde kullanarak Türkiye ve tüm paydaşlar için sürekli ve yüksek getirili yatırımlara dönüştürmeyi hedeflediklerini belirten CEO Turgay Durak, 2013 yılı için hedeflenen 6,8 milyar TL kombine yatırım planına hız kesmeden devam edildiğini aktardı. 2013'ün ürün ve yatırımlar açısından Koç Topluluğu şirketleri için çok önemli olduğuna da vurgu yapan CEO Durak, Tüpraş ve Ford Otosan'ın önemli bir yatırım döneminden geçtiğini sözlerine ekledi. Durak'ın açıklamalarına göre Tüpraş 2,4 milyar dolarlık fueloil dönüşüm projesi kapsamında 2013 ilk çeyrek itibarıyla 1,55 milyar dolarlık yatırımla projede yüzde 65'lik ilerleme sağladı. Kasım 2014'te tamamlanacak ve 3,5 milyon ton beyaz ürün üretecek olan projenin yanı sıra Tüpraş rafinerilerinin tam kapasite çalışabilmesi ile Türkiye'nin çoğunlukla dışa bağımlı olduğu dizel ihtiyacının önemli kısmı karşılanacak. Ford Otosan'da ise geçen yıl devreye alınan Transit Custom'dan sonra, bu yılsonu Yeni Transit devreye alınırken 2014'te üretimine başlanacak yeni ticari araç ile ilgili geliştirme ve yeni tesis yatırımı da yıl boyunca sürecek. Tofaş ise ABD'ye Doblo ihracatına yönelik çalışmalarını sürdürecektir.

“KÜRESEL ARENADA ÖNEMLİ ADIMLAR...”

„Açıklamasında S&P ve Moody’s’ten alınan uzun vadeli kurumsal kredi notlarını da hatırlatan Durak, “İlk kez bir Türk holding şirketinin bu statüye layık görülmesinin gururunu yaşıyoruz. Etkin risk yönetimi uygulamalarımız, farklı sektör ve coğrafyalardaki güçlü pozisyonumuz ve dengeli portföy yapımız ile, kurumsal yönetim stratejilerine verdiğimiz önem, başarılı yönetim yapısı ve güçlü finansal profilimiz her iki kurum tarafından da takdir edildi” dedi. Koç Holding’in 7 yıl vadeli dolar cinsi Eurobond ihracıyla 750 milyon dolar borçlandığını da söyleyen Turgay Durak, “Türkiye’de bu vadede en iyi fiyat ile gerçekleştirdiğimiz ihraç ile bir kez daha Türk şirketleri için başarılı bir örnek ortaya koyduk” dedi.

„Türkiye ekonomisinin bugününü ve geleceğini nasıl görüyorsunuz? Bu yıl için sizin büyüme beklentiniz nedir?“

Bakın ne diyor Turgay Durak:

„Geçtiğimiz 10 yıllık dönemde hayata geçirilen reformlar sayesinde, Türkiye ekonomisinin eskiye nazaran iç ve dış şoklara karşı daha dayanıklı hale geldiğini gözlüyoruz. Ancak buna rağmen, Türkiye’nin dış tasarruflara dayalı büyüme performansının yarattığı kırılganlık tam olarak giderilmiş değil. Bu nedenle içinde bulunduğumuz dönemde ekonomide öncelik, Türkiye’de büyümenin daha istikrarlı bir hale gelmesini sağlamak. Örneğin, 2010 ve 2011 yıllarında kaydedilen yüzde 9’lar civarındaki hızlı büyümenin ekonomide yarattığı dengesizlikleri azaltabilmek için 2012’de iç talebi çok ciddi bir şekilde yavaşlatmak zorunda kaldık. Bunun neticesinde geçen yıl büyüme hızı yüzde 2,2’ye düştü, işsizlik oranı yükselişe geçti. Ekonomi yönetimi bu sene bir yandan büyümeyi hızlandırmayı hedeflerken, diğer yandan ekonomide aşırı ısınmaya imkan vermeyecek bir çerçeve belirlemiş durumda. Buna göre, Merkez Bankası hem iç talebi canlandırmak, hem de TL’nin değerlenmesini engellemek için daha gevşek bir para politikası uygularken, bunun kredilerde arzu edilenin ötesinde bir hızlanmaya yol açmaması için elindeki başka bazı araçlarla piyasaya müdahale ediyor. Hükümetin de ekonomik faaliyetlerin canlandırılması konusunda oldukça istekli olduğunu ve gerektiğinde kamu maliyesi kanalıyla ekonomiye destek vermekten kaçınmayacağını gözlemliyoruz. 2013’ün ilk çeyreğinde iç talep geçen seneye göre daha kuvvetli olmakla birlikte, henüz yüzde 4-yüzde 5 bandında bir büyümeye işaret eder nitelikte değil. Başta Avrupa olmak üzere dış pazarlarımızda devam eden zayıflık dış talebin de ekonomiye yeterli destek verememesine neden oluyor. **Ancak, Merkez Bankası’nın Nisan ve Mayıs’taki toplam 100 baz puanlık faiz indirimi, tüketici güveninde gözlenen toparlanma ve Hükümet’in olası müdahaleleri sayesinde 2013’ün geri kalanında ekonomide daha güçlü bir seyir beklenebilir. Bu genel çerçeve içinde 2013 bütçesini yaparken tespit ettiğimiz büyüme beklentimiz olan yüzde 4,5’i değiştirmiyoruz.**

“Uluslararası derecelendirme kuruluşu Moody’s, Koç Holding’in uzun vadeli kredi notunu “Baa3” olarak; Standard&Poors ise “BBB-” olarak belirledi. Bunun Koç Holding için anlamı nedir? S&P’nin Türkiye’nin kredi notunu ise BB’dan BB+’ya Moody’s’in de Ba1’den Baa3’e yükselttiğini de göz önünde bulundurunca siz, bu derecelendirmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

“Koç Holding’in, Türkiye’ye ve Türk şirketlerine verdikleri kısıtlı notlarla tanınan S&P ve Moody’s derecelendirme kuruluşlarının her ikisinden de “yatırım yapılabilir” seviyesinde kredi notu alması yüksek bir başarıdır. Derecelendirme kuruluşları, yayınladıkları raporlarda, Koç Holding’in elde ettiği bu başarılı sonuçta etkin risk yönetimi uygulamalarının, farklı sektör ve coğrafyalardaki lider şirketleri ile sağlamış olduğu güçlü ve dengeli portföy yapısının, kurumsal yönetim ve şeffaflığa verilen önemin, başarılı yönetim yapısının ve şirketin güçlü finansal profilinin önemli rol oynadığını belirtmektedirler. **Moody’s ve S&P’nin Türkiye’nin kredi notunu artırmaları sevindiricidir. Ancak hem Türkiye’nin hem de beraberinde Koç Holding’in hak ettiği kredi notlarının daha yukarılarda olduğuna inanmaktayız. Türkiye’nin artık Fitch ve Moody’s tarafından, yani iki derecelendirme kuruluşu tarafından yatırım yapılabilir kredi notu seviyesine getirilmesi, Türk şirketlerine akacak**

olan fon miktarını arttıracak ve sermaye piyasalarından daha olumlu koşullarla faydalanabilmelerini sağlaması açısından ülke ekonomisine katkı sağlayacaktır...

AFRİKA’NIN ASLANLARI ASYA’NIN KAPLANLARINI GEÇTİ

“23’üncüsü Güney Afrika’nın üç başkentinden biri olan Cape Town’da düzenlenen Dünya Ekonomik Forumu, bu yıl ‘Afrika: Sunulan Vaatlerin Gerçekleşmesi’ temasıyla yapıldı. Gelişen Afrika ekonomilerinin dünya ekonomisinde artan payına dikkat çekilen toplantılardan çıkan sonuç, Afrika’nın aslanlarının Asya’nın kaplanlarını geçtiği oldu.

“23’üncü Dünya Ekonomi Forumu (WEF), 8-10 Mayıs tarihleri arasında Güney Afrika’nın yasama başkenti Cape Town’da gerçekleştirildi. Küresel ekonomik krizin ardından düzenlenen toplantıların bu yılki gündem maddeleri ekonomik çeşitlendirmeyi artırmak, stratejik altyapı yatırımlarına hız vermek ve Afrika’nın geri planda kalmış insan kaynaklarını ön plana çıkarmak oldu. ‘Afrika: Sunulan Vaatlerin Gerçekleşmesi’ temasıyla düzenlenen organizasyonda Afrikalı yatırımcılar dünya ekonomisinin temsilcilerini iç ve dış ekonomik tehlikelerde kalkan görevi görececek bakir kıtaya yatırıma çağırdı. Forumda, Afrikalı siyasetçi ve bürokratların yanı sıra Dangote Group’un sahibi Aliko Dangote, Forbes listesine 1,1 milyar dolarlık servetiyle giren Sudan asıllı Mo İbrahim, Nijeryalı Zenith Bank ve ülkenin en büyük mobil operatörü Quantum’un sahibi Jim Ovia, yine Nijeryalı Famfa Oil’in sahibi Folorunsho Alakija, Kenyalı bankacı James Mwangi ve Shorelina petrol grubunun sahibi Kola Karim gibi isimler yer aldı.

“Afrika’nın geleceğine ışık tutan toplantılarda bu yıl Türkiye’den önemli bir isim de yer aldı. Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa V. Koç, İngiltere’deki Mo İbrahim Vakfı Başkanı Mo İbrahim, Afrika’nın Kapasitesini Geliştirme Vakfı Genel Sekreteri FrannieLeautier, Birleşik Arap Emirlikleri merkezli The Abraaj Grubu’nun Kurucusu ve Başkanı Arif M. Naqvi ile birlikte Forum’un eş başkanlığını yürüttü. Koç, Afrika’daki güçlü büyüme trendinin oluşmasında geçtiğimiz 10 yılda gerçekleşen ekonomik, demokratik ve insani gelişmelerin etkili olduğuna dikkat çekti. Konuşmasında bu büyüme trendinin temelinde makroekonomik göstergelerin iyileşmesi, hükümet reformları, iş dünyasına dost politikaların uygulanması ve hızlanan özelleştirmelerin yer aldığına değinen Koç, “Afrika, genç nüfusu, gelişen yaşam standardı, şehirleşmenin artışı ve orta sınıfin güçlenmesi ile dünyayı etkiliyor. Benim için yeni Afrika, güçlü vaatleri ve umudu simgeliyor. Son yıllarda Türkiye ile Afrika arasında gelişen ticari bağlar ve bölgede yürütülen aktif dış politika ile yeni Afrika hakkında daha fazla şey duymaya başladık. Hem Türkiye hem de Koç Holding Afrika’ya inanıyor” dedi. Koç Topluluğu olarak, Güney Afrika’nın en büyük beyaz eşya üreticisi Defy’ı satın aldıklarını hatırlatan Koç, bu satın alma ile Afrika’nın geleceğine olan bağlılıklarını gösterdiklerini vurguladı. Koç, “Koç Topluluğu olarak Afrika’yı uzun vadeli stratejik bir iş ortağı olarak görüyoruz” diye konuştu. Afrika’nın özel sektör için yeni başlangıçlar sunan önemli fırsatlar taşıdığını da anlatan Koç, “Çevresel açıdan sürdürülebilir ve daha sosyal iş modelleri özel sektör için için eşsiz bir şans. Afrika’nın uzun süreli refahına inanan, doğru seçilecek uluslararası partnerler ile Afrika’da ekonomik büyüme ve sürdürülebilir gelişme el ele yürüyecektir” diye konuştu.

“Koç Topluluğu 2011 yılında Afrika’nın en büyük beyaz eşya üreticisi Defy Appliances’ı 324 milyon dolar şirket değeri ile satın almıştı. Grup böylece gelişmekte olan ülkelere yatırım politikasının en önemli ayaklarından birini de hayata geçirmişti. Arçelik ve Defy’nin kendi pazarlarından lider konumu, marka bilinirliği, güçlü satış ve satış sonrası desteği gibi ortak değerlere sahip olması da iki markanın kısa zamanda uyum sağlamasını kolaylaştırdı. Satın alma işleminin fiili olarak gerçekleşmesinin hemen ardından ise grup, enerji tasarruflu buzdolapları ve derin dondurucu hattını üretime açmak için ekstra yatırımları hayata geçirdi. Bölgeye güvenin bir parçası olarak ise kısa sürede Mısır’da bir satış temsilciliği açtı. Grubun uzun dönemli hedefleri arasında ise Sahraaltı Afrika olarak adlandırılan bölgede genişlemek yatıyor. Koç Topluluğu’nun başı çektiği bu yatırımlar diğer Türk yatırımcı ve girişimcileri de hem ihracat hem de yeni yatırımlar konusunda önümüzdeki dönemde tetikleyeceğe benziyor. Koç ayrıca kıtanın ekonomik potansiyeline ulaşması için genç nüfusun eğitiminin önemine

dikkat çekti. Kıtada ülkeler arası ticaretin de düşük kaldığını belirten Koç, bölgesel ticaretin artması ile hem yerli hem de yabancı yatırımcılar için önemli fırsatlar doğacağını belirtti.

Koçları-Tüsiadcıları içe kapanmacı-Devletçi burjuvalar olarak gören gözü kör „solcu-sağcı“ aydınlarımıza duyurulur: Adamlar, bırakınız Türkiye pazarını bir yana, Afrika pazarlarında yarışıyorlar artık!..

„ANADOLU KAPLANLARINA“ GELİNCE... İŞTE 500 ANADOLU KAPLANI...

Haber : Ekonomist Online / 02.10.2011⁷⁶

„Anadolu’dan, başta İstanbul olmak üzere sanayinin biraz yeşerdiği illere, yıllarca kitlesel göçler yaşandı. Göçün yarattığı sadece kentsel sorunlar bile bugün altından kalkılamayan büyük bir travma ile yaşamamızın yegane nedenidir. İstanbul 30 yıldır bu travma ile yaşıyor. İzmir, Bursa da öyle... Ve daha başka kentler... Bugünkü resim biraz daha farklı ve geleceğe dair umut verici... Ekonomist’in yedi yıldır olduğu gibi bu yıl da TEB (Türkiye Ekonomi Bankası) ile birlikte gerçekleştirdiği ‘Anadolu Kaplanları-Anadolu’nun En Büyük 500 Şirketi’ araştırmasının yıl yıl değişen verileri bunu açıkça gösteriyor.

“Anadolu 500’ü oluşturan şirketlerin 2009 yılındaki toplam cirosu 73.4 milyar liraydı. 2010 yılında bu rakam 89.7 milyar liraya ulaştı. 2010 yılındaki ciro artışı nominal olarak yüzde 22.2 iken, Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) deflatörünü kullanarak hesap yaptığımızda, reel artış da yüzde 15’i buluyor. Böylece Türkiye ekonomisinin yüzde 9 büyüdüğü 2010 yılında Anadolu Kaplanları’nın çok daha iyi bir performans gösterdiği ortaya çıkıyor. **Bu sayede Anadolu Kaplanları’nın toplam cirosu 2009’da Türkiye’nin GSYİH’sinin yüzde 7.7’si düzeyindeyken, 2010 yılında yüzde 8.2’sine çıkmış bulunuyor**“.

DİKKAT! BİR TEK „KOÇ’A BAĞLI ŞİRKETLERİN TOPLAM KOMBİNE CİROSU (2013) GSYH’NİN YÜZDE 9’UNA EŞİT“!!.. Ve siz, böylesine bir birikimi „intihara sürüklemek“⁷⁷ istiyorsunuz!!

„Anadolu Kaplanları 2009 yılında 12.6 milyar dolarlık ihracat yapmıştı. 2010’da ise yapılan ihracat 13.1 milyar dolar oldu. Buna göre ihracattaki artış yüzde 4’te kalmış durumda.

DİKKAT! Gene bir tek Koç’un (2013) ihracatı Türkiye’nin toplam ihracatının yüzde onu⁷⁸!.. Ki bu da, Türkiye’nin ihracatı 150 milyar dolarsa bunun 15 milyar doları ediyor... Hani bunlar iç pazarı sömürmekle yetiniyorlardı!? O eski çamların bardak olduğu ne zaman görülecek acaba!?

BAKIN ŞİMDİ!..

Yukardaki alıntıların da yer aldığı 2014 tarihli yazı⁷⁹ şöyle devam ediyordu:

„Böyle bir yazıyı bugün kendisine „solcu“ diyen biri yazabilir mi Türkiye’de? Yazamaz!! Neden? „Bak, Tüsiadçı olmuş, Koç’un reklamını yapıyor“ falan diyecekler diye korkar da ondan!! (Ama hoş, artık o eskidendi galiba!!) Böyle bir yazıyı gözü kapalı „Erdoğanlı“ birinin yazamayacağı ise zaten ortada!..

⁷⁶ <http://www.ekonomist.com.tr/anadolu-500-haberler/3042.aspx>

<https://www.ekonomist.com.tr/kapak-konusu/anadolu-500.html>

⁷⁷ Elinizde artık internet var, açın o dönemin „Siyah Türk“ haline dönüşen „danışman“ ideolog trollerin yazdıklarına bakın!..

⁷⁸ Bu rakamlar 2014 tarihli yazımda yer alıyordu. 2018-19 rakamlarını tekrar buraya almadım çünkü işin özü değişmiyor...

⁷⁹ <http://www.aktolga.de/a48.pdf>

Ama bakın ben yazıyorum işte!! Niyemi yazıyorum, siyasetten, ya da KOÇ'tan veya Tüsiad'dan bir beklentim mi var!! Hayır tabii(!), hiç kimseden bir beklentim yok!. Hayatımı gurbet ellerde bir işçi olarak kendi emeğimle kazandım.. Bundan sonra „siyaset“ yapmaya falan da hiç niyetim yok! Ama verilmiş bir sözüm var benim: Her şeyden önce bir Ulaş'a, bir Necmeddin'e ve diğerlerine!.. “Bu işi ucu nereye giderse gitsin sonuna kadar takip edip götüreceğim, ve de bu düğümü çözeceğim“ diye!.. Bu bir. İkincisi de, o emekçi kadına, anama sözüm var aynı şekilde.. Yoksa ne Koç, ne Tüsiad, ne de Anadolu Kaplanları... hepsi aynı benim için... Ben kendimi, bugünün içinde oluşmaya başlayan geleceğin o modern sınıfsız toplumunun insanı olarak görüyorum!.. en azından öyle hissediyorum!..

1973 Martında General Gürler'i Cumhurbaşkanı seçtirmek için Batur'un jetleri parlamentoyu tehdit ederek gövde gösterisi yaparken, dönemin bütün „sağcılar“ gibi „solcuları“ da istisnasız onları destekliyorlardı!.. „Bir yanda 27 Mayıs'ın devrimci geleneğinin temsilcisi Gürler, diğer yanda ise gerici faşist Demirel, biz elbette ki Gürler'i destekliyoruz“ diye yayın yapıyordu o zaman! Bunlar hiç çıkmıyor hafızamdan!..

Ben ne yapıyordum o zaman peki; İstanbul 3.Nolu Sıkı Yönetim Mahkemesinde ve Ankara'da Denizleri asan Ali Elverdi'nin Mahkemesinde „Amerikan emperyalizmine ve gerici faşist 12 Mart cuntasına karşı burjuva parlamenter sistemi ve General Gürler'in karşısında onu -parlamenter sistemi- savunan Demirel'i destekliyorum“ diye bangır bangır bağıryordum ben de!..

Sonra, „Beyaztürkler“in „eski Türkiye'sine“ karşı mücadelede hep Erdoğan'ın yanında oldum!.. Menderes'ten Demirel'e ve Özal'a geçen burjuva demokratik devrim bayrağını devraldığı için onu destekledim. Her türlü darbeci-komplocu müdahaleye karşı (15 Temmuz FETÖ cü darbe girişimine karşı) onun-onların yanında yer aldım...

Ama benim asıl desteklediğim şey, ne Demirel, ne Özal, ne de Erdoğan'dı aslında; ben hep demokratik sistemi desteklemeye çalışıyordum... Aşağıdan yukarıya doğru gelişen Anadolu burjuvalarını Devletçi sisteme karşı oldukları için, darbeciliğe karşı parlamenter sistemi savundukları için destekledim...

İşin ilginç yanına bakın ki, gene aynı nedenlerle, daha sonra Osmanlı artığı „Türk tipi başkanlık“ anlayışına da karşı çıktım⁸⁰! Daha önce demokratikleşme sürecinin bayrağını taşıırken desteklediklerim, sonra „Siyah Türk“-jakobenler haline dönüştükçe onların da karşısında yer aldım. Yani sizin anlayacağınız hayatımız hep „muhalif“ olmakla geçti!..

PEKİ, ANADOLU BURJUVALARINA NE OLDU DA KENDİ İÇLERİNDEN “SİYAHTÜRK” JAKOBEN BİR İDEOLOJİK KANAT ÇIKARDILAR?..

Anadolu burjuvalarının içinden çıkan bir kanadı (halkımızın o eski mesih yaratma geleneğinden de yararlanarak) Erdoğan'ın kişiliğini kutsallaştırma noktasına götüren, onları, artık kendileri için bir “ideoloji” yaratma zamanının geldiği inancına sürükleyen faktör kendilerine olan güven artışına paralel olarak, “madem ki bu işi kotaran biziz (“Beyaz Türk” Devlet sınıfını iktidardan indiren biz olduk), o halde iktidarın-Devletin nimetlerinden faydalanan da bizler olmalıyız” içgüdüdür, anlayışdır. Onları, ekonominin ve siyasetin -toplumsal gelişme sürecinin- doğal akışını bir yana bırakarak kerameti kendinden menkul bir iradi güce, yani, adeta kutsallaştırılan bir “lidere” tapar hale getiren maddi temel budur⁸¹ ...

⁸⁰ <http://www.marmarayelhaber.com/Munir-AKTOLGA/49382-Sistemi-daha-da-merkeziyetcilestirmeyi-esas-alan-bir-anlayisiyla-21YYin-bilgi-ureten-Yeni-Turkiesini-insa-etmek-mumkun-degildir>

⁸¹ <http://www.marmarayelhaber.com/Munir-AKTOLGA/40760-ideoloji-zihinsel-bir-virustur-bunu-hic-unutmayin>

İslâm -din- ve sınıf mücadeleleri...

İslam -din- burada sadece bir araç, amacı gerçekleştirmek için -icat edilmeye çalışılan ideoloji için- bir kılıftır!.. Çünkü, Osmanlı artığı Devlet sınıfına karşı mücadelede İslam geniş halk kitleleri açısından hep sırtlarını dayayarak mücadele edebildikleri koruyucu bir kalkan, yol gösterici “bilgi temeli” olagelmıştır. Özellikle son iki yüz yıldır “Devleti kurtarmak için” “Batılılaşma” adı altında yürütülen kültür ihtilali süreci boyunca Devletçi güçlerin zorlamalarının yarattığı reaksiyon bu konuda belirleyicidir. Yani insanlar din adına, dini kurtarmak için ona sarılmazlar; din, yaşamı devam ettirme mücadelelerinde altta güreşenler için varolanı koruma -“nefsi müdafaa”- konusunda bir bilgi temeli, bir kalkan rolü oynadığı için ona sahip çıkarlar...

Dikkat edin, bu noktada artık sadece bir din olarak İslam’dan bahsetmiyoruz; konumuz, ideoloji yaratma sürecinde bir enstrüman olarak onun nasıl kullanılır hale geldiğidir...

AK Parti’nin yönetici kadroları (daha sonra bunlar Türkiye’nin de yönetici kadroları oldular) iktidara nasıl geldikleri olayını çözememişlerdi! Bunun, iç ve dış dinamiklerin bir araya gelmesiyle gerçekleşen, küreselleşme sürecine uygun bir olay olduğunun, bizzat AK parti’nin kendisinin bile bir tür koalisyon (“tarihsel uzlaşma”) olarak iktidara geldiğinin farkında değildiler! Bu nedenle, bir süre sonra, partiye hakim olan jakoben kanat başarılı bütünü işleri kendilerine, kendi nefislerine malederek, her şeyin “göklerden gelen bir kararın”, onu temsil eden mesih mertebesine çıkardıkları kutsal “liderin” iradesiyle başarılı olduğunu düşünüp, “Tanrı bize yürü ya kulum dedi” havasına girdiler!..

Bir kere zihinlere bu virüs girince de gerisi kolay geldi artık!.. Bu kafayla, kendilerine ideolojik, çağ dışı -yeni Osmanlıcı, Devletçi- bir paradigma çizerek, bundan sonraki bütün davranışlarını bu “büyük tabloya” göre düzenlemeye başladılar!..

Kendilerini „Türkiye’nin zencileri“ olarak da ifade eden bu „Siyah Türk“ jakoben ideologlara göre “Birinci Dünya Savaşı ekstra Osmanlı’yı -„Devleti“- parçalamak için çıkarılmıştı”!.. “Bu savaşla birlikte Devletin ana gövdesi ve parçalar birbirinden ayrılarak tarihsel derinliğimiz yok edilmiş oluyordu”. Bütün bunları yapanlar, Amerika’sıyla AB’siyle “üst akıl” olarak tanımlanan „Batılı emperyalist ülkelerdi”. “Bunlar, Devleti -Osmanlı’yı- parçalamakla kalmamışlar, zamanla, içerde bir yerli işbirlikçiler zümresi de yaratarak fiili işgali sürdürmüşler, ,ana gövde’ olarak gelişmemizi, ilerlememizi engelleyen başlıca faktör haline gelmişlerdi. Ortadoğu’nun bütün o zenginlikleri aslında bize -şanlı geçmişimize, ,emperyal Devletimize’- aitti”! “Bizden zorla alınan bu zenginlikleri bugün yeniden geri almak durumundaydık”. “O zaman ne ,cari açık’ sorunu kalırdı ne bir şey”! Bu nedenle, “1. Dünya Savaşı henüz daha bitmemişti”!.. “Şimdi intikam zamanıydı! Kaybedilenlerin geri alınması zamanıydı”! Bunun yolu ise büyük bir “restorasyon” faaliyetiyle, „tam bağımsız-emperyal bir Türkiye’yi yeniden yaratmak için ikinci bir kurtuluş savaşı vermekten” geçiyordu!.. Son üç yıldır Anadolu burjuvalarına ideoloji üretmeye çalışanların ortaya koydukları tezler bunlardır⁸²...

Olaylara ve gelişen süreçlere -Arap Baharı’na- bu açıdan bakmaya başladığınız zaman her şey bir başka anlam kazanmaya başlıyordu. Artık, „hepsi de aslında bize ait“ olan

⁸²Bütün bunları son üç yıldır eleştirip duruyorum, ama akacak kan damarda durmuyor derler!
<http://www.marmarayerelhaber.com/munir-aktolga>

-Osmanlı'nın bir parçası olan- bu ülkelerde olup bitenler bizim için onların iç işleri olmaktan çıkıyor, bizzat bizim de sorunumuz haline geliyordu⁸³!..

İşte, meselenin canalıcı noktası, Türkiye'nin bugün yaşadığı sorunların nedeni budur. Türkiye'yi bugün „Dimyad'a pirince giderken evdeki bulgurdan da olma“ noktasına getiren zihinlere musallat olan bu ideolojik virüstür! „Stratejik zihniyetimiz“ falan derken Türkiye'yi neredeyse bütün dünyayı karşısına alma noktasına getiren ruh halinin nedeni budur!...

Yeni bilgiler üreterek 21. Yüzyıl kulvarlarında yürümek yerine ideolojiye sarılınca varılan nokta bu oldu, Osmanlıcılık ve İslamcılık böyle ortaya çıktı... “Beyaztürk” Devlet sınıfını iktidardan indirerek Devlete hakim olan “Çevre” unsurları bütün meseleyi “Kemalist nesiller yetiştiren eğitim sistemini” değiştirerek onun yerine “İslam-i nesiller yetiştiren” bir sistem inşa etmek olarak görmeye başlayınca, olayı, “parantezi kapayarak” yüz yıl öncesinden sil baştan yeniden başlamak olarak değerlendiren bir “restorasyon” mantığıyla değerlendirmeye başlayınca varılan nokta bu oldu!..

Peki, varılan bu noktada “Siyahtürk”-Devletçi jakobenler nasıl bir ekonomi politikası uygulayarak hedefe ulaşmayı düşünüyorlar?..

Bu noktada gene bir parantez açarak, daha önce yayınlanan bir makaleme atfen AK Parti'nin son zamanlarda izlediği ekonomi politikasına ilişkin bazı noktaların altını çizmek istiyorum⁸⁴!..

“Bütün o „faiz neden, enflasyon sonuçtur“ teorilerinin, dövizin yükselmesini adeta ister hale gelmenin falan yukarda özetlemeye çalıştığımız o neo Osmanlıcı-İslamcı ideolojik duruşla arasında bir ilişki yok mu?..

Var, hem de nasıl var!..

Yukarda özetlenen Devletçi ideolojik duruş ve mantık, yani, 21. Yüzyıl koşullarında Türkiye gibi küresel sermaye ile bütünleşmiş bir ülkede, demokratikleşmeyi falan bir yana iterek, otoriter Devletçi „Türk tipi“ bir sistemle Çin'e vb. özenerek („neden bizde de aynısı olmasın“ denilerek) uygulamaya konulan ekonomi politikası ancak maliyetinin halka yüklendiği, kitlelerin alım gücünün düşerek işsizliğin olağanüstü boyutlara ulaştığı koşullarda Devletin kendisine bağlı yeni tipten Devletçi burjuvaları kollayarak uygulamaya sokup ayakta tutabileceği, bir ucu Devletçi milliyetçilikte, diğer ucu İslamcı popülizmde olan bir toplum mühendisliği projesi olabilirdi. Böyle bir projenin uygulanabilmesinin en önemli koşulu ise, iç ve dış dinamiklerde ortaya çıkabilecek huzursuzlukları daha doğmadan bastırmaya yarayacak otoriter Devletçi bir sistemin varlığı olacaktı!.. İşte, 21. Yüzyıl koşullarında yeniden yaratmaya çalıştığımız o „Türk tipi“ sistemimizin derinliklerinde yatan düşüncenin, uygulamaya çalışılan Devletçi-ekonomi politikasıyla olan ilişkisini burada aramak gerekiyor!

Hep, "hükümet yanlış politikalar izleyerek Türk parasının değerinin düşmesine, dövizin yükselmesine neden oluyor" deyip duruyoruz; acaba hükümet doların-euronun düşmesini, Türk lirasının değer kazanmasını istiyor mu ki?.. Bunu hiç sorgulayan yok?..

⁸³ <http://www.marmarayelhaber.com/Munir-AKTOLGA/58015-Turkiyenin-dis-politikasi-yanlis-mi-idi-ya-da-nerede-hata-yapildi-da-yolumuza-bugun-bir-Afrin-cikti>

⁸⁴ <http://www.marmarayelhaber.com/Munir-AKTOLGA/70574-DOLAR-EURO-DUSSUN-ISTENİYOR-MU-BENCE-İSTENMİYOR>

Ben, hükümetin TL nin değer kazanmasını istediğini sanmıyorum!.. Bunu daha önce de yazdım. Hükümetin hesabı bence şöyle:

1-Türk lirasının değeri düşünce Türk mallarının fiyatı da düşmüş oluyor ki, bu da ihracatı kamçılıyor"... Ne güzel!..

2-Döviz yükselince ithalat pahalı hale geliyor ki, bu da iç tüketimde ithal malların yolunu kesiyor... Bu da güzel!..

Ama bu arada bir de tabi, sanayimizin bir kısmının ithal girdi işleyerek elde edilen ürünlerin ihracatı üzerine kurulu olması gerçeği var, bunu ne yapacağız peki?.. İthalat -ve ithal girdi de- pahalı hale gelince bu, son ürünün fiyatına da yansımayacek mı?.. Elbette yansiyacak, ama bu arada;

a-ithal girdilerin içerde üretilmesi için teşvikler arttırılarak yapısal değişim yoluna gidileceği için (bu yönde adımlar da atılmıyor değil) bu politikalara ayak uydurabilenler ayakta kalacak, uyduramayan yok olup gidecektir ("ölen ölür kalan sağlar bizimidir")... "Ekonominin yeniden yapılanması" denilen olayın özü budur; toplum olarak bu acı ilacı içmek zorundayız!..

b-hem sonra, „İthal girdi pahalı hale gelmiş olsa da elde edilen ürün, TL nin değer kaybına bağlı olarak gene de dış piyasalarda daha ucuz olma durumunu koruyacaktır“!..

c-bir de tabi dövizin yükselmesine paralel olarak enerji maliyetlerinin artması sorunu var ki, bu da otomatikman içerdeki bütün mal ve hizmet fiyatlarının artışına neden olacak, insanların satın alma güçleri de buna paralel olarak artmadığı için bu "yeni ekonomi politikasının" maliyeti halkın sırtına yüklenmiş olacaktır! Ama ne yapalım, başka çaremiz yoktur; halkımız "göklere gelen bu kararı" sineye çekerek, daha güzel günler için dişini sıkmayı bilecektir!..

3-Ama işte tam bu noktada, enflasyon artışının da en azından kontrol altında tutulabilmesi için üretimin artması gerekiyor!..

Peki üretim nasıl artacaktır? Yatırımla!.. Yatırım için ne lazım? Para!.. Para nerede peki? Bankada!.. O halde yatırımcı bankadan düşük faizle ucuz kredi alabilmeli ki, bunu içerde yatırıma yöneltsin, üretim artsın...

4-Peki banka yatırımcıya vereceği krediyi -parayı- nereden bulacak, yani hangi parayı yatırımcıya „ucuz kredi“ olarak verecek?.. Tasarruf sahibi parasını bankaya yatıracak ki, banka da bunu yatırımcıya kredi olarak versin, öyle değil mi? Ama mevduat faizi çok düşük olduğu için kimse götürüpte parasını TL ye yatırmayınca, paranın yönü dövize, ya da gayrimenkule dönünce banka hangi parayı -hem de „düşük faizle“- yatırımcıya verecektir?.. (Ya da tabi banka parayı Merkez Bankasından alacaktır ki, bu da bir noktadan sonra MB' nin matbaada para basması anlamına gelirdi!..)

5-Bir nokta daha var: TL nin değeri düşünce, euro-dolar yükselince ne olur başka? Bu durumda Türkiye'ye girecek döviz daha da değerli hale gelmiş olacağı için acaba küresel sermaye yönünü hemen Türkiye'ye doğru mu çevirir!..

6-Bir de tabi, bu arada MB'nin faizleri düşürdüğünü de hesaba katarsak (hem TL faizlerini, hem de dövize olan faizi) ülkeye giren bu para nereye gidecektir?.. Faize gitmeyeceğine göre direkt olarak yatırıma yönelecektir; en azından böyle düşünülüyor, öyle değil mi!.. E, bu da güzel o zaman!.. (içerde elinde TL si olan ise enflasyona karşı güvence olarak önce hemen döviz almaya koşacak... ama kısa bir süre sonra bu yönde hareket dövizi daha da yükselteceği için artık TL ile döviz almak da cazip hale gelmeyecektir!..)

8-Peki sadece bu kadar mı, yani TL nin değeri düşüyor, dolar-euro değer kazanıyor diye küresel sermaye gerçekten hemen Türkiye'ye doğru dümen kırmaya mı

başlayacak?.. Ve de, elinde TL si olan yatırımcı gayri menkul almanın ötesinde hemen borsaya girip hisse senedi falan mı almaya başlayacak?..

Eğer olay bu kadar basitse -ki „faiz neden, enflasyon sonuçtur“ anlayışı buraya varır-mesele yoktur, yapılan işler doğrudur, atılan adımlar yerindedir!.. Bu durumda geriye söylenecek bir tek şey kalıyor ki, o da daha çok kutuplaşmaya, daha çok kavgaya ihtiyacımız var demektir!.. Daha çok kavga edelim ki, döviz yükselsin!.. Demek ki, „gelişmenin, ilerlemenin yolu içerde ve dışarda daha çok kavga etmekten geçiyor der -dünya ekonomik literatürüne de katkıda bulunarak- çıkarız işin içinden!..

İşte bence işin en önemli noktası burasıdır...

Diyelim ki siz küresel bir sermaye grubunu temsilen milyarları yönetiyorsunuz!.. Sadece, döviz yükseliyor, Türk lirasının ve mallarının değeri düşüyor diye elinizdeki parayı hemen gözü kapalı Türkiye'ye yönlendirir misiniz?.. Böylesine stratejik bir karar alabilmek için başka ne yapmanız gerekir, başka ne ararsınız?..

Tek kelimeyle GÜVENCE ararsınız, öyle değil mi? Peki güvence ne demektir, nasıl sağlanır? Güvence demek, kuvvetler ayrılığını esas alan bir anayasa demektir... anayasal güvence altında olan bağımsız, özgür bir yargı sistemi demektir... Sadece ekonominin gereklerine göre karar alabilen bağımsız bir Merkez Bankası demektir. Ben parayı getiriyorum ama, yarın bir problem olursa hakkımı nasıl arayacağım sorusuna verilecek cevabın daha işin başında açıkça ortada olması demektir... Bir sabah kalkınca yatırımlarınıza devletin el koymayacağını-koyamayacağını güvence altında olması demektir... İstedığınız zaman, değer kaybetmeden paranızı yurt dışına çıkarabilmeniz için teminatı olacak kur istikrarının bulunması demektir...

9-Bir nokta daha; denilebilir ki, „kardeşim görüyorsun işte, mücadele etmiyorlar ki!.. Ülke adeta kuşatma altında... bu durumda daha başka ne yapılabilir? Önce şu „beka“ sorununu bir halledelim gerisi elbette sonra gelecektir“!..

İşte mesele!.. Ben size söyleyeyim, iş bu noktaya gelince olay bitiyor! Ne önce o “beka sorunu hallolur, ne de küresel sermaye ülkeye gelerek yatırımları hızlandırır!.. Bütün mesele, demokratikleşmeyle savunma sorununu bir arada yürütebilmekle ilgilidir... Önce “beka” sonra demokratikleşme diye bir ikilemin içine girdiğiniz an bu problemi çözemezsiniz. Çözemezsiniz, çünkü 21. Yüzyıl kulvarlarında yürüyerek yol alabilmenin yolu ideolojik saplantılar içine girmeden küresel dinamiklerle dayanışma içinde demokratikleşerek yol alabilmekten geçiyor. Ne zaman ki “beka” sorunumuzun çözümünün de demokratikleşmeden geçtiğini anlarız o zaman her şey başka olacaktır...

SONUÇ MU: Evet faiz düşsün, ama bu, üretimin ve tüketimin de artmasıyla -buna rağmen enflasyonun da yükselmemesiyle- birlikte gerçekleşirse -bütün bu süreçlerin sonucu olursa- bir anlama sahip olabilir... Bu ise ancak 21. Yüzyıl'ın ruhuna uygun bir demokratikleşme süreciyle birlikte mümkündür... Yoksa kimse kendini kandırmasın! 21. Yüzyıl'da 20. Yüzyıl mantığıyla yol almaya çalışarak, ekonomiyi ekonomi dışı unsurlarla düzenleyerek, sorunların çözümünü ideolojik kulvarlarda bulmaya çalışmakla bir yere varılamaz!..

